

SUDSKA UPRAVA

I ZAKON O SUDOVIMA	2
--------------------------	---

KAZNENO PRAVO

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE	2-3
II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE	3-6
III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE	6-7
IV ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE	7-8
V ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA	8
VI ZAKON O PROBACIJI	8
VII ZAKON O PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM STVARIMA S DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE	9

GRAĐANSKO PRAVO

I STVARNO I ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO	10
STVARNO PRAVO.....	10-14
ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO.....	14-19
II OBVEZNO PRAVO.....	19-36
III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO.....	37
OBITELJSKO PRAVO.....	37-42
NASLJEDNO PRAVO.....	42-43
IV RADNO PRAVO.....	43-51
V GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO	52
PARNIČNI POSTUPAK.....	52-62
OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	63-66
IZVANPARNIČNI POSTUPCI	67

S U D S K A U P R A V A

I ZAKON O SUDOVIMA

1) Zaštita prava na suđenje u razumnom roku

Prema novom Zakonu o sudovima („Narodne novine“, br: 28/13 – ZS) u postupcima povodom zahtjeva za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku postoje dva stadija postupka koja nalažu i različito postupanje. U prvoj fazi postupka (čl. 64. st. 1. točka 1., odnosno čl. 65. – 68. ZS-a) kada se odlučuje samo o zahtjevu za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, Republika Hrvatska nije stranka u postupku te sukladno tome, državnom odvjetništvu nije potrebno dostavljati zahtjev kao ni rješenja donesena povodom tih zahtjeva. U drugom dijelu postupka (čl. 64. st. 1. točka 2. odnosno čl. 69. ZS-a) ukoliko stranka postavi zahtjev za isplatu primjerene naknade zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku, Republika Hrvatska je stranka u postupku s obzirom da se naknada isplaćuje iz sredstava državnog proračuna, te zahtjev i rješenja treba dostavljati državnom odvjetništvu koje je ovlašteno ulagati pravne lijekove u odnosu na osnovu i visinu naknade.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Su-IV-928/13-4 od 11. listopada 2013. godine

K A Z N E N O P R A V O

I KAZNENI ZAKON IZ 1997. GODINE

1) Čl. 63.

Rješenjem o uvjetnom otpustu zatvoreniku je bilo određeno mjesto boravišta u Domu za ovisnike uz obvezu nastavka liječenja od ovisnosti o opojnim sredstvima, čime je bez sumnje ograničena njegova sloboda kretanja – mjesto boravišta mogao je promijeniti samo uz suglasnost suca izvršenja. Po stajalištu vijeća ovakvu situaciju treba izjednačiti sa „oduzimanjem slobode“ i zbog toga vrijeme boravka u Domu za ovisnike zatvoreniku treba uračunati u izrečenu jedinstvenu zatvorsku kaznu.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-39/2013 od 09. kolovoza 2013. godine

2) Čl. 199.

Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da težina i značaj uvredljivog sadržaja kojim je okrivljenik zapravo podvrgao kritici novinarski rad privatnog tužitelja nije takvog opsega da bi se mogao podvesti pod kazneno djelo uvrede iz čl. 199. st. 1. i 2. KZ/97. Kada se ima u vidu da je privatni tužitelj kao novinar i javna osoba već ranije u negativnom kontekstu u člancima pisao o okrivljeniku, tada je on na sebe preuzeo i određeni rizik od upravo takvih napisa, što znači da je dužan trpjeti i određene negativne vrijednosne sudove, koji za njega ne mogu imati takvu težinu i značaj kakvu bi imali za osobe koje se ne bave javnim djelovanjem i ne sudjeluju u javnom životu.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-473/2012 od 23. svibnja 2013. godine

3) Čl. 297. st. 1.

Radnje okrivljenika koji je proglašen krivim da je radi stjecanja nepripadne materijalne dobiti neovlašteno nabavio 48,5 kg rezanog duhana, bez nadzornih markica Ministarstva financija RH i originalnog pakiranja proizvođača, koji je nađen u njegovom automobilu u pet PVC vreća, nemaju obilježja kaznenog djela nedozvoljene trgovine iz čl. 297. st. 1. KZ/97. Modaliteti počinjenja tog kaznenog djela su kupovanje, prodavanje ili razmjenjivanje predmeta ili robe čiji je promet zabranjen ili ograničen, dok prevoženje, nabavljanje ili držanje robe čiji je promet zabranjen nije obilježje kaznenog djela iz čl. 297. st. 1. KZ/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-371/2012 od 20. prosinca 2012. godine

II KAZNENI ZAKON IZ 2011. GODINE**4) Čl. 3. st. 2.**

Prvostupanjskom presudom okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenih djela ubojstva u pokušaju iz čl. 90. u vezi čl. 33. KZ/97 i napada na službenu osobu iz čl. 318. st. 3. KZ/97, osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora, te je na temelju čl. 80. KZ/97 primijenjena sigurnosna mjera oduzimanja predmeta i oduzet nož kojim su kaznena djela počinjena. Drugostupanjski sud je po službenoj dužnosti preinačio prvostupanjsku presudu u odluci o sigurnosnoj mjeri oduzimanja predmeta i od okrivljenika na temelju čl. 79. KZ/11 oduzeo nož dužine oštice oko 6 cm, jer je utvrdio da je u odnosu na primijenjenu sigurnosnu mjeru oduzimanja predmeta povrijeđen kazneni zakon na štetu okrivljenika, budući da KZ/11 istu ne poznaje kao kaznenopravnu sankciju, već na način kako je to regulirano odredbom čl. 79. KZ/11, pa ga je trebalo primijeniti kao blaži zakon sukladno odredbi čl. 3. st. 2. toga Zakona.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-36/2013 od 15. listopada 2013. godine

5) Čl. 3. st. 2.

Na kazneno djelo tjelesne ozljede iz čl. 98. KZ/97 zbog kojeg je okrivljenik proglašen krivim i prema njemu primijenjena sudska opomena, pravilno je primijenjen zakon koji je važio u vrijeme počinjenja djela, jer novi Kazneni zakon – KZ/11 nije za počinitelja blaži, budući sudska opomena nije više uvrštena među kaznenopravne sankcije.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-454/2012 od 24. siječnja 2013. godine

6) Čl. 3. st. 2.

Kazneno djelo omogućavanja trošenja droga iz čl. 191. st. 1. KZ/11 blaže je za počinitelja od kaznenog djela iz čl. 173. st. 5. KZ/97, jer je za kazneno djelo iz čl. 191. st. 1. KZ/11 zapriječen blaži posebni minimum kazne od šest mjeseci zatvora.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-16/2011 od 15. siječnja 2013. godine

7) Čl. 3. st. 2.

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela krađe iz čl. 216. st. 1. KZ/97 kojim je prisvojio ukradene stvari u vrijednosti od 1.237,00 kn. Iako se činjenični opis djela može podvesti i pod odredbu čl. 216. KZ/97 i pod odredbu čl. 228. KZ/11, polazeći od pravnog shvaćanja VSRH da zakonsko obilježje „vrijednost ukradene stvari mala“ kod kaznenog djela krađe iz čl. 228. st. 2. KZ/11 postoji kad vrijednost ukradene stvari ne prelazi 2.000,00 kn, drugostupanjski sud je bio dužan u smislu čl. 3. st. 2. KZ/11 izmijeniti pravnu oznaku djela i utvrditi da je okrivljenik počinio kazneno djelo krađe iz čl. 228. st. 2. KZ/11, tzv. sitno djelo krađe, jer se taj Zakon ima smatrati blažim u odnosu na kazneno djelo iz čl. 216. st. 1. KZ/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-4/2013 od 07. ožujka 2013. godine**8) Čl. 3. st. 2.**

Kazneno djelo iznude iz čl. 243. st. 1. KZ/11 blaže je za počinitelja od kaznenog djela iz čl. 234. st. 1. KZ/97, jer je propisan manji posebni minimum kazne zatvora.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-440/2012 od 16. svibnja 2013. godine**9) Čl. 3. st. 2.**

Razmatrajući činjenični opis kaznenog djela pronevjere iz čl. 345. st. 1. i 3. KZ/97 za koje je okrivljena proglašena krivom – kao samostalni referent u osiguravajućem društvu po njenom nalogu na štednu knjižicu joj je u 14 slučajeva neosnovano isplaćena naknada štete u ukupnom iznosu od 110.778,00 kn, koji novac je sa štedne knjižice podigla i zadržala za sebe, može se zaključiti da isti sadrži sve bitne elemente kaznenog djela pronevjere iz čl. 233. st. 1. i 2. KZ/11 i da postoji pravni kontinuitet. Radi se o protupravnom prisvajanju imovinskog prava, koje je okrivljenici bilo povjereno na radu, što je ranije bilo obuhvaćeno kaznenim djelom zloporabe položaja i ovlasti i što bi bila ranije ispravna pravna kvalifikacija djela, dok sada kazneno djelo pronevjere sadrži ne samo prisvajanje pokretnih stvari, već i imovinskih prava. Kako je za kazneno djelo pronevjere iz čl. 233. st. 2. KZ/11 propisana kazna zatvora do 8 godina, dok je po starom zakonu bila propisana kazna zatvora do 10 godina, to je drugostupanjski sud bio dužan okrivljenicu osuditi po blažem zakonu i utvrditi da se radi o počinjenju kaznenog djela pronevjere iz čl. 233. st. 1. i 2. KZ/11.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-547/2012 od 28. veljače 2013. godine**10) Čl. 3. st. 3.**

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela uvrede iz čl. 199. st. 1. KZ/97 i osuđen na novčanu kaznu od 10 dnevnih dohodaka. Kazneno djelo uvrede iz čl. 199. st. 1. KZ/97 gramatički i smisleno podudara se s kaznenim djelom uvrede iz čl. 147. KZ/11, tako da je pravni kontinuitet ovog djela nesporan, no postoje određene razlike u rasponima mjere novčane kazne koja može biti izrečena počinitelju, te je drugostupanjski sud stava da u konkretnom slučaju KZ/11 nije blaži zakon. Prema kriteriju mjere maksimalno zapriječene

kazne za ovo kazneno djelo blaži je zakon KZ/11, no prema kriteriju mjere minimalno zapriječene novčane kazne za ovo kazneno djelo blaži je KZ/97, koji propisuje opći zakonski minimum u visini 10 dnevnih dohodaka, dok KZ/11 propisuje opći zakonski minimum u visini 30 dnevnih iznosa. U ovoj situaciji kada je jedan od alternativnih zakona blaži po osnovi maksimalno zapriječene kazne, a drugi po osnovi minimalno zapriječene kazne, potrebno je poći od konkretno izrečene kazne prvostupanjskom presudom. Budući da je okrivljeniku izrečena novčana kazna u visini od 10 dnevnih dohodaka, dakle u visini općeg zakonskog minimuma po KZ/97, koji je povoljniji za okrivljenika od općeg zakonskog minimuma po KZ/11, pravilnim tumačenjem načela primjene blažeg zakona u ovom predmetu valja pribjeći primjeni KZ/97.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-337/2012 od 17. siječnja 2013. godine

11) Čl. 3. st. 3.

Okrivljenik je proglašen krivim zbog kaznenog djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 1. al. 4. KZ/97, činjenično da kao odgovorna osoba u trgovačkom društvu, kojem je blokiran žiro račun radi neplaćanja poreza i doprinosa prema državnom proračunu, prihode ostvarene gotovinskom naplatom nije uplatio na žiro račun trgovačkog društva, već ih je koristio za isplate plaća zaposlenicima u gotovini i plaćanje gotovinskih računa trgovačkog društva, na koji način je oštetiо državni proračun. Kazneno djelo zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju propisano u čl. 292. KZ/97 u novom Kaznenom zakonu – KZ/11 više ne postoji, a u smislu čl. 3. st. 3. KZ/11 konkretni činjenični opis djela iz izreke prvostupanjske presude nije moguće podvesti pod biće odgovarajućeg kaznenog djela iz KZ/11 – u obzir bi dolazila kaznena djela zlouporabe povjerenja u gospodarskom poslovanju iz čl. 246. KZ/11, pogodovanja vjerovnika iz čl. 250. KZ/11, utaje poreza ili carine iz čl. 256. KZ/11 ili zlouporabe položaja i ovlasti iz čl. 291. KZ/11. To znači da pravni kontinuitet ne postoji i sukladno čl. 3. st. 3. KZ/11 nema kaznenog djela, tako da je KZ/11 blaži zakon u odnosu na KZ/97 i shodno tome okrivljenik je na temelju čl. 354. toč. 1. ZKP/97 oslobođen optužbe.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-363/2012 od 17. siječnja 2013. godine

12) Čl. 3. st. 3.

Radnje okrivljenika koji je proglašen krivim zbog kaznenog djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 2. u vezi st. 1. al. 6. KZ/97, zato što je u prijavama poreza na dodanu vrijednost za 2003. i 2004. godinu neistinito prikazao podatke o visini oporezivih isporuka i pokušao ostvariti pravo na pretporez u većem iznosu nego što je stvarno imao, nakon stupanja na snagu novog Kaznenog zakona – KZ/11 mogu se jedino podvesti pod biće kaznenog djela krivotvorenja službene ili poslovne isprave iz čl. 279. st. 1. KZ/11. Prijave poreza u koje je okrivljenik unio neistinite podatke na kojima je temeljio pravo na povrat poreza na dodanu vrijednost predstavljaju poslovnu ispravu i radi se o važnim podacima. Kako je kazneno djelo iz čl. 279. st. 1. KZ/11 po zapriječenoj kazni strože od kaznenog djela iz čl. 312. st. 1. KZ/97 na djelo okrivljenika treba primijeniti zakon koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja kaznenog djela.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-420/2012 od 11. travnja 2013. godine

13) Čl. 3. st. 3.

Radnje okrivljenice koja je proglašena krivom zbog kaznenog djela zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz čl. 292. st. 2. u vezi st. 1. al. 4. KZ/97, zato što je poreznoj upravi predala poreznu prijavu poreza na dodanu vrijednost za 2007. godinu, u kojoj je iskazala nevjerodostojan račun za usluge projektiranja, iako one nisu napravljene, zbog čega je došlo do umanjenja porezne obveze poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 44.900,00 kn, za koji iznos je oštećen državni proračun RH, nakon stupanja na snagu novog Kaznenog zakona – KZ/11 mogu se podvesti pod biće kaznenog djela utaje poreza ili carine iz čl. 256. st. 1. KZ/11. Kako je za to kazneno djelo zapriječena ista kazna kao i za kazneno djelo utaje poreza i drugih davanja iz čl. 286. st. 1. KZ/97, koji je bio na snazi u vrijeme počinjenja djela, valjalo je primijeniti taj zakon, jer KZ/11 nije blaži za počinitelja.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-427/2012 od 28. ožujka 2013. godine

14) Čl. 384.

O zahtjevu osuđenika da se primijeni odredba čl. 384. KZ/11 i zatvorska kazna zamijeni radom za opće dobro ne može odlučivati sudac izvršenja, niti vijeće u žalbenom postupku, jer se radi o izvršenju pravomoćne presude. Pravomoćna odluka o zatvorskoj kazni ne može se mijenjati od strane sudskih tijela nadležnih za izvršavanje zatvorske kazne. Pravomoćna odluka o kazni može biti izmijenjena jedino od strane nadležnog suda povodom eventualnog izvanrednog pravnog lijeka.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-17/2013 od 07. ožujka 2013. godine

III ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 1997. GODINE**15) Čl. 291. st. 1. toč. 2.**

Kada je u tijeku kaznenog postupka psihijatrijskim vještačenjem utvrđeno da je okrivljenik tempore criminis bio smanjeno ubrojiv u znatnoj mjeri, a dopunom vještačenja utvrđeno je da nije raspravno sposoban uslijed pogoršanja zdravstvenog stanja u vidu tzv. progresivne demencije koja svoju podlogu ima u poremećaju ličnosti, te graničnom intelektualnom razvoju, tada utvrđena raspravna nesposobnost nije trajna smetnja za vođenje kaznenog postupka, niti postoje druge okolnosti koje bi isključivale kazneni progon. U opisanoj procesnoj situaciji prvostupanjski sud je mogao samo odgoditi glavnu raspravu na neodređeno vrijeme, a ne rješenjem obustaviti kazneni postupak u smislu čl. 291. st. 1. toč. 2. u vezi čl. 353. toč. 6. ZKP/97. U odnosu na opisanu procesnu situaciju nije moglo doći ni do analogne primjene čl. 199. st. 1. ZKP/97 kada u fazi istrage istražni sudac rješenjem prekida istragu u trenutku postojanja zdravstvenih smetnji u vidu nesposobnosti sudjelovanja okrivljenika u postupku, a još nisu utvrđene duševne smetnje takvog stupnja da bi državni odvjetnik stavio prijedlog iz čl. 456. st. 3. ZKP/97.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Kžm-14/2013 od 22. kolovoza 2013. godine

16) Čl. 301. st. 2.

Protiv rješenja raspravnog vijeća koje je, odlučujući o tome jesu li ispunjene zakonske pretpostavke za održavanje glavne rasprave, odbilo kao neosnovan prijedlog branitelja okrivljenika stavljen prije početka glavne rasprave da se „optužnica uputi izvanraspravnom vijeću na preispitivanje“, žalba nije dopuštena, jer se radi o rješenju koje se odnosi na upravljanje glavnom raspravom, a protiv takvih rješenja žalba nije dopuštena (čl. 301. st. 2. ZKP/97). Pravno je neodlučna okolnost što je prvostupanjski sud uputio stranke da imaju pravo žalbe, jer takva pogrešna uputa ne može obesnažiti izričitu zakonsku odredbu prema kojoj nije dopuštena žalba protiv rješenja o upravljanju glavnom raspravom.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-456/2012 od 26. ožujka 2013. godine

17) Čl. 363. st. 1.

U kaznenom postupku žalbu mogu podnijeti stranke, branitelj i oštećenik (čl. 363. st. 1. ZKP/97). Navedena odredba ne određuje da pravo na žalbu u kaznenom postupku pripada samo nezadovoljnoj stranci, pa je pogrešno u uputi o pravu na žalbu pisati da to pravo pripada nezadovoljnoj stranci, jer bi to značilo da zadovoljna stranka nema pravo na žalbu, a to bi bilo suprotno zakonu.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-456/2012 od 26. ožujka 2013. godine

IV ZAKON O KAZNENOM POSTUPKU IZ 2008. GODINE**18) Čl. 28. st. 1. i 2.**

Okolnost da je privatni tužitelj odvjetnik sa sjedištem odvjetničke kancelarije u sjedištu općinskog suda kome je podnesena privatna tužba zbog kaznenog djela klevete iz čl. 149. st. 1. KZ/11 ne predstavlja važan razlog zbog kojeg bi trebalo prihvatiti prijedlog suca pojedinca za prenošenje nadležnosti. Suci i odvjetnici u sudskim postupcima surađuju profesionalno i nisu svojom voljom usmjereni jedni na druge, pa takva suradnja, čak i svakodnevna, ne može biti razlog koji bi u javnosti ili stvarno mogao dovesti u sumnju nepristranost suda u postupanju.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-25/2013 od 21. ožujka 2013. godine

19) Čl. 301. st. 2.

Svrha odredbe čl. 301. st. 2. ZKP/08 je da se ukloni svaka sumnja da je osoba koja obavlja prepoznavanje sa predmetom prepoznavanja bila u doticaju nakon vremena počinjenja kaznenog djela, a prije same radnje prepoznavanja, što svakako utječe na vjerodostojnost prepoznavanja. Ako se takve okolnosti utvrde, iako to nije izričito zakonom određeno, tada radnja prepoznavanja gubi svoj smisao i svrhu – utvrđivanje istovjetnosti osobe, predmeta i dr. koje je opažao svjedok, te se zapisnici o takvoj radnji ne mogu koristiti kao valjan dokaz u kaznenom postupku. Oštećenik ne samo da je prije prepoznavanja u policijskom dvorištu vidio okrivljenika i druge osobe koje su sudjelovale u grupi za prepoznavanje, već je gledao i radnu prepoznavanja od strane drugog oštećenika koja je vremenski prethodila njegovom

prepoznavanju, koje činjenice predstavljaju „druge okolnosti koje mogu utjecati na prepoznavanje“ i zapisnik o takvom prepoznavanju, zajedno sa pripadajućom fotografijom, jeste nezakoniti dokaz koji treba izdvojiti iz spisa.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-252/2013 od 28. studenog 2013. godine

20) Čl. 365. st. 1.

Kada državni odvjetnik, prije nego što je optužnica potvrđena, sukladno odredbi čl. 365. st. 1. ZKP/08 povuče optužnicu, čime si zadržava prava normirana u odredbi čl. 365. st. 2. ZKP/08, sud ne donosi nikakvu odluku, već državnom odvjetniku vraća optužnicu zajedno sa svim dostavljenim materijalima, odnosno državnoodvjetničkim spisom.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž-12/2013 od 30. siječnja 2013. godine

21) Čl. 506.

Odredba čl. 506. ZKP/08 ne obvezuje sud na obavještanje stranaka o provođenju izvida i time ne može doći do povrede načela kontradiktornosti, jer se kod odlučivanja o zahtjevu za obnovu kaznenog postupka ne odlučuje o krivnji za kazneno djelo, već se radi o izvanrednom pravnom lijeku kojim se ispituje postojanje uvjeta da se postupak eventualno vrati u fazu kontradiktornog raspravljanja.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, I Kž-229/2013 od 06. lipnja 2013. godine

V ZAKON O IZVRŠAVANJU KAZNE ZATVORA

22) Čl. 54. st. 3. toč. 3.

Pod pojmom „obitelj“, u smislu odredbe čl. 54. st. 3. toč. 3. Zakona o izvršavanju kazne zatvora, treba se smatrati obitelj u užem smislu, dakle osobe koje žive u zajedničkom domaćinstvu sa osuđenikom. U krugu tih osoba treba ocjenjivati da li u obitelji osuđenika postoje druge radno sposobne osobe koje mogu obaviti neodgodive sezonske radove.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-19/2013 od 07. ožujka 2013. godine

VI ZAKON O PROBACIJI

23) Čl. 22. st. 3.

Upućivanje osuđenika na izdržavanje kazne zatvora temeljem rješenja suca izvršenja donesenog primjenom odredbe čl. 22. st. 3. Zakona o probaciji posljedica je neizvršavanja rada za opće dobro, jer je osuđenik samovoljno prestao dolaziti raditi, nakon što je odradio 11 radnih dana, izjavivši da više ne želi dolaziti na posao, iz čega proizlazi da je ustvari povukao svoj pristanak koji je dao nadležnom probacijskom uredu. Nakon što osuđenik jednom povuče dani pristanak za izvršenje rada za opće dobro, nema više mogućnosti da se taj rad provodi, niti osuđenik ponovno može davati pristanak.

Županijski sud u Bjelovaru, Kž I-50/2013 od 28. studenog 2013. godine

**VII ZAKON O PRAVOSUDNOJ SURADNJI U KAZNENIM STVARIMA S
DRŽAVAMA ČLANICAMA EUROPSKE UNIJE**

24) Čl. 26. st. 2.

Na istražni zatvor radi predaje određen na temelju čl. 26. st. 2. ZPSKS-EU ne primjenjuju se rokovi trajanja istražnog zatvora iz čl. 130. ZKP/08. Trajanje istražnog zatvora radi predaje određenog rješenjem suca istrage nije ograničeno najdulje na mjesec dana, već sukladno čl. 26. st. 2. ZPSKS-EU može trajati najdulje do izvršenja rješenja o predaji tražene osobe na temelju čl. 35. toga Zakona – predaja po pravomoćnosti rješenja o predaji mora biti izvršena bez odgode, a najkasnije u roku od 10 dana od pravomoćnosti rješenja o predaji.

Županijski sud u Bjelovaru, Kv-55/2013 od 24. srpnja 2013. godine

GRADANSKO PRAVO
I STVARNO I ZEMLJIŠNO KNJIŽNO PRAVO

STVARNO PRAVO

POSJED – ZAŠTITA POSJEDA – SUDSKA ZAŠTITA

Rok za sudsku zaštitu – utjecaj roka za opravdanje privremene mjere određene u postupku osiguranja

(čl.21.st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00,114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Rok u kojem se može ostvarivati sudska zaštita posjeda je prekluzivan, pa stoga na njegov tijek (početak i istek) nema nikakav utjecaj početak i završetak tijeka roka određenog rješenjem o osiguranju za opravdanje (podnošenjem tužbe) izdane privremene mjere.

„Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da je tužitelj propustio zakonom propisani rok za podnošenje tužbe od 30 dana iz čl. 21. st. 3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje: ZVDSP). Navedeni članak propisuje da pravo na zaštitu posjeda prestaje protekom roka od 30 dna od dana kada je smetani saznao za čin smetanja i počinitelja, a najkasnije godinu dana od dana nastalog smetanja.

Iz spisa je vidljivo da je tužitelj istog dana kada mu je tuženik zabranio – odnosno spriječio radnika tužitelja da izvrši popravak trafostanice 10/0,4 kV K.Z., saznao kako za čin smetanja tako i za osobu koja je smetanje počinila. Tužitelj se je trebao držati zakonskih propisa ZVDSP kao i tamo propisanih rokova za podnošenje tužbe za smetanje posjeda, i u roku od 30 dana podnijeti tužbu bez obzira na zatraženu privremenu mjeru.

Za tužitelja je dakle bio mjerodavan rok od 30 dana od učinjenog smetanja i njegovog saznanja za osobu koja je počinila smetanje, a ne rok koji je sud odredio u okviru odlučivanja o privremenoj mjeri, jer je taj rok određen za opravdanje podnesene privremene mjere, a nije mogao produžiti tužitelju njegovo pravo za podnošenje tužbe za smetanje posjeda. Kako je smetanje posjeda izvršeno 3. kolovoza 2010.g., a tužba za smetanje podnesena je 21. rujna 2010.g., očito je da je tužitelj tužbu podnio izvan zakonom određenog roka od 30 dana.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2401/12-2, od 2. V. 2013.

**SUVLASNIŠTVO – UPRAVLJANJE ZAJEDNIČKOM STVARI – POSLOVI
 IZVANREDNE UPRAVE – PROMJENA NAMJENE STVARI**
Izgradnja puta na nekretnini koja je u naravi šuma

(čl. 41.st.1. i st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Formiranje i izgradnja puta podobnog za promet motornih vozila na dijelu nekretnine koja je u naravi šuma obrasla drvećem, predstavlja posao izvanredne uprave

jer se time u tom dijelu mijenja njena namjena, pa stoga nije moguće, od suvlasnika koji se tome protivi, u sudskom postupku s uspjehom zahtijevati da trpi poduzimanje navedenih radnji, već je moguće tražiti samo razvrgnuće suvlasništva na toj nekretnini.

„Među strankama je, i u ovoj fazi postupka, nesporno da su suvlasnici na katastarskoj čestici 1518/10 – put G. sa 269 hvati, i to tužitelji u ½ dijela te tuženici u ½ dijela, da prilikom parcelacije i formiranja katastarske čestice 1518/10 novoformirana čestica 1518/10 nije slijedila trasu ranije postojećeg puta, da čestica 1518/10, a koja je predmet ove parnice, samo malim dijelom i to u početnom i završnom dijelu je asfaltirana i graniči s postojećim putem, a u ostalom dijelu je u naravi šuma obrasla drvećem.

Tužbeni zahtjev tužitelja da tuženi trpe da se na čkbr. 1518/10 izvedu radovi potrebni za formiranje puta podobnog za promet motornih vozila, i da trpe da se isti kao put i veza sa javnom prometnom površinom nesmetano koristi u korist svih suvlasnika, a posebno u korist kčbr. 1412/2 u k.o. G. u vlasništvu Ž. d.o.o., i prema ocjeni ovoga suda nije osnovan i to zbog slijedećih razloga.

Katastarska čestica 1518/10 put G. sa 269 čhv u naravi je šuma, a samo u manjem dijelu put. Odredbom čl. 41. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje:ZVDSP) propisano je da je za poduzimanje poslova koji premašuju okvir redovitoga upravljanja (naročito promjena namjene stvari, veći popravci, dogradnja, nadogradnja, preuređenje, otuđenje cijele stvari, davanje cijele stvari u zakup ili najam na dulje od jedne godine, osnivanje hipoteke na cijeloj stvari, odnosno davanje pokretne stvari u zalog, osnivanje stvarnih i osobnih služnosti, stvarnoga tereta ili prava građenja na cijeloj stvari) potrebna suglasnost svih suvlasnika, dok u smislu st. 2. čl. 41. citiranog Zakona u sumnji se smatra da posao premašuje okvir redovitog upravljanja, a prema st. 3. čl. 41. ZVDSP-a ako se suvlasnici ne mogu suglasiti, onaj suvlasnik koji je predložio posao predvidivo koristan za sve, može zahtijevati razvrgnuće suvlasništva, pa makar to inače u tom času ne bi mogao.

Izvođenje radova za formiranje puta podobnog za promet motornih vozila, i trpljenje da se isti kao put i veza sa javnom prometnom površinom nesmetano koristi u korist svih suvlasnika, a posebno u korist čkbr. 1412/2 u k.o. G. u vlasništvu Ž. d.o.o., i to na nekretnini koja se nikada nije koristila kao put, koja je u naravi u pretežnom dijelu šuma i šumsko zemljište, a samo u vrlo malom dijelu (početnom i završnom) asfaltirana, po ocjeni ovoga suda, u skladu sa odredbom čl. 41. st. 1. ZVDSP-a, predstavlja posaoizvanredne uprave. Tuženi kao suvlasnici predmetne nekretnine nisu suglasni da se predloženi posao obavi, pa stoga tužitelji, ako je predloženi posao predvidivo koristan za sve, a kako to proizlazi iz st. 3. čl. 41. ZVDSP-a, mogu zahtijevati samo razvrgnuće suvlasništva, ali ne i izvođenje radova za formiranje puta podobnog za promet motornih vozila.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2977/12-2, od 26. IX. 2013.

**PRAVO VLASNIŠTVA – POSEBNA OGRANIČENJA – PRISTUP NA TUĐE
Pristup životinje na tuđu susjednu nekretninu – sudska zaštita**

(čl. 106. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Slučajan pristup životinje (ovce) na tuđu susjednu neograđenu nekretninu bez volje i namjere za to vlasnika i posjednika životinje ne čini supstrat za zahtijevanje posjedovne zaštite, već eventualno za potraživanje naknade štete na taj način prouzročene vlasniku susjedne nekretnine.

„Tužiteljica tužbeni zahtjev temelji na tvrdnjama da je dana 17. i 18. rujna 2012. godine tužena bez njezina ovlaštenja pustila nekoliko ovaca na ispašu u njezin vrt, te da su ovce popasle travu, celer, bijeli luk, salatu, peršun, luk kozjak, ciklu i zelje, i da je tužena na opisani način smetala ju u posljednjem mirnom posjedu navedenih nekretnina.

Tužena u žalbi ističe da, budući iz provedenih dokaza ne proizlazi da bi bilo tko od obitelji K. pustio ovce u tužiteljčin vrt, da ne postoji namjera smetanja posjeda tužiteljice.

Prvostupanjski sud je utvrdio da su ovce od tužene ulazile u vrt tužiteljice dana 17. i 18. rujna 2012. godine, i da se ona poslužila dopuštenom samopomoći te ovce potjerala iz svog vrta, dakle, ne utvrđuje, da bi ovce bile namjerno puštene na nekretnine tužiteljice. Tužiteljica tijekom ovog postupka nije tvrdila da je došlo do daljnjeg uznemiravanja njenog posjeda predmetnih nekretnina, dok je tužena tvrdila da je napravila ogradu i da je time onemogućen daljnji odlazak životinja na susjednu česticu.

U ovom konkretnom predmetu proizlazi da su tužiteljica i tužene susjede i da postoji faktična povezanost njihovih zemljišta, te iste kao susjedi moraju trpjeti određene zahvate, pa i radnje koje bi inače predstavljale smetanje posjeda. Vlasnik životinja, u skladu s odredbom čl. 106. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima («Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12), ima pravo pristupiti na nekretninu tužiteljice kako bi uzeo nazad životinje, dok tužiteljica ima pravo na naknadu štete koju bi takve životinje počinile. Radi navedenog, pravilnom primjenom materijalnog prava, trebalo je odbiti tužbeni zahtjev tužiteljice kao neosnovan, jer nije došlo do smetanja posjeda tužiteljice, već se radi o pravnoj situaciji da su na nekretninu tužiteljice dospjele tuđe životinje koje je tužiteljica sama otjerala pa nisu ispunjene pretpostavke za pružanje posjedovne zaštite.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-546/13-2, od 30. VII. 2013.

**PRAVA VLASNIČKA TUŽBA – POLOŽAJ POŠTENOG POSJEDNIKA –
NAKNADA TROŠKOVA**

Trošak radova izvedenih bez dozvole nadležnog tijela

(čl.164.st.2. i st.3. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09)

Trošak građevinskih radova izvedenih bez potrebnih dozvola nadležnih upravnih tijela, zbog čega je pravomoćnim rješenjem naloženo uklanjanje sagrađenih objekata, ne predstavlja koristan trošak za vlasnika nekretnine neovisno od mogućnosti

legalizacije tih objekata, pa poštenom posjedniku ne pripada ni pravo potraživanja tih troškova od vlasnika nekretnine.

„Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da su tuženici bili poštenu posjednici predmetne nekretnine.

Poštenu posjednik tuđe stvari, u slučaju kada vlasnik zahtijeva da posjednik preda stvar, može tražiti naknadu za nužne i korisne troškove koje je imao u skladu sa čl. 164. st. 2. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP). Nije koristan onaj trošak kojim je poštenu posjednik promijenio namjenu stvari ako to vlasniku nije korisno, a kako je to propisano čl. 164. st. 3. ZVDSP.

Što se tiče radova koje su tuženici izvršili, a koji se odnose na dograđivanje terase i uređenje kuhinje na terasi, svinjca i pušnice, prvostupanjski sud je tijekom postupka utvrdio da je tuženicima pravomoćnim rješenjima Odjela inspeksijskog nadzora PJ V. naloženo uklanjanje dijela prizemlja stambene građevine, pomoćne građevine, te dvije gospodarske građevine na trošak tuženika, jer je sve rekonstruirano odnosno izgrađeno bez konačnog rješenja o uvjetima građenja, a vrijednost tih radova je 60.133,32 kune. Stoga je pravilno, i prema ocjeni ovoga suda, prvostupanjski sud zaključio da se navedeni troškovi koje su tuženici imali ne mogu smatrati korisnim troškovima u smislu čl. 164. st. 3. ZVDSP, bez obzira na to što postoji mogućnost njihove legalizacije, pa im ne pripada pravo zahtijevati od tužiteljice kao vlasnika isplatu istih u skladu sa čl. 164. st. 2. ZVDSP.

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2446/11-3, od 24. I. 2013.

ZAŠTITA PRAVA VLASNIŠTVA – POLOŽAJ POŠTENOG POSJEDNIKA – NAKNADA ZA UPOTREBU I KORIŠTENJE STVARI

Uručenje tužbe u sporu o naknadi za korištenje tuđe nekretnine - učinak na poštenje posjeda

(čl.164.st.1. u svezi čl.18.st.4. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Parnica u kojoj je utužena naknada za korištenje tuđe nekretnine ne predstavlja spor o pravu na posjed (vlasnička parnica, parnica za predaju posjeda), pa stoga ni uručenje tužbe u toj parnici nema utjecaja na poštenje posjeda osobe od koje se navedena naknada potražuje.

„Tužitelj svoje potraživanje temelji na činjenicama da je vlasnik poslovnog prostora u Z. u ulici Lj.F.V. br. 2 i P. ulici br. 5, a koji prostor je koristio tuženik u razdoblju od 1. siječnja 2004. godine do 10. studenog 2006. godine, a nije plaćao zakupninu niti je ona ugovorena, pa potražuje naknadu za navedeno razdoblje u visini zakupnine koja se plaćala na tržištu za navedeno razdoblje.

Prvostupanjski sud je ostvario pogrešan pravni pristup kada je o osnovanosti tužbenog zahtjeva odlučio primjenom čl. 219. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01– dalje: ZOO), jer je u pravnoj ocjeni spora

valjalo primijeniti odredbe Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06 i 146/08 – dalje: ZVDSP) i to odredbe koje propisuju obvezu posjednika da plati naknadu za korištenje tuđe stvari.

Tužitelj nije u tužbi, a niti tijekom postupka, tvrdio da bi tuženik bio nepošten posjednik time da je čl. 18. st. 5. ZVDSP-a propisano da se posjed smatra poštenim, osim ako se ne dokaže suprotno. Tuženik je tijekom postupka tvrdio da je pošteni posjednik s obzirom na način na koji je dobio na korištenje predmetni poslovni prostor još 1953. godine.

Prvostupanjski sud utvrđuje da se tuženik ne može smatrati savjesnim stjecateljem, jer se kod istoga suda vodi parnica u predmetu broj P-2733/04 radi iste pravne osnove za drugo (ranije) razdoblje. Ovakvo utvrđenje prvostupanjskoga suda nije pravilno, jer činjenica što se kod istoga suda vodi parnica po zahtjevu tužitelja protiv tuženika radi isplate naknade za ranije vremensko razdoblje, a što znači za razdoblje prije 1. siječnja 2004. godine, ne znači da je tuženik postao nepošten posjednik, jer je čl. 18. st. 4. ZVDSP-a propisano da ako je u sporu o pravu na posjed pravomoćno odlučeno da pravo na posjed ne pripada posjedniku, njegov je posjed nepošten od časa kada je primio tužbu.

Tužitelj ne tvrdi da vodi spor sa tuženikom o pravu na posjed, pa stoga tuženikov posjed nije postao nepošten časom primitka tužbe u predmetu broj P-2733/04, time da valja dodati da taj postupak još ni nije pravomoćno okončan, što nije odlučno, jer se u tom predmetu ne vodi spor između stranaka o pravu na posjed. Obzirom na sve navedeno može se sa sigurnošću zaključiti da je tuženik bio pošteni posjednik do iseljenja iz poslovnog prostora, a iz kojeg je iselio na temelju sporazuma stranaka, kako to proizlazi iz dokaza koje je tužitelj priložio tužbi, pa kao pošteni posjednik tuđe stvari nije dužan platiti naknadu zato što ga je upotrebljavao, odnosno koristio, kako je to propisano čl. 164. st. 1. ZVDSP-a. Slijedom izloženog, pravilnom primjenom citirane zakonske odredbe, valjalo je zahtjev tužitelja odbiti u cijelosti kao neosnovan.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2065/12-2, od 22. VIII. 2013.

Z E M L J I Š N O K N J I Ž N O P R A V O

VRSTE I PREDMET UPISA – UKNJIŽBA – TABULARNA ISPRAVA

Oblik ugovora – uknjižba vlasništva u korist maloljetne osobe

(čl.43.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 u svezi čl.53.st.1. Zakona o javnom bilježništvu - "Narodne novine" br.78/93, 29/94, 162/98, 16/07 i 75/09).

Da bi po obliku predstavljao ispravu podobnu za upis uknjižbe prava vlasništva, ugovor kojim maloljetna osoba kupuje nekretninu ne mora biti sačinjen u formi javnobilježničkog akta, jer nije riječ o pravnom poslu raspolaganja (otuđenje, opterećenje) postojećom imovinom maloljetne osobe, već o poslu kojim će maloljetna osoba tek steći imovinu – nekretninu koja je predmet kupnje.

„Sud prvog stupnja donio je rješenje kojim je odbio prijedlog predlagatelja Đ.M. za provedbu ugovora o kupoprodaji nekretnine od 4. listopada 2007. godine, zaključenog između prodavatelja V.B. i kupca Đ. mljt. M., zastupanog po ocu i zakonskom zastupniku Č.S..

Odbivši prijedlog predlagatelja prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je zaključio da se u konkretnom slučaju treba primijeniti odredba čl. 53. st. 1. Zakona o javnom bilježništvu ("Narodne novine" br. 78/93, 29/94, 162/98 – dalje:ZJB), te da s obzirom da je žalitelj maloljetna osoba, forma ovog ugovora mora biti javnobilježnički akt.

Točno je da je prema čl. 53. st. 1. ZJB za raspolaganje imovinom maloljetnih osoba i osoba kojima je oduzeta poslovna sposobnost potrebna forma ugovora sastavljenog kao javnobilježničkog akta. Međutim, kako to osnovano ističe žalitelj u svojoj žalbi, u konkretnom slučaju se ne radi o raspolaganju imovinom maloljetne osobe jer ona tu imovinu još nije stekla pa ne može još istom ni raspolagati, već se radi o stjecanju imovine za koju se ne traži forma javnobilježničkog akta.

Kako se predmetnim ugovorom imovina maloljetnika ne otuđuje, već ju on stječe, nije bilo osnova da se primjeni odredba čl. 53. st. 1. ZJB, pa je sud prvog stupnja pogrešno primijenio odredbu čl. 43. st. 1. u svezi čl. 108. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" br- 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 i 55/13) kada je odbio prijedlog za upis.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2030/13-2, od 21. XI. 2013.

VRSTE UPISA – UKNJIŽBA – TABULARNA ISPRAVA Izjava o odreknuću od vlasništva

(čl.43.st.2. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 i 55/13)

Izjava o odreknuću od prava vlasništva, sačinjena zbog prethodnog pogrešnog upisa tog prava na temelju druge isprave (ugovor o prodaji) koja ne odražava pravu volju ugovornika, nije isprava podobna za upis uknjižbe jer navedeno ne čini ni jedan od propisanih pravnih temelja (pravni posao, odluka suda ili nadležnog tijela, nasljeđivanje, zakon) za stjecanje prava vlasništva koji mora proizlaziti iz isprave za upis.

„U prijedlogu predlagateljica predlaže da se na temelju Izjave o odreknuću prava vlasništva u zk. ul. br. 226 k.o. S. izvrši upis prava vlasništva na nekretninama u suvlasništvu predlagateljice korist M.K. u 6/48 dijela i J.P. u 60/84 dijela. U Izjavi o odreknuću prava vlasništva od 22. ožujka 2011. godine navedeno je da je predlagateljica upisana kao suvlasnica u zk.ul.br. 226 k.o. S., ali da se sukladno odredbi čl. 172. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima odriče prava vlasništva uknjiženog u njezinu korist, na način da se odriče prava vlasništva u korist J.P. u 60/84 dijela, a u korist M.K. u 6/84 dijela, te da bezuvjetno dozvoljava brisanje istog u njihovu korist.

Odredbom čl. 43. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 - dalje: ZZK) propisano je da će se upisi u zemljišnu knjigu dopustiti samo na temelju isprava sastavljenih u obliku propisanih za njihovu valjanosti, a u smislu st. 2. čl. 43. citiranog Zakona za upis knjižnog prava, njegove

promjene, ograničenja ili prestanak mora za to iz isprave biti vidljiv pravni temelj. Pravni temelj stjecanja prava vlasništva je pravni posao, odluka suda, odnosno druge nadležne vlasti, nasljeđivanje i zakon – a kako je to propisano odredbom čl. 114. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09 i 153/09 - dalje: ZVDSP).

U ispravi na temelju koje se predmetni upis zahtijeva nije označen pravni temelj stjecanja prava vlasništva – a namjera ugovornih stranaka prilikom sklapanja ugovora o kupoprodaji nekretnina od 3. travnja 2007. godine, koji je sklopljen između predlagateljice kao kupca i protustranaka kao prodavatelja – a na temelju kojeg kupoprodajnog ugovora je izvršen upis prava vlasništva na predlagateljicu – nije pravni temelj za upis knjižnog prava temeljem Izjave o odreknuću prava vlasništva u zk.ul.br. 226 k.o. S. od 22. ožujka 2011. godine. Činjenica što je učinjena omaška pri sastavljanju Ugovora o kupoprodaji nekretnina od 3. travnja 2007. godine, kojim Ugovorom je, a kako to tvrdi predlagateljica na nju preneseno više prava nego što je to bila volja ugovornih stranaka – neodlučna je za ishod ovog postupka – budući da za valjan zemljišnoknjižni upis osim formalnih uvjeta mora postojati i materijalno pravni uvjet koji opravdava takav upis, i to valjani pravni temelj a kako to propisuje citirana odredba čl. 43. st. 2. ZZK.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2138/12-2, od 25. II. 2013.

VRSTE I PREDMET UPISA - PREDBILJEŽBA

Upis hipoteke na temelju nepravomoćnog rješenja o osiguranju

(čl.56. u svezi čl.55.st.1.t.b Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10 i 55/13)

U provedbi rješenja o osiguranju prisilnim zasnivanjem založnog prava, prije stjecanja svojstva njegove pravomoćnosti, zemljišnoknjižni sud neće odrediti upis uknjižbe već upis predbilježbe založnog prava.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje broj Z-4411/11 od 27. prosinca 2011. godine kojim je na temelju nepravomoćnog rješenja o osiguranju od 23. prosinca 2011. godine O. suda u V. broj Ovr-1202/11-2 dopustio uknjižbu prava zaloga na nekretnini Z.Š. upisane u zk.ul. 1561 k.o. Š.B. radi osiguranja tražbine predlagatelja osiguranja.

Odredbom čl. 55. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama (Narodne novine br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10 – dalje:ZZK) određene su posebne pretpostavke za uknjižbu na temelju javne isprave, te je u točki b određeno da su javne isprave na temelju kojih se može dopustiti uknjižba odluka suda ili drugog nadležnog tijela odnosno pred njima sklopljene nagodbe koje se prema propisima o ovrsi smatraju ovršnim ispravama prikladnim za upis prava u zemljišnu knjigu, ako sadrže točnu oznaku zemljišta ili upis prava na koje se odnosi taj upis.

Javna isprava na temelju koje se može dopustiti uknjižba založnog prava u ovom zemljišnoknjižnom postupku je rješenje o osiguranju Ovr-1202/11 od 23. prosinca 2011. godine kojim se određuje osiguranje uknjižbom založnog prava, pa prema tome zemljišnoknjižni sud odlučuje o upisu na temelju te isprave, što znači da zemljišnoknjižni sud ispituje opće i posebne pretpostavke za upis.

Točno je da odredba čl. 11. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08, 139/10, 125/11, 150/11 i 154/11 – dalje: OZ) određuje da žalba ne odgađa provedbu rješenja i ta se odredba u postupcima osiguranja primjenjuje na temelju odgovarajuće primjene odredbe čl. 253. OZ-a. No, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda provedba rješenja u zemljišnoknjižnom postupku može biti i predbilježba kao vrsta upisa, uknjižba, ali ovršni sud može dostaviti i rješenje o osiguranju prije njegove pravomoćnosti zemljišnoknjižnom sudu radi upisa plombe i to radi čuvanja prvenstvenog reda upisa.

U ovom predmetu upis se traži na temelju rješenja o osiguranju koje nije postalo pravomoćno niti ovršno u smislu odredbe čl. 55. st. 1. točka b ZZK u svezi čl. 23. st. 2. OZ-a, pa se u smislu odredbe čl. 56. ZZK treba provesti upis predbilježbe založnog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1632/12-2, od 28. I. 2013.

POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PRIJEDLOG ZA UPIS Uknjižba vlasništva – prijedlog vjerovnika za upis dužnika

(čl.95.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08 i 126/10)

Predlagati uknjižbu prava vlasništva za korist drugoga izvan slučajeva propisanih zakonom (čl.96. ZZK) ne može se opravdati postojanjem nekog pravnog interesa, pa stoga takav upis nije ovlaštena zahtijevati treća osoba – vjerovnik novčane tražbine - za korist dužnika te tražbine a radi stjecanja mogućnosti njenog osiguranja upisom hipoteke.

„Pobijanim rješenjem je odbijen prijedlog R.H. radi uknjižbe prava vlasništva na kčbr. 409/6 oranica u D.sa 965 čhv i čkbr. 409/86, oranica u D. sa 9981 čhv iz z.k.ul.br. 224 k.o. V., sa imena R.D. za korist I.B. (točka I izreke). Predlagatelj je predlagao navedenu uknjižbu na temelju ugovora o kupoprodaji sklopljenog između uknjiženog z.k. vlasnika navedenih nekretnina R.D. kao prodavatelja, i I.B. kao kupca.

Odredbom čl. 95. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, i 126/10 – dalje: ZZK) je propisano da je prijedlog za uknjižbu ili predbilježbu ovlaštena staviti osoba koja bi time stekla, promijenila ili izgubila knjižno pravo, dok je odredbama čl. 96. ZZK propisano u kojim slučajevima su prijedlog za navedene upise ovlaštene staviti i druge osobe. Za razliku od ovlaštenja za predlaganje zabilježbe, koje ovlaštenje u smislu čl. 95. st. 2. ZZK ima svaka osoba koja ima pravni interes za provedbu konkretne zabilježbe, ovlaštenje za predlaganje uknjižbe i predbilježbe ne može se zasnivati samo na takvom interesu. Stoga niti predlagatelj R.H. nije ovlašten predlagati uknjižbu samo zbog toga što bi provedbom uknjižbe bio u mogućnosti osigurati svoju novčanu tražbinu prema I.B., prisilnim zasnivanjem založnog prava na navedenoj nekretnini.

Odredbom čl. 108. st. 1. alineja 2. ZZK je propisano da će zemljišnoknjižni sud dopustiti predloženi upis ukoliko (između ostalog) nema osnove za sumnju u to je li osoba koja je prijedlog podnijela za to ovlaštena. Budući da iz prethodno navedenih razloga R.H. nije ovlaštena za podnošenje prijedloga za uknjižbu, isti je valjalo odbiti iz navedenog razloga.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1815/12-2, od 22. III. 2013.

**POSTUPAK U ZEMLJIŠNOKNJIŽNIM STVARIMA – PRAVNI LIJEKOVI
Žalba nositelja osobne služnosti – protiv rješenja o zabilježbi dosude**

(čl.123. u svezi čl.120.st.1. Zakona o zemljišnim knjigama – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13).

Ovlaštenik prava osobne služnosti (plodouživanja) na nekretnini prodanoj u ovršnom postupku nema položaj stranke u postupku provedbe upisa zabilježbe njene dosude, jer ta zabilježba nije provedena protiv njega već protiv vlasnika nekretnine, i jer se tim upisom ne vrijeđa njegovo pravo – ne ukida se niti se ograničava – pa stoga nije ni ovlašten pravnim lijekom (žalbom) pobijati zemljišnoknjižno rješenje kojim je taj upis dozvoljen.

„Rješenjem prvostupanjskog suda određen je upis zabilježbe dosude, a protiv navedenog rješenja žalbu naslovljenu kao "prigovor treće osobe" podnosi B.P., ovlaštenica prava služnosti doživotnog plodouživanja na predmetnoj nekretnini.

Zakon o zemljišnim knjigama ("Narodne novine" broj 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13 dalje: ZZK-a) ne sadrži izričitu odredbu o tome tko se može smatrati strankom u zemljišnoknjižnom postupku. Iz odredbi čl. 95. st. 1. i 2. ZZK-a proizlazi da se strankom u tom postupku smatra prije svega osoba koja bi upisom u zemljišne knjige stekla, promijenila ili izgubila knjižno pravo te je ovlaštena podnijeti prijedlog koji ima značenje uknjižbe ili predbilježbe; kao i osoba koja ima pravni interes za provedbu zabilježbe ili je posebnim propisom ovlaštena podnijeti prijedlog za provedbu zabilježbe. Odredbom čl. 120. st. 1. ZZK-a propisano je kome je zemljišnoknjižni sud dužan dostaviti rješenje u zemljišnoknjižnom postupku, tako da je određeno da se rješenje dostavlja predlagatelju odnosno njegovom punomoćniku, osobama na čijoj se nekretnini stječe knjižno pravo i čija se knjižna prava prenose, opterećuju, ograničavaju ili ukidaju, kao i osobi protiv koje je provedena zabilježba.

Dakle, iz odredbe čl. 120. st. 1. ZZK-a slijedi da se strankom u zemljišnoknjižnom postupku ima smatrati ne samo predlagatelj i protustranka, već i svaka ona osoba koja na nekretnini na koju se upis odnosi ima prava koja su upisana ili mogu biti predmet zemljišnoknjižnog upisa, ako bi se ta prava prenosila, opterećivala, ograničavala ili ukidala, kao i osoba protiv koje je provedena zabilježba. Stoga pravo na izjavljivanje pravnih lijekova u smislu čl. 123. ZZK-a treba priznati samo navedenim osobama. Dostavljanje odluke suda prvog stupnja nekoj fizičkoj ili pravnoj osobi ne znači samo po sebi i da takva osoba ima u sudskom postupku status stranke ili osobe koja je sa strankom izjednačena, ako istovremeno nije udovoljeno kriterijima iz odredbe čl. 120. st. 1. ZZK-a.

Žaliteljica u ovom postupku nije predlagateljica, a niti protustranka, a da bi joj se priznao status stranke u zemljišnoknjižnom postupku, potrebno je da na predmetnoj nekretnini ima neka knjižno pravo koje je upisano te se prenosi, opterećuje, ograničava ili ukida, ili da ima pravo koje se tek ima upisati u zemljišne knjige, odnosno da je zabilježba provedena protiv žaliteljice. U konkretnom slučaju određena je zabilježba dosude, a svrha te zabilježbe je da se učini vidljivom pravna činjenica da je u postupku ovrhe doneseno rješenje o dosudi

nekretnine najboljem ponuđaču, s učinkom da to rješenje djeluje i protiv svakog kasnijeg stjecatelja nekretnine u čiju je korist nakon dosude nekretnine ovršenik (dužnik) raspolagao nekretninom.

Prema tome, zabilježba u ovom predmetu nije provedena protiv žaliteljice, upis zabilježbe dosude ne utječe na upis prava osobne služnosti u korist žaliteljice, odnosno žaliteljica provedbom zabilježbe dosude nije povrijeđena u svom pravu, budući da sama po sebi zabilježba ne ukida niti ograničava prava žaliteljice na predmetnoj nekretnini. Imajući u vidu sve prethodno navedeno ocijenjeno je da žaliteljica nema položaj stranke u smislu odredbi čl. 95. i čl. 120. st. 1. ZZK-a, pa nije ovlaštena na podnošenje žalbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2468/12-2, od 10. X. 2013.

II OBVEZNO PRAVO

SKLAPANJE UGOVORA – SPOSOBNOST ZA SKLAPANJE UGOVORA – UGOVORI POSLOVNO NESPOSOBNE OSOBE

Ugovor osobe kojoj je odlukom suda vraćena poslovna sposobnost

(čl.56.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Postojanje sudske odluke o vraćanju poslovne sposobnosti neposredno prije sklapanja ugovora nema utjecaja na njegovu pravnu nevaljanost (ništavost) ako ugovaratelj, kojem je poslovna sposobnost tom odlukom vraćena, nije bio sposoban za rasuđivanje jer nije bio u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice sklopljenog ugovora niti je bio u stanju smisljeno upravljati svojim postupcima.

„Sud prvog stupnja je utvrdio da je V.F. u predmetu Općinskog suda u D. broj R-102/04 rješenjem od 8. travnja 2005. godine djelomično vraćena poslovna sposobnost, jer je provedenim vještačenjem u tom predmetu utvrđeno da se imenovani može brinuti o svojim pravima i interesima osim pri donošenju odluke o zapošljavanju, da je predmetni ugovor o doživotnom uzdržavanju zaključen dana 17. svibnja 2005. godine te ovjeren po sucu u predmetu Općinskog suda u D. broj R-86/05, da je V.F. bolovao od Marfanovog sindroma sa kliničkim manifestacijama u smislu epileptičnih napadaja, amiotrofične lateralne skleroze, mentalne retardacije uz utvrđeni skupni kvocijent inteligencije (IQ) 71 uslijed čega je bio intelektualno na nivou djeteta dobi 10 do 13 godina te od psiho-organskog sindroma jakog stupnja (atrofične promjene mozga – demencija), i da V.F. zbog navedenih oboljenja i cjelokupnog psihofizičkog stanja uvjetovanog tim oboljenjima, u vrijeme zaključenja ugovora o doživotnom uzdržavanju, nije bio sposoban za rasuđivanje jer nije bio u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice navedenog ugovora, niti je bio sposoban valjano očitovati svoju volju u pravcu raspolaganja svojom imovinom.

Temeljem navedenih činjeničnih utvrđenja sud prvog stupnja izvodi zaključak da je tužena sporni ugovor o doživotnom uzdržavanju zaključila sa poslovno nesposobnom osobom – osobom koja nije bila u stanju shvatiti značaj navedenog ugovora niti racionalno upravljati svojim postupcima, zbog čega je taj ugovor ništavan, pri čemu se sud poziva na primjenu odredbi čl.56.st.1., čl.103.st.1. i čl.109.Zakona o obveznim odnosima (NN broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 –u daljnjem tekstu ZOO/91).

Odredbom čl.56.st.1. ZOO/91, koji zakon se ima primijeniti u ovom predmetu temeljem odredbe čl.1163.st.1. i čl.1165.Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – u daljnjem tekstu: ZOO/05), propisano je da je za sklapanje pravovaljanog ugovora potrebno da ugovaratelj ima poslovnu sposobnost koja se traži za zaključenje tog ugovora. Poslovno nesposobnom osobom, u smislu navedene odredbe, smatra se svaka ona osoba koja, u vrijeme sklapanja nekog konkretnog pravnog posla, zbog svoje duševne ili neke druge bolesti nije bila sposobna shvatiti značenje svojih djela, tj. nije bila sposobna za rasuđivanje, i to neovisno od toga da li joj je u vrijeme sklapanja tog posla odlukom suda poslovna sposobnost bila oduzeta. Ukoliko neki pravni posao bude sklopljen sa takvom osobom, taj pravni posao niti ne nastaje, odnosno on je ništavan sukladno odredbi čl.103.st.1. ZOO/91, jer je isti protivan prisilnoj zakonskoj odredbi iz naprijed citirane odredbe čl.56.st.1. ZOO/91.

S obzirom da je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja pravilno utvrdio da pokojni V.F., u vrijeme sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju 17. svibnja 2005. godine, nije bio sposoban za rasuđivanje, odnosno nije bio sposoban shvatiti značaj sklopljenog ugovora niti upravljati svojim postupcima, pravilan je zaključak suda prvog stupnja o ništavosti zaključenog ugovora, sve to u smislu naprijed navedenih zakonskih odredbi. Za pravilnu primjenu odredbi čl.56.st.1. i čl.103.st.1. ZOO/91, i za pravilnost zaključka suda prvog stupnja o nesposobnosti za rasuđivanje pokojnog V.F. u vrijeme sklapanja predmetnog ugovora, bez značaja su okolnosti na koje se u žalbi ukazuje, odnosno da je prije sklapanja ugovora V.F. sudskom odlukom djelomično vraćena poslovna sposobnost. Naime, za izostanak naprijed navedene, i u ovoj parnici sporne, materijalno pravne pretpostavke valjanosti pravnog posla, u konkretnom slučaju ugovora o doživotnom uzdržavanju, nije odlučno da li je nekoj osobi poslovna sposobnost oduzeta (ili vraćena), već da li je ta osoba bila sposobna shvatiti značaj i posljedice tog pravnog posla te da li je bila u stanju smisleno upravljati svojim postupcima, što suprotno žalbenim tvrdnjama tužene može biti predmet utvrđivanja u sudskom postupku i nakon što je pravni posao zaključen, pa čak i nakon smrti primatelja uzdržavanja, kao što je to slučaj u ovom predmetu. Za navedeno utvrđivanje zapreku ne čini ni to što je u sudskom postupku, vođenom u predmetu R-102/04 donesena pravomoćna odluka, kojom je V.F. sudskom odlukom djelomično vraćena poslovna sposobnost prethodno oduzeta u predmetu R-87/90.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-242/13-2, od 6. VI. 2013.

**SKLAPANJE UGOVORA – MANE VOLJE – PRIVIDAN UGOVOR
Isticanje prividnosti prema nasljedniku stranke prividnog ugovora**

(čl.66.st.3. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br.53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Zakonski nasljednik stranke (daroprimatelja) prividnog ugovora o darovanju ne smatra se trećom osobom prema kojoj se prividnost ugovora ne bi mogla isticati.

„Tijekom postupka utvrđeno je da je Lj.S. umrla 11. veljače 2004. godine, da je iza nje u tijeku ostavinski postupak povodom prijedloga za razdiobu naknadno pronađene imovine i to nekretnina koje su predmet ove parnice koje nekretnine pokojna ostaviteljica nije rasporedila oporukom, da su njezine zakonske nasljednice njezina djeca i to A.J. i B.S. – H., dakle tužiteljica i tužena. Pravilno je utvrđenje suda prvog stupnja, da je darovni ugovor od 28. siječnja 2002. godine koji je sklopljen između tužiteljice B.S.-H. kao darodavca s jedne

strane i Lj.S. kao daroprimatelja s druge strane prividan ugovor, te da ugovorne strane nisu imale namjeru da nekretnine koje su bile predmet darovanja postanu vlasništvo Lj.S. i da taj darovni ugovor ne prikriva neki drugi ugovor.

Odredbom čl. 66. st. 1. Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 - dalje: ZOO), a koji Zakon se primjenjivao u vrijeme sklapanja naprijed citiranog darovnog ugovora – propisano je da prividan ugovor nema učinka među ugovornim stranama, dok u smislu st. 2. čl. 66. citiranog Zakona, ako prividan ugovor prikriva neki drugi ugovor, taj drugi važi ako je udovoljeno uvjetima za njegovu pravnu valjanost, a prema st. 3. čl. 66. ZOO prividnost ugovora ne može se isticati prema trećoj savjesnoj osobi. Budući je tijekom postupka utvrđeno da je predmetni darovni ugovor prividan ugovor, on nema učinka među ugovornim stranama tj. B.S.-H. i Lj.S..

Pogrešan je zaključak suda prvog stupnja da je tužena treća osoba i da se stoga prema njoj ne može isticati prividnost ugovora, a iz kojih razloga je prvostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev. Lj.S. nije na tuženu prenijela vlasništvo nekretnina koje su predmet ove parnice i koje su bile predmetom darovnog ugovora od 28. siječnja 2002. godine, tužiteljica i tužena kao djeca pok. Lj.S. njezine su zakonske nasljednice, nekretnine koje su bile predmet darovnog ugovora u zemljišnim knjigama upisane su kao vlasništvo sada pok. Lj.S., a u ostavinskom postupku došlo je do spora da li te nekretnine predstavljaju ostavinsku imovinu pok. ostaviteljice i iz tog postupka tužiteljica je kao zakonska nasljednica pok. Lj.S. upućena u parnicu protiv sunasljednice A.J. – pa stoga tužena nije treća osoba glede darovnog ugovora, a kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja.

S obzirom na sve naprijed navedeno sukladno odredbi čl. 66. st. 1., čl. 103. st. 1. i čl. 104. st. 1. ZOO-a osnovan je tužbeni zahtjev – radi čega je sukladno čl. 373. toč. 3. ZPP-a uvažena žalba tužiteljice, preinačena je prvostupanjska pobijana presuda i usvojen je tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-483/13-2, od 21. XI. 2013.

OPĆI UČINCI UGOVORA – UGOVORNA KAZNA – VJEROVNIKOVA PRAVA

Zbog kašnjenja u izvršenju obveze – gubitak prava na naplatu

(čl.273.st.5. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Nema pravo na ugovorene penale naručitelj (vjerovnik) koji nije odmah kod preuzimanja radova (izgrađene građevine) izvršenih sa kašnjenjem izjavio izvođaču (dužniku) da zadržava pravo na njihovu naplatu, veće je to učinio naknadno (sedamnaest dana) nakon primopredaje dostavom njihova pismenog obračuna.

„Nije sporno da pobijanom presudom dosuđeni iznos (419.150,54 kune) predstavlja razliku između vrijednost svih izvedenih radova prema ispostavljenim privremenim situacijama (ukupno XIII) te prema okončanoj situaciji, i onoga što je za te izvedene radove nesporno plaćeno tužitelju od strane tuženika. Sporno je ima li tuženik pravo na umanjenje navedenog dosuđenog iznosa za iznos od 282.918, 41 kunu s osnova obračunate ugovorne kazne zbog tužiteljeva kašnjenja u završetku radova.

Sud ne priznaje tuženiku pravo na navedeno umanjenje, jer smatra da tuženik nema pravo na obračun ugovorenih penala, a to stoga jer utvrđuje da u konkretnom slučaju ne postoji odgovornost tužitelja za kašnjenje završetka izgradnje predmetnog objekta, i stoga što tuženik prilikom preuzimanja građevine (primitka ispunjenja tužiteljeve obveze), nije u skladu sa odredbom čl.273.st.5. Zakona o obveznim odnosima (NN broj 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 –u daljnjem tekstu ZOO/91) bez odgađanja saopćio tužitelju da zadržava svoje pravo na ugovornu kaznu.

Odredbom čl.273.st.1. ZOO/91 je propisano da vjerovnik i dužnik mogu ugovoriti da će dužnik platiti vjerovniku određenu novčanu svotu ili pribaviti neku drugu materijalnu korist ako ne ispunji svoju obvezu ili ako zakasni s njezinim ispunjenjem (ugovorna kazna), s tim da je odredbom st.5. istog članka i zakona propisano i to da vjerovnik ne može zahtijevati ugovornu kaznu zbog zakašnjenja ako je primio ispunjenje obveze, a nije bez odgađanja saopćio dužniku da zadržava svoje pravo na ugovornu kaznu.

Iz dokumentacije koja postoji u predmetnom spisu proizlazi da je odlukom tuženika tužitelju u tri navrata odobreno produljenje roka završetka radova (list 104), s tim da je posljednji odobreni rok završetka određen do 2. svibnja 2001. godine, za koji dan su stranke ugovorile i primopredaju objekta, pa bi se tužitelj u zakašnjenju sa izvršenjem svoje ugovorne obveze (završetka gradnje – predaje izgrađenog objekta) nalazio od 2. svibnja 2001. godine pa do 21. prosinca 2001. godine, ukoliko primopredaja objekta nije izvršena 2. svibnja 2001. godine već 21. prosinca 2001. godine kako to tvrdi tuženik. Međutim, imajući u vidu naprijed citiranu odredbu čl.273.st.5. ZOO/91, na koju se poziva i sud prvog stupnja u pobijanoj presudi, za pravo obračuna penala nije dostatno da su penali ugovoreni, i da je do zakašnjenja došlo zbog uzroka za koji je dužnik odgovoran (čl.272.st.2. ZOO/91), već je nužno da je vjerovnik prilikom ispunjenja dužnikove obveze izjavio dužniku da zadržava pravo na obračun ugovorenih penala za slučaj kašnjenja sa ispunjenjem obveze. U konkretnom slučaju to znači da bi tuženik imao pravo na obračun penala zbog tužiteljeva kašnjenja sa dovršetkom izgradnje samo ukoliko je prilikom predaje objekta izjavio tužitelju da zadržava pravo na ugovorene penale.

Tuženik je tijekom postupka tvrdio da je objekt predan tuženiku 21. prosinca 2001. godine, međutim o predaji završene građevine navedenog datuma tuženik nije sudu predočio bilo kakav dokument (zapisnik i sl.), iz kojeg bi proizlazilo da je tuženik učinio izjavu u smislu odredbe čl.273.st.5. ZOO/91, temeljem koje bi mu pripadalo pravo na obračun ugovorenih penala. U spisu postoji zapisnik (list 104) sa šestog sastanka Povjerenstva za praćenje tijeka izgradnje, održanog dana 27. studenog 2001. godine, dakle prije primopredaje izgrađenog objekta, a u kojem je konstatiran posljednji odobreni rok završetka radova (2. svibanj 2001. godine) te stvarni završetak radova (27. rujana 2001. godine), i dana suglasnost za naplatu penala u skladu sa ugovorom, i dopis naručitelja radova od 7. siječnja 2002. godine upućen tužitelju u kojem se tuženik poziva na obračun ugovorne kazne u iznosu od 282.918,41 kune.

Iz navedene sudu predočene dokumentacije nije moguće izvesti zaključak da je tuženik izjavu o pridržaju prava na obračun penala učinio tužitelju kada je primao (21. prosinac 2001.) zakašnjelo ispunjenje tužiteljeve obveze, tj. u skladu sa odredbom čl.273.st.5. ZOO/91, već da je to učinio naknadno nakon što je građevina već bila preuzeta, pa je stoga pravilan zaključak suda prvog stupnja da tužitelj nije ostvario pravo na umanjenje utuženog iznosa za obračunati iznos penala.“

**UČINCI OBVEZA – POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI –
PRETPOSTAVKE POBIJANJA
Raspologanje već opterećenom nekretninom**

(čl.66. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

I raspologanje (darovanje) nekretninom već opterećenom upisanom hipotekom predstavlja pravnu radnju poduzetu na štetu vjerovnika ako je dužnik njome doveden u imovno stanje (nema druge imovine) koje potpuno onemogućuje vjerovnika u namirenju njegove tražbine, i ako postoji mogućnost barem djelomičnog namirenja vjerovnika iz vrijednosti te nekretnine.

„Prema odredbi čl. 66. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje:ZOO) opće pretpostavke za pobijanje pravne radnje dužnika su: dospelost tražbine vjerovnika prema dužniku, pravna radnja dužnika, insolventnost dužnika i postojanje oštećenja vjerovnika. Navedene pretpostavke moraju biti ispunjene kumulativno, a zajedno s njima i jedna od posebnih pretpostavki iz odredbi čl. 67. ZOO-a.

Tuženici u žalbi, kao i tijekom prvostupanjskog postupka, ističu da ugovor o darovanju nekretnina od 2. listopada 2009. godine nije pravna radnja koja ima za posljedicu nanošenje štete tužitelju kao vjerovniku, jer da su u trenutku sklapanja tog ugovora predmetne nekretnine bile opterećene preko svoje tržišne vrijednosti, tako da tužitelj ne bi mogao namiriti svoje potraživanje iz vrijednosti darovanog suvlasničkog dijela nekretnina niti u trenutku njegova prijenosa na II. tuženicu, a niti to može danas.

Točni su navodi žalitelja da je na predmetnim nekretninama upisana hipoteka u korist R.s.š. d.d. Zagreb, radi osiguranja novčane tražbine po osnovi kredita u iznosu od 74.900,00 EUR-a u kunsnoj protuvrijednosti, te sporednih potraživanja, time da iz priloženog otplatnog plana (list 26-29 spisa) proizlazi da zadnji anuitet otplate kredita dospijeva 28. veljače 2025. godine. Tuženici tijekom postupka i u žalbi tvrde da potraživanje osigurano navedenom hipotekom otplaćuje II. tuženica L.F., ali da se u ovršnom postupku iz vrijednosti darovanog suvlasničkog dijela ne bi mogao namiriti niti preostali neotplaćeni dio tražbine hipotekarnog vjerovnika, a kamoli tražbina tužitelja. Međutim navedene tvrdnje tuženika nisu od utjecaja na donošenje drugačije odluke suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Nije sporno da nakon darovanja ½ dijela nekretnina upisanih u zk.ul. br. 2769 k.o. G.B. I. tuženik L.F. nije vlasnik ikakve imovine, a nije niti zaposlen te nema novčanih sredstava iz kojih bi tužitelj mogao namiriti svoje potraživanje. Kako je dakle poduzetom pravnom radnjom I. tuženik doveden u imovno stanje koje potpuno onemogućuje tužitelja da realizira svoje potraživanje, pobijanje dužnikove pravne radnje tužitelja kao vjerovnika dovodi u povoljniji položaj, jer mu omogućuje da potraživanje, ako ne u cijelosti, onda barem djelomično, namiri iz vrijednosti darovanog suvlasničkog dijela nekretnina, s tim da to namirenje tužitelj nije dužan ostvarivati odmah po pravomoćnom okončanju ovog postupka, već to može učiniti i u kasnijem periodu, u kojem će eventualno mogućnost namirenja biti veća. Iz svih navedenih razloga prvostupanjski sud je pravilno ocijenio da su se ostvarile zakonske pretpostavke za pobijanje pravne radnje dužnika iz odredbi čl. 66. i čl. 67. st. 3. ZOO-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-17/12-2, od 1. III. 2013.

ZASTARA – ZASTOJ ZASTARIJEVANJA – TRAŽBINE IZMEĐU ODREĐENIH OSOBA

Početak zastare tražbine zakonskog uzdržavanja maloljetnog djeteta

(čl. 235. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Tijek roka zastare tražbine zakonskog uzdržavanja maloljetnog djeteta utvrđene presudom ne započinje njenom pravomoćnošću već momentom stjecanja poslovne sposobnosti (punoljetnošću, sklapanjem braka prije punoljetnosti, odlukom suda) djeteta ili njegovim posvojenjem, kada prestaje roditeljska skrb za čijeg trajanja zastara između roditelja i djece ne teče.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za proglašenje nedopuštenom ovrhe koju su protiv njega pokrenule tuženice radi naplate uzdržavanja temeljem presude istoga suda broj P-92/03 od 26. svibnja 2003. godine. Tužitelj je tužbu u ovom predmetu podnio sukladno čl. 51. st. 3. Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ), dakle, utemeljio ju je na razlozima koje je istakao u žalbi u povodu koje je upućen n parnicu u ovršnom postupku, time da je tvrdio da je dug podmirio, a istakao je i prigovor zastare.

Tužitelj u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo kada je tijekom roka zastare između stranaka računao od punoljetnosti tuženica a ne od donošenja presude, odnosno ovršne isprave. Ovi navodi žalbe nisu osnovani, jer je sud pravilno primijenio odredbu iz čl. 235. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), koja je sadržajno identična odredbi iz čl. 381. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO), a koja propisuje da zastara ne teče, između ostalih i između roditelja i djece dok traje roditeljsko pravo.

Nije sporno da je tužitelj otac tuženica kao što nije sporno da je tuženica I. rođena 30. 4. 1992. godine i postala punoljetna 30. 4. 2010. godine, a tuženica N. rođena je 22. 7. 1990. godine, a punoljetna je postala 22. 7. 2008. godine. Tužitelj nije tijekom postupka tvrdio da bi bilo koja od tuženica stekla poslovnu sposobnost prije punoljetnosti pozivom na odredbu iz čl. 120. st. 1. i 3. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ), tj. sklapanjem braka prije punoljetnosti ili na način da je neka od njih postala roditelj sa 16 godina, pa je pravilno prvostupanjski sud utvrdio da je zastarijevanje potraživanja tuženica počelo teći nakon stjecanja njihove poslovne sposobnosti, odnosno od punoljetnosti, jer je tada prestala roditeljska skrb tužitelja, u skladu sa čl. 119. st. 1. ObZ-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1889/12-2, od 8. VIII. 2013.

ZASTARA – PREKID ZASTARE – ODUSTANAK, ODBACIVANJE ILI ODBIJANJE TUŽBE

Utjecaj obustave ovrhe (zbog neuspjele druge dražbe) na prekid zastare

(čl.389.st.1. i st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Obustava ovrhe zbog neuspjele druge dražbe (izostanak zainteresiranih kupaca) nema utjecaja na prekid zastare nastao pokretanjem tog postupka – jer nije posljedica

ovrhovoditeljeve radnje (povlačenja prijedloga za ovrhu) ili nekog njegovog skrivljenog propusta (neplaćanja predujma, ne predlaganja poduzimanja ovršne radnje), već je uvjetovana objektivnom nemogućnošću provedbe ovrhe uz koju zakon propisuje obustavu postupka – zbog čega nema značaj ni odustajanja od tužbe odnosno poduzete radnje (prijedloga za ovrhu) niti se može izjednačiti sa njenim odbacivanjem ili odbijanjem.

„Na pokretanje predmetne parnice tužitelj je kao ovršenik upućen od strane ovršnog suda, sve to u skladu sa odredbom čl.48.Ovršnog zakona (NN broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – u daljnjem tekstu: OZ), a zbog žalbenog razloga zastare (čl.46.st.1.t.11. OZ-a) istaknutog u izjavljenoj žalbi protiv rješenja o ovrsi, jer je prije pokretanja ovrhe u predmetu Ovr-705/2011 protekao rok zastare od deset godina propisan odredbom čl.379. st.1. Zakona o obveznim odnosima (NN br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje:ZOO/91).

Iz dokaza koje je predložio sudu tuženik (list 15 – 24) izvjesno proizlazi da je u predmetu Ovr-248/2001, iz kojeg potječe ovršna isprava na temelju koje je određena ovrha u predmetu Ovr-705/2011, nakon donošenja te ovršne isprave te stjecanja svojstva pravomoćnosti, u vremenskom razdoblju od 31. kolovoza 1991. godine pa do 27. rujna 2002. godine vođen postupak ovrhe na tužiteljevim pokretinama, i da je rješenjem od 27. rujna 2002. godine temeljem odredbe čl.142.st.5. OZ-a navedeni postupak ovrhe obustavljen. S obzirom da je u navedenom ovršnom predmetu nastavljen i vođen postupak ovrhe, tj. prisilnog ostvarenja tražbine utvrđene navedenim rješenjem o ovrsi, time je, kako to pravilno utvrđuje prvostupanjski sud, došlo do prekida zastare u skladu sa odredbom čl.388. ZOO/91.

Osporavajući navedeno utvrđenje i zaključak prvostupanjskog suda, tužitelj se neosnovano u žalbi poziva na primjenu odredbe čl.242.st.2.Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – u daljnjem tekstu: ZOO/05). Naime, odredbom čl.242.st.1. ZOO/05 je propisano da prekid zastare nastao podnošenjem tužbe ili kojom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja ili ostvarenja tražbine, smatra se da nije nastupio ako vjerovnik odustane od tužbe ili radnje koju je poduzeo. Odredbom st.2. istog članka i zakona, na koju se poziva u žalbi tužitelj, propisano je da se isto tako smatra da prekida zastare nije bilo ako vjerovnikova tužba ili zahtjev bude odbijen ili odbačen, ili ako određena mjera osiguranja bude stavljena izvan snage. Potpuno jednako je propisano i odredbama čl.389.st.1. i st.2. ZOO/91, koji se u konkretnom slučaju ima primijeniti, jer je sporni postupak ovrhe (Ovr-248/2001) vođen za vrijeme važenja navedenog zakona, a ne za vrijeme važenja i primjene ZOO/05.

Navedene žalbene tvrdnje tužitelja ne mogu se prihvatiti jer iz preslike pismena spisa u kojem je vođena ovrha u predmetu Ovr-248/91, a osobito iz rješenja o obustavi ovrhe donesenog 27. rujna 2002. godine (list 23), izvjesno proizlazi da prijedlog tuženika (ovrhovoditelja) u tom ovršnom predmetu nije ni odbijen, nije ni odbačen, niti je on odustao od podnesenog prijedloga za ovrhu. Naime, u navedenom ovršnom postupku ovrha je obustavljena, i to temeljem odredbe čl.142.st.5. OZ-a, zbog toga što popisane i zaplijenjene pokretnine ovršenika (tužitelja) nisu prodane na drugoj javnoj dražbi održanoj 27. kolovoza 2002. godine zbog toga što na istoj nije bilo zainteresiranih kupaca. Dakle, u konkretnom slučaju riječ je o obustavi ovrhe koja je uvjetovana objektivnom nemogućnošću njene provedbe. Ne radi se u konkretnom slučaju o obustavi koja bi bila posljedica povlačenja ili odustajanja od podnesenog prijedloga za ovrhu, ili posljedica nekog skrivljenog propusta ovrhovoditelja, kao što je neplaćanje predujma za provođenje ovršne radnje (izlazak sudskog ovršitelja na uredovanje) bez koje ovrhu nije moguće provesti, i kao što je izostanak

ovrhovoditeljeva prijedloga za poduzimanje ovršne radnje (prijedlog za ponovnu pljenidbu, prijedlog za drugu dražbu) koje ovršni sud ne poduzima bez tog prijedloga. Zbog navedenog obustava ovrhe u predmetu Ovr-248/2001 ne može se podvesti pod odredbu čl.389.st.1 i st.2. ZOO/91 (čl.242.st.1. i st.2. ZOO/05), tj. ista se ne može izjednačiti niti sa odustajanjem od prijedloga za ovrhu, niti sa odbijanjem ili odbacivanjem prijedloga za ovrhu o čemu govori ta odredba.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-19/13-2, od 6. VI. 2013.

UGOVOR O DAROVANJU – OBLIK DAROVNOG UGOVORA

Kada ne postoji prava predaja - darovatelj zadržao posjed darovane stvari

(čl.482.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Predaja ključeva kuće daroprimatelju nema značaj prave predaje darovane nekretnine – što čini uvjet pravne valjanosti ugovora o darovanju koji nije sklopljen u formi javnobilježničkog akta ili ovjerovljene (solemnizirane) privatne isprave - akodarovatelj darovnim ugovorom za sebe zadrži pravo plodouživanja, uporabe i stanovanja darovane nekretnine, i ako nakon sklapanja tog ugovora nastavi u njoj živjeti.

„Predmet spora u ovoj parnici je osnovanost zahtjeva tužitelja da se ugovor o darovanju od 30. rujna 2009. godine utvrdi ništetnim, te da se uspostavi zemljišnoknjižno stanje kakvo je bilo prije darovanja.

Prvostupanjski sud je utvrdio slijedeće činjenice:

- da su tužitelji i tuženik dana 30. rujna 2009. godine zaključili Ugovor o darovanju kojim je Š.T. darovao svom sinu J.T. svoje nekretnine iz zk.ul.br. 359 i 655 k.o. G.B.,
- da je darovatelj zadržao pravo plodouživanja, uporabe i stanovanja na darovanim nekretninama,
- da je darovatelj ostao živjeti na tim nekretninama, a tuženiku je dao ključeve od kuće i ulazne kapije,
- da tuženik sa svojom obitelji živi i stanuje u Č., a kuća tužitelja je u G.B..

Članak 482. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11 - dalje: ZOO) propisuje da se ugovor o darovanju nekretnine sklapa u pisanom obliku, a stavak 2. istog članka propisuje da ugovor o darovanju bez prave predaje stvari mora biti sklopljen u obliku javnobilježničkog akta ili ovjerovljene (solemnizirane) privatne isprave.

Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da predajom ključa kuće i ulazne kapije, tuženik – daroprimatelj nije stupio u posjed darovanih nekretnina, budući da je darovatelj zadržao pravo plodouživanja, uporabe i stanovanja darovanih nekretnina, jer je na tim nekretninama nastavio živjeti.

Jednako tako nije ispunjen niti uvjet iz čl. 53. st. 1. toč. 3. Zakona o javnom bilježništvu (NN br. 78/93, 29/94, 16/07, 75/09 – dalje ZJB) koji propisuje da za pravnu valjanost ugovora o darovanju, bez prave predaje, mora biti sačinjen u formi javnobilježničkog akta.

Ukoliko je ugovor sklopljen protivno zakonskoj odredbi, isti je ništav kako to propisuje i čl. 322. st. 1. ZOO-a, a članak 290. st. 1. ZOO-a propisuje da ugovor koji nije sklopljen u propisanom obliku nema pravni učinak, osim ako iz cilja propisa kojim je određen oblik ne proizlazi što drugo. Kako Ugovor o darovanju od 30. rujna 2009. godine nije sačinjen u formi javnobilježničkog akta, pravilno je utvrđen ništetnim.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1267/13-3, od 10. X. 2013.

UGOVOR O DJELU - OPĆENITO

Stranke ugovora – kada vlasnik popravljene stvari nije i naručitelj djela

(čl.590. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Ako vlasnik nije istovremeno i naručitelj djela – popravka pokretne stvari (teretnog vozila), tada ni obveza plaćanja naknade za izvršeno djelo ne tereti vlasnika stvari, jer on nije stranka ugovora o djelu, već tereti osobu koja je navedeno djelo naručila.

„Predmet spora je zahtjev za plaćanje računa br. 21 od 4. lipnja 2011. godine za izvršeni popravak kamiona, a tijekom postupka među strankama nije sporno da je kamion vlasništvo tužene. Sporno je među strankama da li je tužena u obvezi platiti utuženi iznos.

Iskazom svjedoka J.Z., supruga tužiteljice utvrđeno je da je s D.R. putem telefona dogovorio popravak kamiona i plaćanje u roku od 15 dana, a za koji popravak je izdan račun br. 21 od 4. lipnja 2011. godine, da je kada je pisao taj račun utvrdio da je vlasnica vozila B.R. a ne D.R.. Da je popravak kamiona u automehaničarskoj radionici tužiteljice ugovarao D.R. utvrđeno je i iskazom svjedoka D.R. i M.G.. Dakle iskazima svjedoka utvrđeno je da je popravak kamiona kod tužiteljice zatražio i ugovorio D.R., da je J.Z. kada je pisao račun utvrdio da je vlasnica kamiona čiji je popravak ugovorio D.R. njegova majka - tužena, te da je stoga račun napisao na njezino ime. Niti iz jednog predloženog i provedenog dokaza ne proizlazi da je tužena s bilo kime u obrtu tužiteljice ugovarala popravak kamiona.

Odredbom čl. 590. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11 – dalje: ZOO) propisano je da se ugovorom o djelu izvođač obvezuje obaviti određeni posao, kao što je izrada ili popravak neke stvari, izvršenje kakva fizičkog ili umnog rada i sl., a naručitelj se obvezuje platiti mu za to naknadu. Budući je tijekom postupka, a kako je to naprijed navedeno, utvrđeno da je popravak kamiona naručio D.R., to je D.R. naručitelj posla a ne tužena, pa stoga tužena nije niti u obvezi platiti račun br. 21. od 4. lipnja 2011. godine, a činjenica što je tužena vlasnica kamiona neodlučna je.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-293/13-2, od 10. X. 2013.

**PROUZROČENJE ŠTETE – ŠTETA NASTALA U OBAVLJANJU
OPĆEKORISNE DJELATNOSTI – PREKOMJERNA ŠTETA
Umanjenje vrijednosti nekretnine zbog izgradnje cestovne zaobilaznice**

(čl.1047. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Umanjenje tržišne vrijednosti nekretnine (kuća sa dvorištem i okućnicom) za 20 % zbog ograničene i otežane mogućnosti njenog redovnog korištenja – kao posljedica izgradnje cestovne zaobilaznice (općekorisna djelatnost), može se smatrati prekomjernom štetom na koju vlasnik nekretnine ima pravo neovisno od toga što u izgradnji zaobilaznice nema propusta (protupravnosti), jer se za tu štetu odgovara bez obzira na krivnju.

„Prema odredbi čl. 1047. st. 3. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), kojim je normiran zahtjev da se ukloni opasnost štete propisano je: ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta). Odgovornost za prekomjernu štetu je objektivna odgovornost pa zato tuženik neosnovano ističe prigovor nepostojanja odgovornosti odnosno nedostatka protupravnosti.

Pravilno je prvostupanjski sud utvrđivao odlučnu činjenicu – da li je zbog izgradnje predmetne cestovne zaobilaznice (skica list 32) na strani tužitelja kao vlasnika došlo do prekomjerne štete u obliku smanjenja vrijednosti njihovih nekretnina, koje u naravi predstavljaju stambeni objekt – kuću i dvorište, te je u tu svrhu izveden dokaz građevinskim vještačenjem (nalaz i mišljenje list 28 – 44, dopunski nalaz i mišljenje list 48-49 i usmeno saslušanje vještaka list 51). Iz nalaza i mišljenja vještaka proizlazi da je u konkretnom slučaju riječ upravo o prekomjernoj šteti te tužitelji imaju pravo na novčanu naknadu zbog te pretrpljene štete nastale izgradnjom cestovne zaobilaznice, a ta se šteta očituje u smanjenju vrijednosti njihovih nekretnina – stambenog objekta i dvorišta.

Visina štete pravilno je utvrđena građevinskim vještačenjem, jer je vrijednost nekretnina prije izgradnje cestovne zaobilaznice bila 399.267,15 kn, a smanjena vrijednost nekretnine da iznosi 20% tj. 79.853,43 kn. Naime, nakon izgradnje cestovne zaobilaznice u dvorište tužitelja nije moguće propisno ući u vozilu koje se kreće iz kružnog toka prema sjeveru niti je moguće iz istog dvorišta izaći i kretati se prema sjeveru bez kršenja prometnih propisa. Dakle u dvorište se može ući samo iz jednog smjera (list 39 i 51). Ta činjenica ograničava korištenje dvorišta i predmetne nekretnine tužitelja, a samim tim i smanjuje tržišnu vrijednost nekretnine, jer se ograničava njeno korištenje u odnosu na korištenje susjednih dvorišta i okućnice. Osim toga, nije napravljena ograda koja bi nekretnine tužitelja i vizualno odvojila od izgrađene cestovne obilaznice te i ta činjenica zajedno sa ograničenim ulaskom i izlaskom iz dvorišta u vozilu utječe na smanjenje vrijednosti nekretnine ukupno 20% (nalaz i mišljenje i usmeni iskaz vještaka – list 39 i 51).“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-96/13-2, od 21. XI. 2013.

PROUZROČENJE ŠTETE – ZAHTJEV DA SE PRESTANE S POVREDOM PRAVA OSOBNOSTI

Uznemiravanje upućivanjem pismena tijelima javne vlasti i lokalnim medijima

(čl.1048. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Upućivanje tijelima javne vlasti (Ministarstvo RH) pismena sa sadržajem kojim se za neku osobu iznose informacije o njenoj seksualnosti (o odnosu sa neposredno nadređenim), i objava tih pismena i informacija u lokalnom tiskanom mediju (novinama), jesu radnje kojima se javnosti izlaže privatni život te osobe te vrijeđa njeno pravo osobnosti (na dostojanstvo, čast, ugled, privatnost osobnog i obiteljskog života), zbog čega joj pripada pravo od suda tražiti prestanak svakog daljnjeg takvog ili sličnog uznemiravanja.

„Odredbom čl. 19. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05 i 41/08 - dalje: ZOO) propisano je da svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom, dok u smislu stavka 2. čl. 19. citiranog Zakona pod pravima osobnosti u smislu ovoga Zakona razumijevaju se prava na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr. Svatko ima pravo zahtijevati od suda ili drugoga nadležnog tijela da naredi prestanak radnje kojom se povređuje pravo njegove osobnosti i uklanjanje njome izazvanih posljedica – a kako je to propisano odredbom čl. 1048. ZOO-a.

Među strankama je nesporno da je tuženik pisao dopis od 20. prosinca 2010. godine i 26. siječnja 2011. godine Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa - Upravi za inspekcijske poslove (list br. 5-7 spisa). U dopisu od 20. prosinca 2010. godine stoji da je tužiteljici, koja je profesor povijesti i radi u IV. OŠ u B., ravnatelj predlagao seksualne odnose, pisao joj poruke pornografskog karaktera, koristio službeni autoritet da bi joj se nametao kao muškarac i iskoristio ju, da je pred njim popustila i stupila u odnose koji su se dogovarali u školi i možda vršili u školi, da joj je tuženi zaplijenio mobitel koji joj je dao ravnatelj da bi bio u neotkrivenoj vezi s tužiteljicom, da je mobitel pun pornografskih poruka ravnatelja prema tužiteljici, a iz sadržaja dopisa od 26. siječnja 2011. godine proizlazi da tuženik u njemu govori o seksualnom odnosu ravnatelja i tužiteljice, da kupleraj postaje epitet škole, te spominje bludničenje u školi.

Grad B. je mala sredina, kako to pravilno utvrđuje sud prvog stupnja, tužiteljica radi u školi i poznaje veći broj ljudi, kako učenika tako i njihovih roditelja, susjeda i sumještana, pa se iz sadržaja članka objavljenom u B.I. od 18. travnja 2011. godine može zaključiti da se u njemu govori upravo o tužiteljici i njezinoj vezi s ravnateljem škole.

Upućujući dopise Ministarstvu znanosti, obrazovanje i športa, Upravi za inspekcijske poslove citiranog sadržaja i pismo B.I. na temelju kojeg je objavljen članak u B.I. od 18. travnja 2011. godine tuženik je javnosti izložio tužiteljičin privatni život, pa je pravilan zaključak suda prvog stupnja da je time uznemiravao tužiteljicu, povrijedio njezino pravo osobnosti tj. njezino dostojanstvo, ugled, čast, privatnost osobnog i obiteljskog života. Pravilno je stoga prvostupanjski sud naredio tuženiku da prestane uznemiravati tužiteljicu na način da na različite adrese šalje pisma u kojima vrijeđa njezino pravo osobnosti, a što je u skladu s citiranom odredbom čl. 19. st. 1. i 2. i čl. 1048. ZOO, pa su žalbeni navodi tuženika da njegovo obraćanje Prosvjetnoj inspekciji ne predstavlja radnju zbog koje bi tužiteljica mogla tražiti sudsku zaštitu, neutemeljeni.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-918/13-2, od 11. IV. 2013.

ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU – OBOSTRANA KRIVNJA VLASNIKA

Nedopušteno skretanje bez propuštanja vozila u pretjecanju i nedopuštena brzina vozila u pretjecanju

(čl.178.st.2. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01)

Kada je do prometne nezgode - i na taj način prouzročene štete – došlo zbog nepropisne vožnje oba vozača (vlasnika motornih vozila), krivnja vozača, koji je poduzeo radnju skretanja kada ga je već pretjecalo drugo vozilo na mjestu gdje je to bilo dopušteno, veća je (70 %) u odnosu na krivnju (30 %) vozača koji je u pretjecanju upravljao vozilom brzinom većom od dopuštene, jer je njegovim propustima stvorena opasna prometna situacija – odnosno njegova nepropisna vožnja je osnovni uzrok nastanka nezgode.

„Prvostupanjski sud je na temelju nalaza i mišljenja prometnog vještaka N.E. utvrdio da se je u trenutku započinjanja skretanja vozila tužitelja u lijevo, vozilo osiguranika tuženika već nalazilo u fazi pretjecanja te da je tužitelj provjerom u lijevom bočnom ogledalu i okretanjem glave prije započinjanja skretanja mogao uočiti vozilo osiguranika tuženika koje se već većim dijelom svoje površine nalazilo u lijevoj kolničkoj traci udaljeno od mjesta sudara oko 39,3 m, pa da je tužitelj u tom trenutku odustao od radnje skretanja u lijevo i propustio vozilo osiguranika tuženika, do sudara ne bi došlo. Također utvrđuje da se osiguranik tuženika prije reagiranja kočenjem kretao brzinom od oko 74,9 km/h te da pri takvoj brzini i na takvoj udaljenosti nije bilo moguće izbjeći sudar, međutim, da bi mogao biti izbjegnuto da se osiguranik tuženika kretao brzinom manjom od 65,5 km/h.

Imajući u vidu ovako utvrđenu dinamiku nastanka prometne nesreće, pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je ocijenio da postoji krivnja oba vozača za nastanak štetnog događaja, i to 30% na strani osiguranika tuženika, a 70% na strani tužitelja u smislu čl. 178. st. 2. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – dalje: ZOO).

Radi navedenog, neosnovana je žalba tužitelja kada isti tvrdi da ne postoji njegova suodgovornost za nastanak štetnog događaja i da je trebalo u cijelosti prihvatiti tužbeni zahtjev, kao što je i neosnovana žalba tuženika kada isti ističe da ne postoji odgovornost njegovog osiguranika za nastanak štetnog događaja i da je trebalo odbiti tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti. Naime, i prema ocjeni ovog suda osnovni uzrok nastanka štetnog događaja je u nepropisnoj vožnji tužitelja koji je kritične zgrade, bez da je prethodno utvrdio da li može započeti radnju skretanja u lijevo, započeo ovu radnju i to u vrijeme kada je vozilo osiguranika tuženika bilo u fazi pretjecanja njegova vozila, pa je na taj način "presjekao" put vozilu osiguranika tuženika u kretanju. Drugim riječima, tužitelj je opisanim propustima stvorio opasnu situaciju u prometu, obzirom da nije smio započeti radnju skretanja u lijevo, a bez da se prethodno uvjerio da li mu to prometna situacija dopušta sukladno čl.43. Zakona o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine", br: 105/04, dalje: ZSPC) , a što je on propustio učiniti. S druge strane, brzina kretanja vozila osiguranika tuženika bila je veća od dopuštene za naseljeno mjesto (53.st.1. ZSPC-a), ali ona nije osnovni uzrok nastanka štetnog

dogadaja, jer se treba imati na umu da je radnja pretjecanja poduzeta na dijelu prometnice gdje je to bilo dopušteno. No i prilikom pretjecanja vozač je dužan kretati se dopuštenom brzinom.

Stoga je pravilno prvostupanjski sud ocjenjujući ukupne propuste na strani oba sudionika štetnog događaja pravilno ocijenio suodgovornost nastaloj šteti od 70% na strani tužitelja, a 30% na strani osiguranika tuženika.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1964/13-2, od 10. X. 2013.

**PROUZROČENJE ŠTETE – ODGOVORNOST VIŠE OSOBA ZA ISTU ŠTETU – SOLIDARNA ODGOVORNOST
Zajednički prouzročena neimovinska šteta**

(čl.1107.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Kada je neimovinska šteta zbog povrede prava osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje prouzročena nanošenjem više tjelesnih ozljeda zajedničkim djelovanjem (fizičkim napadom) dvije osobe, njihova odgovornost za tu štetu uvijek je solidarna neovisno od toga da li je moguće utvrditi koju ozljeda je svaki od štetnika nanio te neovisno od toga da li je moguće razgraničiti (sve ili neke) posljedice (bolovi, strah, smanjenje životnih aktivnosti, naruženost) svake od tih ozljeda.

„Osnovano tvrdi žaliteljica da je prvostupanjskom presudom prvostupanjski sud pogrešno djelomično prihvatio a djelomično odbio kao neosnovan tužbeni zahtjev postupajući kao da se radi o razdijeljenoj, a ne solidarnoj obvezi tuženika, te da je trebalo primijeniti odredbu čl. 1107. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO). Naime ta odredba propisuje da ako štetu prouzroči više osoba zajedno, svi sudionici (u konkretnom slučaju – oba tuženika) za štetu odgovaraju solidarno, dok u st. 3. čl. 1107. ZOO-a je normirana solidarna odgovornost za prouzročenu štetu i osoba koje su ju uzrokovale radeći nezavisno jedna od druge, ako se ne mogu utvrditi njihovi udjeli u nastaloj šteti.

Iz rezultata gotovo svih izvedenih dokaza proizlazi da su tuženi djelovali zajedno pri počinjenju kaznenog djela protiv života i tijela dana 05. srpnja 2009. godine u V.P. u dvorištu obiteljske kuće svjedokinje M.J., uslijed poremećenih međuljudskih odnosa sa tužiteljicom zajedno napali tužiteljicu starije životne dobi (rođene 1934. godine) nanijevši joj, i to prvo tuženik B.T. teške tjelesne ozljede, a drugo tuženica M.T. tjelesnu ozljedu. Dakle, u konkretnom slučaju tuženici sudjeluju u istovremenom napadu koji traje, i u kojem ju prvo tuženik udara nogom u trticu, a nakon što je od udarca tog tuženika pala na tlo te zadobila tešku tjelesnu ozljedu u vidu prijeloma desne palčane kosti u ručnom zglobu, drugo tuženica udara tužiteljicu nogom obuvenom u cipelu u glavu u području sljepoočne regije.

Za štetu koju prouzroči više osoba zajedno, kao što je ovdje slučaj jer se radi o šteti koju je više osoba prouzročilo zajedno, svi sudionici odgovaraju solidarno, a kako to proizlazi iz odredbe čl. 1107. st. 1. ZOO-a. Prema tome, bez obzira što je liječnički vještak dr. B.K. u nalazu i mišljenju (list 87-92) naveo da samo za fizičke bolove i strah nije moguće točno razlučiti posljedice izazvane ozljedom u vidu prijeloma desne palčane kosti, od posljedica fizičkih bolova i pretrpljenog straha izazvanog ozljedom glave u vidu razderotine desno

sljepoočno, time da bi trajanje fizičkih bolova i straha bilo svakako manje da tužiteljica nije zadobila obje povrede, radi se o solidarnoj odgovornosti a ne razdijeljenoj obvezi, jer to proizlazi iz naprijed citirane zakonske odredbe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1448/12-2, od 8. VIII. 2013.

**POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI – ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD DIVLJAČI – ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ
Zbog ne postavljanja prometnog znaka „divljač na cesti“.**

(čl.50. Zakona o cestama – "Narodne novine" br. 84/11, 22/13 i 54/13)

Zbog ne postavljanja prometnog znaka „divljač na cesti“ pravna osoba koja gospodari javnom cestom za štetu od divljači naletom na vozilo odgovara kada je o postojanju objektivne potrebe (čestim prelascima divljači preko ceste, čestim prometnim nezgodama) za njegovo postavljanje obaviještena od osobe koja gospodari lovištem kroz koje prolazi javna cesta, a povodom toga u primjerenom vremenskom razdoblju nije poduzela potrebne radnje za njegovo postavljanje.

„Tuženik Lovačka udruga S. G.M. je tijekom postupka tvrdio da je od tuženika Županijske uprave za ceste V.- p. ž. zatražio postavljanje prometnog znaka „divljač na cesti“ na ovom dijelu prometnice, a zahtjev je obrazložio činjenicom da je na tom dijelu prometnice bilo nekoliko prometnih nezgoda, dok je tuženik Županijska uprava za ceste V. – p. ž. osporavala te navode, a uz to je tvrdio da se znak opasnosti ne može postavljati "odokativno", dakle tamo gdje to traži lovačka udruga, jer se prometna signalizacija na javnim cestama postavlja na temelju projektne dokumentacija a koja se izrađuje za posebno opasna mjesta na kojima divljač često prelazi preko ceste.

Tuženik Lovačka udruga S. G.M. je tijekom postupka dostavila u spis zahtjev datiran sa 7. rujna 2007. godine, a upućen tuženiku Upravi za ceste V.- p. ž. (list 62 spisa), a u kojem navodi da u posljednje dvije godine je bilo više slučajeva naleta vozila na divljač, što je udrugu skupo koštalo, a i putnici u vozilima su izloženi velikoj opasnosti, pa dostavljaju popis mjesta na kojima je potrebno postaviti prometni znak "divljač na cesti", a među kojima je navedena i relacija Š. – B., nakon križanja u Š. u smjeru B. pod rednim brojem 12. U zahtjevu je također navedeno da se zahtjevu prilaže karta lovišta X/111 i X/7 sa obilježenim mjestima na koje je potrebno postaviti prometni znak "divljač na cesti".

Prvostupanjski sud je pravilno ocijenio istinitim tvrdnje tuženika Lovačke udruge S. da je doista upućen zahtjev tuženiku Županijskoj upravi za ceste V.- p. ž. za postavljanje prometnog znaka "divljač na cesti" na dionici gdje je došlo do naleta vozila tužitelja na divljač, i to još 2007. godine a po kojem tuženik Županijska uprava za ceste V.- p. ž. nije poduzeo nikakve radnje sve do kraja studenog 2011. godine kada je došlo do naleta vozila tužitelja na srnjaka, pa je tuženik Županijska uprava za ceste V.-p. ž. odgovorna za štetu primjenom čl. 50. st. 2. Zakona o cestama ("Narodne novine" br. 84/2011). Naime, odgovornost proizlazi iz citirane zakonske odredbe, jer i unatoč toga što se prometna signalizacija postavlja na temelju prometnog elaborata, kako je to propisano čl. 61. st. 1. Zakona o cestama, a za izmjenu prometnog elaborata potrebno je pribaviti prethodno suglasnost Ureda državne uprave u županiji nadležnog za poslove prometa, kako je to propisano st. 4. čl. 61. Zakona o cestama, tuženik Županijska uprava za ceste V.-p. ž. imao je, i po ocijeni ovoga suda, dovoljno vremena da poduzme potrebne radnje a u vezi zahtjeva

tuženika Lovačke udruge S. G.M. od 2007. godine do 2011. godine, te obavijesti o poduzetim radnjama, odnosno o neosnovanosti zahtjeva njegova podnositelja, ako je utvrđeno da za postavljanje znaka nema osnove.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2829/12-2, od 22 VIII. 2013.

**OBVEZNO OSIGURANJE – OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA – OSIGURANA OSOBA – GUBITAK PRAVA
Upravljanje vozilom veće snage od dopuštene**

(čl. 24.st.1.t.2. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu – "Narodne novine" br. 151/05, 36/09, 75/09 i 76/13)

Upravljanje osobnim vozilom veće snage motora od dopuštene (preko 80 kw) od strane osiguranika – mladog vozača (u dobi od 19 do 24 godine) – nema značaj vožnje bez vozačke dozvole odgovarajuće vrste ili kategorije, pa stoga nema za posljedicu ni gubitak prava iz osiguranja, već samo prekršajnu odgovornost za prometni prekršaj iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama.

„Nije sporno da je tuženik učestvovao u prometnoj nezgodi koja se dogodila 11. rujna 2011. godine, da je upravljao osobnim automobilom marke Audi reg. oznake VT-622-CD, snage motora 81 kw, da je u vrijeme prometne nezgode bio u dobi od 19 godina, te da je imao vozačku dozvolu za upravljanje vozilima B, F, G i H kategorije.

Sporna je bila činjenica da li je tuženik izgubio prava iz osiguranja iz razloga što je, kao mladi vozač, u dobi od 19 godina, upravljao vozilom koje je imalo snagu motora od 81 kw, dakle, veću od dopuštene propisane čl. 221. Zakona o sigurnosti prometa na cestama ("Narodne novine", br: 67/08 – dalje: ZSPC). Naime, tužitelj svoj regresni zahtjev temelji upravo na tvrdnji da je tuženik izgubio pravo iz osiguranja iz naprijed navedenog razloga, odnosno iz razloga što je upravljao vozilom veće snage motora od dopuštene za mlade vozače, a u koju kategoriju spada tuženik.

I prema ocjeni ovoga suda pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda da iz razloga što je kao mladi vozač u dobi od 19 godina upravljao vozilom koje je imalo snagu motora veću od dopuštene propisane čl. 21. st. 1. ZSPC-a, tuženik nije izgubio prava iz osiguranja, jer su člankom 3. Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (dalje: Uvjeti) taksativno navedeni razlozi zbog kojih vozač gubi prava iz osiguranja, a pritom se citirana odredba Uvjeta tužitelja poziva na čl. 24. st. 1. t. 1. - 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu ("NN" br. 151/2005). Upravljanje vozilom snage motora veće od dopuštene za pojedine kategorije vozača, a konkretno mlade vozače u dobi od 19-24 godine, nije razlog za gubitak prava iz osiguranja u smislu citiranih propisa, jer je člankom 24. st. 1. t. 2. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu propisano da osigurana osoba gubi prava iz osiguranja, između ostalog i ako vozač nije imao važeću vozačku dozvolu odgovarajuće vrste ili kategorije, osim ako je za vrijeme poduke iz vožnje vozilom upravljao kandidat za vozača motornog vozila, uz poštivanje svih propisa kojima se ta poduka uređuje, a tuženik je imao važeću vozačku dozvolu za upravljanje vozilima B kategorije, kojim je i upravljao.

Nepoštivanje zabrane upravljanja vozilom koja se odnosi na mlade vozače, a propisana je čl. 221. Zakona o sigurnosti na cestama, između ostalog i ograničenja u pogledu

snage motora, ima za posljedicu prekršajnu odgovornost, ali samo postupanje protivno toj zabrani ne dovodi do gubitka prava iz osiguranja, jer to nije propisano citiranim Uvjetima tužitelja, niti člankom 24. st. 1. t. 1.- 6. Zakona o obveznom osiguranju u prometu, pa je pravilno prvostupanjski sud zaključio da tuženik nije izgubio pravo iz osiguranja, pa da tužitelju ne pripada pravo regresa isplaćene štete vozilu koje je oštećeno u navedenom štetnom događaju, pozivom na odredbu čl. 24. st. 3. Zakona o obveznom osiguranju u prometu.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3036/12-2, od 29. VIII. 2013.

**POSLOVODSTVO BEZ NALOGA – NEPRAVO POSLOVODSTVO
Samovlasna obrada tuđe nekretnine – naknada nužnih i korisnih troškova**

(čl.1128. u svezi čl.1127.st.1. Zakona o obveznim odnosima – "Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11)

Onaj tko unatoč protivljenju vlasnika i posjednika, i bez ikakvog pravnog temelja za to, samovlasno pristupi obradi (sjetva pšenice) njegove nekretnine s namjerom da za sebe zadrži ostvarenu korist (urod pšenice) od tog posla, nalazi se u pravnom položaju nepravog poslovođe bez naloga, kojem ne pripada pravo ni na naknadu nužnih ni na naknadu korisnih troškova nastalih u obradi tuđe nekretnine.

„Osnovano tuženik kao žalitelj pobija presudu kojom se prihvaća tužbeni zahtjev na isplatu za izvršena ulaganja u zemljište koje je tuženik uživao najprije kao zakupac, a kasnije kao vlasnik.

Na temelju do sada utvrđene činjenice da tužitelj i tuženik N.B., a niti tužitelj te B. i D.M. nisu bili u nikakvom poslovnom odnosu, odnosno da je zemljište u zakupu imao tuženik N.B., temeljem sklopljenog ugovora o zakupu za vrijeme od 29. ožujka 2006. godine do 31.listopada 2008. godine, koji ugovor je prestao kupnjom nekretnina N.B. od vlasnika dana 25.kolovoza 2007. godine, nema zakonskog uporišta za dosudu tužitelju iznosa na ime izvršenih ulaganja za proizvodnju pšenice.

Nekretnine na kojima je tužitelj izvršio ulaganja, kako to utvrđuje prvostupanjski sud, tužitelj nije imao osnova posjedovati, a niti obrađivati jer nije bio u zakupu zemljišta, a niti po bilo kojem drugom osnovu. Nije sporno da su stranke bile u sukobu oko uživanja spornog zemljišta jer je pravo na uživanje zemljišta polagao tužitelj temeljem propalih pregovora, što mu nije dalo osnovu za ulazak na tuđe nekretnine i njihovu obradu, a tuženik je nekretnine posjedovao temeljem sklopljenog ugovora o zakupu. Saslušan kao stranka i sam tužitelj je iskazao da od vlasnika zemljišta na kojem je zasijana pšenica, koje je htio kupiti a vlasnici mu nisu htjeli prodati, pokušao dogovoriti zakup što mu nije uspjelo, a nisu mu htjeli niti pokazati gdje se zemlja nalazi pa je to saznao od drugih ljudi te ušao u posjed te zasijao pšenicu.

Pravilno prvostupanjski sud zaključuje da su temeljem čl. 158. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 90/10, u daljnjem tekstu: ZV-a) biljke koje drugi posadi na tuđem zemljištu vlasništvo vlasnika zemljišta, a odnos vlasnika zemljišta i vlasnika sjemena se prosuđuje prema obvezno pravnim pravilima.

Postupanje tužitelja, u smislu čl. 1128. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine" br. 35/05, 41/08 i 125/11, u daljnjem tekstu: ZOO/05), predstavlja obavljanje tuđeg posla u namjeri da se za sebe zadrži postignuta korist iako je tužitelj znao da je posao tuđ, slijedom čega tužitelju kao poslovođi bez naloga pripadaju prava iz čl. 1124. ZOO/05, osim ako je obavljanju tuđeg posla pristupio protiv zabrane, u kojem slučaju primjenom čl. 1127. ZOO/05, nema prava koja pripadaju poslovođi bez naloga –pravo na naknadu za sve nužne i korisne izdatke te naknadu štete.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-918/13-2, od 11. IV. 2013.

MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE - OPĆENITO

Naknada štete od poslodavca osiguranika – povrat isplaćene invalidske mirovine

(čl.161.st.2. Zakona o mirovinskom osiguranju – "Narodne novine" br. 102/98, 71/99, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 79/07, 35/08, 94/09, 40/10, 121/10, 130/10-pročišćeni tekst, 61/11 i 114/11)

Pravo na povrat razmjernog dijela isplaćene mirovine (naknada štete) od poslodavca osiguranika kada je do umirovljenja došlo zbog invalidnosti koja je posljedica profesionalnog oboljenja postoji samo ako je do profesionalne bolesti došlo zbog propusta poslodavca u provedbi mjera zaštite na radu.

„Tijekom postupka provedenim dokazima utvrđeno je da je kod osiguranika tužitelja J.S., koji je radnik tužene i koji je radio kao sjekač, zbog profesionalne bolesti u omjeru od 70% i bolesti u omjeru od 30% nastala profesionalna nesposobnost za rad, da je stoga J.S. počevši od 1. srpnja 2008 godine priznato pravo na invalidsku mirovinu u svoti od 1.296,14 kuna mjesečno, da je za vrijeme od 5. listopada 2008. godine do 30. lipnja 2011. godine isplaćena mirovina u ukupnom iznosu od 43.921,14 kuna i dodatak na mirovinu za to razdoblje u iznosu od 11.376,28 kuna, da je izračun razmjernog iznosa invalidske mirovine osiguranika tužitelja J.S. za to razdoblje s osnova profesionalne bolesti 16.799,54 kune.

Odredbom čl. 160. st. 1. Zakona o mirovinskom osiguranju ("Narodne novine" br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/0"ž8, 40/10 i 121/10 – dalje ZMO) propisano je da Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu, a koju štetu predstavljaju novčana davanja na teret mirovinskog osiguranja, dok u smislu st. 2. točka 1. čl. 160. citiranog Zakona naknada stvarne štete, koju Zavod ima pravo zahtijevati u slučajevima iz ovoga Zakona, obuhvaća troškove i svote davanja koje se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja i to novčana davanja isplaćena na osnovi priznatog prava na mirovinu u razmjernoj svoti. Prema odredbi čl. 161. st. 1. ZMO-a Zavod ima pravo na naknadu štete od osobe koja je uzrokovala invalidnost ili smrt osigurane osobe, dok u smislu stavka 2. čl. 161. toga Zakona za štetu iz stavka 1. ovoga članka odgovara poslodavac, ako je šteta nastala zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu, odnosno, mjere za zaštitu građana.

Iskazima svjedoka J.S., J.V. i K.M., uvidom u uvjerenja o osposobljenosti radnika za rad na siguran način, uvjerenja o radnoj sposobnosti radnika, popis zaštitnih sredstava koja su predana J.S., svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti radnika (list br. 33 – 60 spisa), utvrđeno je da je tuženik proveo sve mjere zaštite na radu, da je J.S. bio radno sposoban i stručno osposobljen za radno mjesto sjekača, da mu je tuženik dao svu propisanu potrebnu zaštitnu opremu, da je istu J.S. nosio, jer je bio poznat kao savjestan.

Kako tijekom postupka predloženim i provedenim dokazima nije utvrđeno da je šteta tužitelju nastala stoga što nisu provedene mjere zaštite na radu, to je pravilno sud prvog stupnja odbio tužbeni zahtjev tužitelja. Ako bi šteta nastala zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu, a kako to propisuje citirana odredba čl. 161. st. 3. ZMO-a, tada tužitelj imao pravo na naknadu štete, a što u ovom predmetu predloženim i provedenim dokazima tužitelj, a na kome leži teret dokaza, nije dokazao.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1702/12-2, od 9. V. 2013.

NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM – POSEBNA PRAVA – PRAVO PRVOKUPA

Povreda prava prvokupa – razlog poboynosti ugovora

(čl.45.st.3. u svezi čl.44. Zakona o najmu stanova – "Narodne novine" br. 91/96, 48/98, 66/98 i 22/06)

Prodaja stana trećoj osobi, čime je povrijeđeno pravo prvokupa koje pripada zaštićenom najmoprimcu, ne čini zaključenim ugovor o prodaji ništetnim, već je to razlog za njegovo pobijanje (poništenje) unutar prekluzivnog roka od šest mjeseci od izvršenog prijenosa prava vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju tog ugovora.

„Između parničnih stranaka je nesporno da je pravomoćnom presudom Općinskog suda u V. broj P-1585/09-24 od 30. lipnja 2010. godine utvrđeno da je tužiteljica stekla pravni položaj zaštićenog najmoprimca na dvosobnom stanu površine 55,85 m2. Nesporno je da su 1. tužena Lj.F. kao kupac i 2.tužena R.H. kao prodavatelj sklopile dana 21. veljače 2009. godine ugovor o kupoprodaji tog istog stana, na temelju kojeg ugovora je 1. tužena Lj.F.ishodila uknjižbu prava vlasništva na tom stanu dana 14. kolovoza 2009. godine, i na taj način stekla vlasništvo stana.

Tužba zbog povrede prava prvokupa može se podnijeti u roku od 30 dana od dana kada je zaštićeni najmoprimac koji ima pravo prvokupa saznao za prodaju i uvjete prodaje, time da se ne može podnijeti nakon isteka šest mjeseci od dana izvršenog prijenosa u zemljišnim knjigama sukladno čl. 45. st. 3. Zakona o najmu stanova (»Narodne novine«, br. 91/96., 48/98. – Odluka USRH , 66/98. i 22/06, dalje u tekstu: ZNS). Budući je utvrđeno da je 1. tužena Lj.F. stekla vlasništvo predmetnog stana uknjižbom u knjigu položenih ugovora dana 14. kolovoza 2009. godine, a tužba u ovom predmetu je podnesena dana 2. studenog 2011. godine, odnosno zahtjev za mirno rješenje spora dana 25. srpnja 2011. godine, proizlazi da je protekao rok iz čl. 45. st. 3. ZNS-a prema kojoj se odredbi tužba zbog povrede prava prvokupa ne može podnijeti nakon isteka 6 mjeseci od dana izvršenog prijenosa u zemljišnim knjigama, kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

Sukladno izloženom, predmetni ugovor nije ništetan, kako to ističe tužiteljica, jer sukladno čl. 322.st.1. Zakon o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08) ZNS je predvidio što su posljedice kada vlasnik stana ne postupi po odredbi čl. 44. st. 1. ZNS-a i ne ponudi na prodaju stan zaštićenom najmoprimcu te stan proda drugoj osobi, a to je upravo podnošenje tužbe zbog povrede prava prvokupa ali u prekluzivnom roku. “

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1168/12-2, od 9. V. 2013.

III OBITELJSKO I NASLJEDNO PRAVO

OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE – ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA – PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

Uzdržavanje djeteta – smanjenje obveze određene u minimalnom iznosu

(čl.243.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Roditelj čija obveza uzdržavanja je određena u minimalnom iznosu koji mora plaćati onaj roditelj sa kojim ne živi dijete, ne može s uspjehom tražiti smanjenje te obveze ako nakon njenog određivanja nije došlo, ili do bitne promjene u njegovoj radnoj sposobnosti koja utječe na mogućnost privređivanja, ili do nastanka nove obveze uzdržavanja (drugo dijete), ili do bitnih promjena u prihodima uzdržavanog djeteta.

„Među strankama nije sporno da je tužitelj otac mljt. tuženika i da je presudom Općinskog suda u D., Stalna služba u P. broj P-327/11-11 od 29. rujna 2011. godine obvezan doprinositi za uzdržavanje maloljetnog tuženika iznos od 908,00 kuna mjesečno, da je u vrijeme donošenja te presude maloljetni tuženik bio star godinu dana, da je sud prvog stupnja utvrdio da za njegove cjelokupne potrebe uzdržavanja je potreban iznos od 900,00 kuna. Tada je tužitelj bio zaposlen u Obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu oca i primao je plaću u iznosu od 2.180,00 kuna mjesečno.

Odredbom čl. 243. st. 1. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11 - dalje: ObZ) propisano je da osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promjeni način uzdržavanja određen prijašnjom pravomoćnom odlukom, sudskom nagodbom ili nagodbom pred centrom za socijalnu skrb, ako su se promijenile okolnosti na temelju kojih je donesena prijašnja odluka. Tužitelj je sada nezaposlen i to je jedina okolnost koja se je promijenila u odnosu na ranije donesenu, a naprijed citiranu presudu.

Presudom Općinskog suda u D., Stalna služba u P. broj P-327/11-11 od 29. rujna 2011. godine visina doprinosa za uzdržavanje maloljetnog M. L. bila je utvrđena u iznosu od 908,00 kuna mjesečno, a sukladno odredbama čl. 232. ObZ i minimalnim novčanim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta ("Narodne novine" br. 36/11) i ovaj iznos bio je najmanji iznos koji je bilo moguće odrediti za uzdržavanje djeteta koje je dobi maloljetnog M. L.

Tužitelj je radno sposoban, obvezan je uzdržavati samo jedno dijete i to maloljetnog tuženika (čl. 232. st. 2. i 5. ObZ), tužitelj ne tvrdi da bi maloljetni tuženik ostvarivao kakove prihode, za dijete dobi do 6 godina, prema sada važećim minimalnim novčanim iznosima potrebnim za mjesečno uzdržavanje djeteta ("Narodne novine" br. 38/12) taj minimalni iznos je 924,97 kuna mjesečno – pa je stoga pravilno sud prvog stupnja odbio tužbeni zahtjev tužitelja te su suprotni žalbeni navodi tužitelja neosnovani.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-540/13-2, od 7. III. 2013.

UZDRŽAVANJE – ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA – PROMJENA IZNOSA UZDRŽAVANJA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

Ukidanje obveze zbog radne nesposobnosti roditelja

(čl.243.st.1. u svezi čl.232.st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Ako kod roditelja obveznika plaćanja za uzdržavanje djeteta, nakon utvrđenja te obveze nastupe promjene glede njegove radne sposobnosti – pa je on, zbog pogoršanja zdravstvenog stanja (padavica praćena povremenim epileptičnim napadima) uz postojeću mentalnu retardaciju blažeg stupnja sa sniženim intelektualnim potencijalom, u stanju obavljati samo lakše poslove (održavanje kuće, vrta, kuhanje, pranje, peglanje i sl.) za svoje potrebe uz vlastiti ritam rada (s čestim odmorima) te uz pomoć, podršku i nadzor ukućana – stekli su se uvjeti za ukidanje njegove obveze uzdržavanja jer se on ne može smatrati radno sposobnim što pretpostavlja sposobnost osobnog i samostalnog obavljanja rada za drugoga sa ciljem i svrhom ostvarivanja zarade.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice da se utvrdi prestanak njene obveze uzdržavanja koju ima na temelju presude Općinskog suda u B. broj P-1621/08 od 26. listopada 2009. godine prema mlljt. V.H.. Odlučne činjenice o tome jesu li ispunjene pretpostavke za prestanak uzdržavanja vežu se za promjenu okolnosti na temelju kojih je donesena prijašnja odluka.

Prvostupanjski sud je na temelju nalaza i mišljenja medicinske vještakinje A.B.-Š., dr. med., utvrdio da se zdravstveno stanje tužiteljice od dana donošenja ranije odluke o uzdržavanju pogoršalo. Prvostupanjski sud utvrđuje i to da je tužiteljčina radna sposobnost od 8. studenog 2011. godine pa neprekidno nadalje ipak postojala, iako bitno ograničena. Poslove koje je sposobna obavljati tužiteljica odnose se na održavanje kuće, okućnice i vrta, kuhanje, glačanje, pranje, ali uz vlastiti ritam rada, mogućnost odmora i podršku i pomoć ukućana. Vještakinja navodi da tužiteljica nije sposobna ove poslove obavljati za nekog drugog zbog potrebe da se ti poslovi obave u nekom određenom vremenskom razdoblju, da se obave korektno i bez greške i da se tijekom rada moraju rješavati nepredvidive situacije. Tužiteljica ne može zadovoljiti ovakvim zahtjevima bez podrške drugih osoba, odnosno njoj prihvatljivih i bliskih osoba.

Odredbom čl. 232. st. 2. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11 – dalje: ObZ) određeno je da radno sposoban roditelj ne može se osloboditi dužnosti uzdržavanja maloljetnog djeteta. U smislu te odredbe radnu sposobnost roditelja valja sagledavati kao mogućnost da samostalno radi i ostvaruje sredstva za život i sredstva potrebna za uzdržavanje onih osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati. Ta sredstva osim radi zadovoljavanja životnih potreba davatelja uzdržavanja trebaju služiti i potrebama primatelja uzdržavanja. Zato radnu sposobnost treba dovesti u vezu s više čimbenika, a to su osposobljenost za posao, životnu dob, prilike u obitelji, zdravstveno stanje davatelja uzdržavanja. Sa zdravstvenog stajališta radna sposobnost ovisi o stanju zdravlja, usklađivanju zdravstvenih i psihičkih kapaciteta osobe koja je dužna plaćati uzdržavanje sa zahtjevima posla koje može obavljati.

Kada se nalaz i mišljenje medicinske vještakinje dovede u vezu s iznesenim činjenicama tijekom postupka da je tužiteljica završila pet razreda osnovne škole, da od 14-te godine života boluje od padavice zbog koje je pod stalnom terapijom, ali uz pojavu povremenih epileptičkih napada, da kod tužiteljice postoji i metalna retardacija blažeg stupnja sa sniženim intelektualnim potencijalom, te uz odlučnu činjenicu da niti lakše poslove tužiteljica nije sposobna obavljati za nekog drugog, onda se nameće zaključak da tužiteljica nije zbog svog zdravstvenog stanja i obrazovnih mogućnosti u stanju obavljati niti jedan posao kojim bi mogla zaraditi određena novčana sredstva za svoje uzdržavanje, te za uzdržavanje maloljetnog djeteta.

Sve ove utvrđene činjenice upućuju na to da tužiteljica nije radno sposobna, pa je zbog toga valjalo prihvatiti njenu žalbu i utvrditi primjenom odredbe čl. 243. st. 1. ObZ-a da prestaje obveza plaćanja uzdržavanja tužiteljice prema mlljt. V.H.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2410/13-2, od 12. IX. 2013.

**UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNICA –
UZDRŽAVANJE UNUČADI**

Ostvarivanje uzdržavanja od bake i djeda – kada nije utvrđena nemogućnost uzdržavanja od roditelja

(čl.216.st.1. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Okolnost što u postupku razvoda braka roditelja maloljetnog djeteta još nije pravomoćnom sudskom odlukom utvrđena nemogućnost ostvarenja uzdržavanja od roditelja sa kojim dijete ne živi, ne predstavlja procesnu smetnju da se u posebnoj parnici traži uzdržavanje od bake i djeda po tom roditelju.

„Općinski sud u V. rješenjem br. P-831/2012-2 od 19. prosinca 2012. godine odbacio je tužbu tužitelja mlljt. V. i F.M. protiv tuženih F. i M.M., tj. protiv bake i djeda po ocu, radi plaćanja uzdržavanja, navodeći da je njihov otac, a sin tuženih, teško bolesna osoba koji je lišen poslovne sposobnosti u potpunosti te nema nikakve imovine niti prihoda, te da u odnosu na njega ne mogu ostvariti pravo na uzdržavanje i da ih on zapravo ne može uzdržavati kao otac, pa stoga primjenom čl. 216. Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 - dalje: ObZ) i postavljaju zahtjev prema baki i djedu.

Nije sporno da je u tijeku parnični postupak za razvod braka između majke tužitelja i njihovog oca M.M. u spisu br. P-40/2012.

Pogrešno prvostupanjski sud zaključuje da budući da nije dovršen postupak radi razvoda braka roditelja djece u kojem će se odlučiti i o povjeravanju malodobne djece stranaka i o doprinosu za uzdržavanje, da se nisu stekli uvjeti za donošenje odluke u smislu odredbe čl. 216. ObZ-a. Pogrešno je, stoga, prvostupanjski sud primijenio odredbu čl. 216. ObZ-a kada je odbacio tužbu tužitelja smatrajući da će se o njihovom zahtjevu moći odlučivati tek kad se završi predmet u spisu br. P-40/2012 i kada se utvrdi da otac tužitelja, a sin tuženih, nije u mogućnosti doprinositi za uzdržavanje ili kada se donese odluka o njegovoj obvezi za uzdržavanje. Naime, činjenica što je u tijeku parnični postupak za razvod braka roditelja maloljetne djece i što još u tom postupku nije odlučeno o tome s kojim roditeljem će djeca živjeti, niti o obvezi njihovog oca za uzdržavanje, nije procesna pretpostavka za vođenje

ove parnice protiv bake i djeda tužitelja, jer nije sporno da djeca žive sa majkom, te je prvostupanjski sud povodom tužbe tužitelja bio dužan provesti dokaze i ocijeniti da li su ispunjene pretpostavke iz čl. 216. ObZ-a, te donijeti meritornu odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja, a ne odbaciti tužbu tužitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-110/13-2, od 16. V. 2013.

**UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA – DO KADA SE MOŽE PODNIJETI
ZAHTJEV ZA UZDRŽAVANJE**

Zahtijevanje uzdržavanja nakon parnice za razvod braka

(čl.218.st.2. Obiteljskog zakona – "Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 61/11)

Za ostvarenje prava na uzdržavanje od bračnog druga nakon okončanja parnice za razvod braka nije odlučno zbog kojih razloga – opravdanih ili neopravdanih (skrivljenih) – to uzdržavanje nije zatraženo u parnici za razvod braka, već je odlučno samo to da je ono zatraženo u daljnjem roku od šest mjeseci od završetka te parnice, i ispunjenje općih pretpostavki za to uzdržavanje te njihovo neprekinuto postojanje od parnice za razvod pa do parnice za uzdržavanje.

„Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice za uzdržavanje koje potražuje od tuženika kao bivšeg bračnog druga.

Iz činjeničnog utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da su stranke bivši bračni drugovi, njihov brak razveden je presudom istoga suda broj P-243/12-4 od 30. ožujka 2012. godine, u kojem postupku tužiteljica nije zahtijevala uzdržavanje od tuženika. Nadalje je utvrđeno da je tužiteljica tužbu podnijela u roku od 6 mjeseci od prestanka braka jer je tužba u ovom predmetu podnesena 6. srpnja 2012. godine.

Iz provedenih dokaza utvrđeno je da tužiteljica nema primanja niti imovine iz koje bi mogla ostvarivati sredstva za život, a zbog svoje dobi i zdravstvenog stanja nije se u mogućnosti zaposliti. Navedena činjenična utvrđenja prihvaća i ovaj sud drugog stupnja, jer iz podataka u spisu proizlazi da je tužiteljica stara 60 godina i sasvim sigurno da u toj dobi nije se u mogućnosti zaposliti, a tuženik nije osporavao tvrdnje tužiteljica da nema primanja niti imovine iz koje bi se mogla uzdržavati, pa se zbog navedenog ne mogu prihvatiti kao osnovane žalbene tvrdnje da tužiteljica nije dokazala ove činjenice.

Što se tiče prigovora tuženika koji je isticao tijekom postupka, a ponavlja ga i u žalbi da je tuženica izgubila pravo zahtijevati uzdržavanje u posebnom postupku jer u postupku za razvod braka taj zahtjev nije isticala, a čl. 218. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ) jasno je propisano da se tek iznimno, u roku od 6 mjeseci nakon prestanka braka i okončanja parnice za razvod braka, takav zahtjev može postavljati uz dokazivanje postojanja pretpostavki, valja odgovoriti da je prvostupanjski sud pravilno ocijenio te prigovore neosnovanim, pa su zbog toga neosnovane i navedene žalbene tvrdnje. Naime, pravilnim tumačenjem odredbe čl. 218. st. 2. ObZ-a riječ „iznimno“ ne znači da bračni drug koji podnosi tužbu nakon pravomoćnosti presude o razvodu braka, a od kojeg dana se računa rok propisan citiranom zakonskom odredbom, je dužan navesti razloge zbog kojih takav zahtjev nije podnosio u parnici za razvod braka, nego to znači da se i nakon pravomoćnog okončanja parnice za razvod braka, može podnositi tužba radi uzdržavanja, ali

samo u roku od 6 mjeseci od pravomoćnog okončanja parnice za razvod braka. Dakle nije relevantno zašto tužbeni zahtjev za uzdržavanje nije postavljen u bračnom sporu, ali je bitno da tužitelj dokaže postojanje pretpostavki za uzdržavanje u kontinuitetu, a što u konkretnom slučaju nije sporno da su pretpostavke za uzdržavanje postojale i u vrijeme vođenja parnice radi razvoda braka.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-337/13-2, od 13. VI. 2013.

MIROVINSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE - OPĆENITO

Utvrđenje izvanbračne zajednice radi ostvarenja prava iz mirovinskog osiguranja

(čl. 21.st.5. Zakona o mirovinskom osiguranju – "Narodne novine" br. 120/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/08, 40/10, 121/10, 130/10-pročišćeni tekst, 61/11, 114/11 i 76/12)

Utvrđenje statusa izvanbračne zajednice za potrebe ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja (pravo na mirovinu), osim kvalitativnih značajki (emotivna i ekonomska zajednica potrebne duljine) takve zajednice u smislu propisa obiteljskog prava, zahtjeva postojanje i dodatne značajke – života u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine prije smrti osiguranika odnosno korisnika prava iz mirovinskog osiguranja.

„Prvostupanjski sud je na temelju provedenih dokaza utvrdio da je između predlagateljice i P.U. postojala emotivna i ekonomska zajednica, a time i izvanbračna zajednica, pa da su ispunjene pretpostavke iz čl. 3. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", br: 116/03, 17/04, 136/04 i 107/07 – dalje: ObZ). Odredbom čl. 3. ObZ-a propisano je da se odredbe tog Zakona o učincima izvanbračne zajednice primjenjuju na životnu zajednicu neudane žene i neoženjenog muškarca, koja traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete.

Obiteljskim zakonom se uređuje brak, odnosi roditelja i djece, posvojenje, skrbništvo, učinci izvanbračne zajednice žene i muškarca, te postupci nadležnih tijela u svezi s obiteljskim odnosima i skrbništvom kako je to propisano čl. 1. ObZ-a. Međutim, u ovom predmetu mora se primijeniti Zakon o mirovinskom osiguranju (NN 120/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/08, 40/10, 121/10, 130/10-pročišćeni tekst, 61/11, 114/11 i 76/12 – dalje:ZMO), budući da predlagateljica utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice i zahtjeva upravo radi ostvarenja svojih prava prema tom Zakonu, odnosno prava na mirovinu po pok. P.U.. Odredbom čl. 21. st. 1. citiranog ZMO propisano je da su u slučaju smrti osiguranika ili korisnika starosne, prijevremene starosne ili invalidske mirovine osigurani članovi njegove obitelji, a koji su pobrojani u točkama 1. do 6., a pod tokom 1. navedena je udovica odnosno udovac. Pod članom obitelji iz čl. 1. toč. 1. citiranog članka i Zakona smatra se i izvanbračni drug koji je s osiguranikom ili s korisnikom mirovine do njegove smrti živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine, a status izvanbračne zajednice utvrđuje se u izvanparničnom sudskom postupku (čl. 21. st. 5. citiranog Zakona o mirovinskom osiguranju).

Iz svih provedenih dokaza, proizlazi da predlagateljica i P.U. nisu živjeli u zajedničkom kućanstvu, a pogotovo ne tri godine unazad od njegove smrti, jer su oni živjeli odvojeno, tako da je predlagateljica živjela u svojoj kući u P., a P.U. u svom stanu u V., dakle

svako u svom posebnom kućanstvu. Radi navedenog valjalo je preinačiti prvostupanjsko pobijano rješenje i odbiti prijedlog predlagateljice za utvrđenje postojanja izvanbračne zajednice.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1177/12-2, od 7. VI. 2013.

N A S L J E D N O P R A V O

OSTAVINSKA RASPRAVA – UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK – TKO SE UPUĆUJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK Kod spora o pravnoj valjanosti usmene oporuke

(čl.225.st.1. Zakona o nasljeđivanju – „Narodne novine“ broj 48/03, 163/03 i 35/05)

U slučaju spora o pravnoj valjanosti usmene oporuke – postojanja izvanrednih okolnosti zbog kojih oporučitelj nije bio u stanju oporučiti ni u jednom drugom valjanom obliku – ostavinski sud će na parnicu uputiti nasljednika koji svoje nasljedno pravo temelji na toj oporuci, jer je njegovo pravo manje vjerojatno od prava zakonskih nasljednika.

„Prema odredbi čl. 222. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine" broj 48/03, 163/03 i 35/05, u daljnjem tekstu: ZN-a) sud će prekinuti ostavinski postupak i uputiti stranke na parnicu ili upravni postupak ako su među strankama sporne činjenice o kojima ovisi neko njihovo pravo. Kako su nakon proglašenja usmene oporuke ostaviteljice S.J. zakonski nasljednici N.J. i B.K. izjavili da tu oporuku ne priznaju istinitom niti pravno valjanom, sporna je valjanost oporuke. Stoga je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da između stranaka postoji spor o činjenicama o kojima ovisi nasljedno pravo, te da to predstavlja razlog za prekid ostavinskog postupka i upućivanje stranaka na parnicu na temelju odredbe čl. 222. st. 2. točke 1. ZN-a.

Ne mogu se prihvatiti žalbeni navodi kojima se rješenje pobija u dijelu u kojem je na pokretanje parnice upućen žalitelj. Žalitelj naime tvrdi da su svjedoci I. i B.V. sačinili pisani sastav o sadržaju usmene oporuke, te su u ovom postupku svjedočili o sadržaju oporuke i okolnostima u kojima je ona sačinjena, nakon čega je prvostupanjski sud oporuku proglasio. Žalitelj smatra da je sud trebao uvažiti usmenu oporuku, a ukoliko je i bilo mjesta upućivanju u parnicu, tada je na pokretanje iste trebalo uputiti zakonske nasljednike B.K. i N.J., koji osporavaju valjanost i istinitost oporuke.

Odredbom čl. 225. st. 1. ZN-a propisano je da će sud uputiti na parnicu ili upravni postupak stranku čije pravo smatra manje vjerojatnim.

Prvostupanjski sud je tijekom postupka saslušao svjedoke oporuke I.V. i B.V.. U odnosu na okolnosti u kojima je sačinjena navodna usmena oporuka iskaz svjedoka B.V. nije određen po pitanju je li u trenutku izricanja oporuke ostaviteljica mogla micati rukom, a svjedok I.V. je o toj činjenici iskazao potvrdno, što dovodi u sumnju tvrdnje žalitelja da je u to vrijeme ostaviteljica bila u takvom stanju da nije mogla oporučiti u kojem drugom valjanom obliku.

Žalbene tvrdnje žalitelja da je ostaviteljica valjano oporučila u usmenom obliku u izvanrednim okolnostima ne dovode u pitanje pravilnost pobijanog rješenja, ali će te tvrdnje žalitelj moći dokazivati u parnici u koju je upućen. Prema tome, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da iz rezultata provedenog postupka proizlazi da je pravo žalitelja koje se temelji na usmenoj oporuci manje vjerojatno u odnosu na pravo zakonskih nasljednika koji svoje pravo temelje na zakonu, te je na temelju odredbe čl. 225. st. 1. ZN-a na pokretanje parnice uputio žalitelja.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-350/12-2 od 1. III. 2013. godine.

IV RADNO PRAVO

ZAŠTITA RADNIKA – ZAŠTITA DOSTOJANSTVA RADNIKA Diskriminacija radnika po osnovi zdravstvenog stanja

(čl.3.st.1. Zakona o suzbijanju diskriminacije – "Narodne novine" br.85/08 i 112/12 u svezi čl.78. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

Ne postoji diskriminacija od strane poslodavca po osnovi zdravstvenog stanja radnika izdavanjem radnih naloga za obavljanje poslova u okviru njegova radnog mjesta, i u pogledu kojih je radnik od strane nadležnog tijela (HZMO) odbijen sa zahtjevom za priznanje prava (zaposlenje na drugim lakšim poslovima) iz mirovinskog osiguranja na temelju invalidnosti odnosno neposredne opasnosti od nastanka invalidnosti.

„Prvostupanjski sud je poklanjajući vjeru iskazu tužiteljice utvrdio da je došlo do uznemiravanja tužiteljice na njenom radnom mjestu u smislu čl. 3. st. 1. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08 i 112/12), i to po osnovi zdravstvenog stanja i drugog uvjerenja (pokretanja radnog spora protiv tuženika).

Kod ocjene da li je došlo do diskriminacije tužiteljice po osnovi zdravstvenog stanja treba imati u vidu da još uvijek ovlašteno tijelo nije utvrdilo, a u ovom spornom periodu, da kod tužiteljice postoji profesionalna nesposobnost za rad ili neposredna opasnost od nastanka invalidnosti, u kojem bi slučaju poslodavac bio dužan, uzimajući u obzir nalaz i mišljenje nadležnog tijela, ponuditi tužiteljici sklapanje ugovora o radu u pisanom obliku za obavljanje poslova za koje je sposobna, a koji što je više moguće moraju odgovarati poslovima na kojima je radnik prethodno radio i u kojem slučaju je radi osiguranja takvih poslova poslodavac dužan prilagoditi poslove sposobnostima radnika, izmijeniti raspored radnog vremena, odnosno poduzeti sve što je u njegovoj moći da radniku osigura odgovarajuće poslove, a kako je to i propisano čl. 78. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09 i 61/11, dalje: ZR).

Tužiteljica je istina dostavila tuženiku mišljenje Poliklinike I., medicine rada P., liječnika D.N., iz kojeg proizlazi da ona nije sposobna obavljati sve poslove koji iziskuju dizanje i nošenje tereta, teške fizičke poslove, rad u prinudnim položajima i rad u otežanim uvjetima, ali u spisu postoji i rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje od 5.

siječnja 2012. godine prema kojem se tužiteljici ne priznaje pravo iz mirovinskog osiguranja na temelju invalidnosti.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2772/13-2, od 7. XI. 2013.

PLAĆE – PRAVO NA POVEĆANU PLAĆU

Povećana plaća djelatne vojne osobe za prekovremeni rad – stražarska služba

(čl.92. Zakona o radu – "Narodne novine" br.38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 i čl.97.st.5. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske - "Narodne novine" br. 33/02, 58/02, 175/03, 36/04, 76/07, 88/09 i 124/09)

Kada je rad djelatne vojne osobe u izvršavanju stražarske službe organiziran na način: dva sata straže - dva sata odmora - dva sata pripravnosti; i tako naizmjenično tijekom dvadeset četiri sata dnevno te tijekom sedam dana koliko bez prekida traje stražarska služba, vrijeme odmora između straže i pripravnosti predstavlja odmor tijekom rada a ne dnevni odmor (jer nema potrebnu duljinu trajanja bez prekida), i zbog toga se ima uračunati u vrijeme provedeno na radu (radno vrijeme), i uzeti u obračun povećane plaće s osnova prekovremenog rada djelatne vojne osobe.

„Prvostupanjski sud je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja.

Među strankama nije sporno da je tužitelj u utuženom vremenskom razdoblju bio djelatna vojna osoba kod tuženika. Odredbom čl. 97. st. 5. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske ("Narodne novine" br. 33/02, 58/02, 175/03, 36/04, 76/07, u daljnjem tekstu: ZOSOS) propisano je da djelatnoj vojnoj osobi, službeniku i namješteniku pripada povećana plaća za prekovremeni rad pod uvjetima i u iznosu koji su uređeni općim propisima. Odredbom čl. 14. ZOSOS propisano je da se o svim pitanjima koja nisu uređena tim zakonom ili propisima donesenim na temelju tog zakona, primjenjuju propisi o državnim službenicima i namještenicima, opći propisi o radu, odnosno kolektivni ugovori sklopljeni u skladu s njima. Odredbom čl. 38. st. 1. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 137/04 i 68/05 - pročišćeni tekst, dalje: ZR) propisano je da puno radno vrijeme ne smije biti duže od 40 sati tjedno, dok je odredbom čl. 92. ZR-a propisano da za otežane uvjete rada, prekovremeni i noćni rad, te za rad nedjeljom, blagdanom ili nekim drugim danom za koji je zakonom određeno da se ne radi, radnik ima pravo na povećanu plaću. Odlukom o rasporedu tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika ("Narodne novine" br. 9/03) propisano je da djelatne vojne osobe imaju tjedno radno vrijeme u trajanju od 40 sati, te da se isto u pravilu raspoređuje od ponedjeljka do petka.

Prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da je tužitelj u spornom razdoblju obnašajući svoje dužnosti ostvario prekovremene sate i to u obavljanju dežurstva i straže te da dežurstvo i straža traje 24 sata u toku dana od kojih je redovno radno vrijeme 8 sati, a daljnjih 16 sati su prekovremeni u radne dane, a kad to radi subotom i nedjeljom ili druge neradne dane, onda su svih 24 sata prekovremeni. Tužitelj saslušan kao stranka (list 27) iskazao je da je straža trajala 7 dana, a radni dan unutar 24 sata mu je bio organiziran na način da je 2 sata provodio na straži, dva sata na odmoru te 2 sata u pripravnosti i tako redom te za vrijeme straže nije imao slobodnog vremena, a dežurstvo mu je također trajalo 24 sata.

Navodi žalbe o tome da se ne može priznati 16 sati prekovremenog rada u radne dane niti 24 sata prekovremena u subotu ili nedjelju ili drugi neradni dan, jer da tužitelj nije mogao to cijelo vrijeme raditi već da je imao i određeno vrijeme za odmor nisu osnovani, budući da se ovo vrijeme odmora za obavljanja stražarske službe u trajanju od 2 sata ne može smatrati niti prekidom rada, a niti dnevnim odmorom, jer prema čl. 45. ZR između dva uzastopna radna dana radnik ima pravo na odmor od najmanje 12 sati neprekidno, dok svakog radnog dana ako radi najmanje 6 sati dnevno ima pravo na odmor (stanku) od najmanje 30 minuta koje se ubraja u radno vrijeme (čl. 44. st. 2. ZR i točka II. citirane Odluke o rasporedu tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika), a osim toga budući da iz provedenih dokaza proizlazi da za vrijeme obavljanja straže i dežurstva tužitelj nema mogućnost napuštanja mjesta gdje se oni obavljaju, to se cijelo vrijeme treba uračunati u ukupno radno vrijeme, a to iz razloga jer ukupno radno vrijeme čini uz efektivni rad i vrijeme obvezne prisutnosti na radu.

Prilikom ocjene osnovanosti navoda žalbe o trajanju radnog vremena prilikom obavljanja stražarske službe, ovaj sud imao je u vidu Odluku o rasporedu tjednog i radnog vremena djelatnih vojnih osoba službenika i namještenika ("Narodne novine" br. 9/03), a u kojoj nije sadržan raspored radnog vremena u službi straže i dežurstva nego je tek Odlukom o rasporedu tjednog i dnevnog radnog vremena djelatnih vojnih osoba, službenika i namještenika ("Narodne novine" br. 118/09), a koja je stupila na snagu 1. listopada 2009. godine pa se ne primjenjuje u ovom predmetu, utvrđen način obavljanja rada u dežurstvu i stražarskoj službi time da djelatna vojna osoba i u dežurstvu i pri obavljanju stražarske službe provodi u službi dnevno 24 sata.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-32/12-2, od 24. I. 2013.

PLAĆE – NAKNADA PLAĆE

Dosuda u parnici radi nedopuštenosti otkaza

(čl. 93.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05, u svezi čl.326.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13, i u svezi čl.270. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.112/12)

U parnici u kojoj je utvrđena nedopuštenost otkaza te naloženo vraćanje na rad, sud ne može dosuditi naknadu plaće za razdoblje nakon zaključenja glavne rasprave, jer pravo na isplatu naknade plaće za razdoblje nakon završetka tog spora ovisi od toga da li je radnik u zakonskom roku zahtijevao od poslodavca ostvarenje (dobrovoljno ili prisilno) prava vraćanja na rad.

„Općinski sud u Ž. presudom br. P-541/2010 utvrdio je ništetnom Odluku tuženika o otkazu ugovora o radu od 27. veljače 2009. godine te naložio tuženiku da tužitelja vrati u radni odnos na posao stručnjaka zaštite na radu te mu naložio da isplati tužitelju neisplaćene plaće u visini od 4.861,78 kn bruto mjesečno počevši od 06. travnja 2009. godine pa do povratka na posao.

I po ocjeni ovoga drugostupanjskog suda tuženik nije dokazao da je imao opravdane razloge za otkaz ugovora o radu tužitelju pa je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo kada je usvojio tužbeni zahtjev tužitelja i utvrdio odluku tuženika o otkazu

ugovora o radu nedopuštenom te naložio tuženiku da tužitelja vrati na posao stručnjaka zaštite na radu, a sukladno čl. 122. st. 1. Zakona o radu (Narodne novine br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 30/04, 137/04 – pročišćeni tekst i 68/05 - dalje:ZR).

Radnik sukladno čl. 93. st. 3. ZR-a ima pravo na naknadu plaće za vrijeme prekida rada do kojega je došlo krivnjom poslodavca ili uslijed drugih okolnosti za koje radnik nije odgovoran. Budući da tužitelj ne radi zbog odluke o otkazu ugovora o radu, a koja je utvrđena nedopuštenom, to tužitelju pripada pravo na naknadu plaće za vrijeme od kada mu je radni odnos zbog odluke o otkazu prestao, tj. od 06. travnja 2009. godine. Međutim, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je naknadu neisplaćene plaće tužitelju dosudio sve do vraćanja na rad pa je u tom dijelu povodom žalbe tuženika preinačena prvostupanjska presuda te odbijen tužbeni zahtjev tužitelja za isplatu naknade plaće u zatraženom iznosu od 5.306,65 kn bruto za razdoblje od zaključenja glavne rasprave pa do povratka na posao, a sukladno čl. 370. toč. 3. ZPP-a.

Naime, sukladno čl. 326. st. 1. ZPP-a sud može naložiti tuženiku da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospjela do zaključenja glavne rasprave. Obzirom na to da je naknada plaće dospjela samo za period od prestanka radnog odnosa, tj. od 06. travnja 2009. godine pa do 05. rujna 2011. godine, kada je zaključena glavna rasprava u ovom predmetu, to mu je valjalo i dosuditi naknadu neisplaćene plaće u zatraženom iznosu za taj period, dok tužitelj, a ukoliko ga tuženik ne vrati na rad po ovoj presudi ima pravo u ovršnom postupku uz podnošenje prijedloga za vraćanje na rad predložiti i da sud donese rješenje kojim će odrediti da mu je tuženik kao ovršenik dužan isplatiti na ime plaće mjesečne iznose dospjele od pravomoćnosti odluke pa dok ne bude vraćen na posao te odrediti ovrhu radi naplate dosuđenih iznosa, a sukladno čl. 270. Ovršnog zakona ("Narodne novine" br. 112/12).“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1273/12-4, od 31. I. 2013.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – SPORAZUM RADNIKA I POSLODAVCA

Odjava sa osiguranja – na pisani zahtjev radnika za sporazumni prestanak ugovora

(čl. 105. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Odjavom sa zdravstvenog i mirovinskog osiguranja te zaključenjem radne knjižice na temelju pisanog zahtjeva radnika za sporazumni prestanak ugovora – ali bez poslodavčeve pismene izjave o prihvaćanju radnikova zahtjeva (ponude), nije udovoljeno zahtjevu pismene forme kao uvjetu pravne valjanosti sporazumnog prestanka ugovora o radu.

„Između stranaka nije bilo sporno da je tužitelj podnio tuženiku zahtjev za sporazumni raskid ugovora o radu dana 10. travnja 2012. godine, jer nije sporno da je tužitelj taj zahtjev vlastoručno potpisao. Isto tako nije sporno da je tuženik, a na temelju tog zahtjeva, sa danom 10. travnja 2012. godine zaključio tužitelju radnu knjižicu i odjavio ga sa zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, time da je kao razlog prestanka svojstva osiguranika tuženik naveo sporazumni raskid ugovora o radu.

Utvrđeno je da stranke nisu sklopile sporazum o prestanku ugovora o radu nakon podnošenja zahtjeva za sporazumni prestanak ugovora o radu datiran sa 10. travnja 2012. godine.

Na utvrđeno činjenično stanje pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo iz odredbe čl. 105. Zakona o radu ("Narodne novine" br. 149/09 - dalje: ZR) koji propisuje da sporazum o prestanku ugovora o radu mora biti zaključen u pisanom obliku. Takav sporazum bilo je moguće sklopiti i na način da tuženik prihvati ponudu tužitelja u smislu odredaba Zakona o obveznim odnosima citiranim u obrazloženju prvostupanjske presude, međutim odjava sa zdravstvenog i mirovinskog osiguranja, kao i zaključenje radne knjižice i po ocjeni ovoga suda nemaju značaj prihvata ponude u smislu citiranih zakonskih odredaba, pa je pravilno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je utvrdio da ugovor o radu sklopljen između tužitelja kao radnika i tuženika kao poslodavca od 15. veljače 2010. godine i 28. lipnja 2010. godine nije prestao na temelju sporazuma.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-198/13-2, od 9. V. 2013.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – SPORAZUM RADNIKA I POSLODAVCA

Odluka o otkazu nakon sklopljenog sporazuma o prestanku ugovora – zbog istih razloga

(čl.104.t.4. i čl. 105. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13)

Radnik i poslodavac mogu se sporazumjeti o prestanku ugovora o radu i onda kada postoje razlozi (smanjeni obim poslova) za njegovo otkazivanje odlukom poslodavca, pa nakon što takav sporazum bude i sklopljen te njime utvrđen dan prestanka ugovora o radu, on obvezuje ugovorne strane i proizvodi pravne učinke – dovodi do prestanka ugovora o radu na što nema nikakvog pravnog utjecaja kasnija odluka poslodavca o otkazu, koja nije donesena zbog drugih (novih) razloga nastalih nakon sklapanja sporazuma, već iz istih razloga zbog kojih je sklopljen sporazum te sa istim danom prestanka ugovora kao u sporazumu.

„Predmet spora u ovoj parnici je isplata otpremnine, a tijekom postupka bilo je sporno na koji način je tužitelju prestao radni odnos, i zavisno od toga pripada li mu pravo na isplatu otpremnine.

Provedenim dokazima sud prvog stupnja je utvrdio da je tužitelju kod tuženika prestao radni odnos dana 13. siječnja 2012. godine, da su stranke i to tužitelj kao radnik te tuženik kao poslodavac dana 11.siječnja 2012. godine sklopili sporazum o prestanku radnog odnosa sa danom 13. siječnja 2012. godine, da je tuženik nakon sklapanja sporazuma o prestanku ugovora o radu, dana 12. siječnja 2012. godine donio odluku o poslovno uvjetovanom otkazu sa danom 13. siječnja 2012. godine – u kojoj je navedeno da se ugovor otkazuje iz gospodarskih razloga, i to zbog smanjenog obima poslova. Iako u pobijanoj presudi ne govori o načinu prestanka ugovora već o razlozima prestanka ugovora na što se i ukazuje u žalbi tuženika, iz obrazloženje pobijane presude, i konačno iz činjenice da je sud prihvatio tužbeni zahtjev pozivom na odredbu čl.119.st.1. Zakona o radu (NN br. 149/09, 61/11, 82/12 i 73/13 – dalje:ZOR) proizlazi da je stav suda prvog stupnja da je ugovor o radu tuženika prestao redovnim otkazom – iz poslovno uvjetovanih – gospodarskih razloga. Navedeni zaključak,

prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, nije pravilan jer za njega nema utemeljenja u utvrđenim činjenicama.

Naime, u skladu sa odredbom čl.104.t.4. ZOR-a je propisano da ugovor o radu prestaje sporazumom radnika i poslodavca, pod uvjetom da je isti, u skladu sa odredbom čl.105. ZOR-a, zaključen u pismenoj formi. Sporazum poslodavca i radnika o prestanku ugovora, sklopljen u skladu sa navedenom zakonskom odredbom, predstavlja poseban ugovor, kojim oni uređuju okolnosti prestanka ranije zaključenog ugovora o radu te time i prestanak radnog odnosa radnika. Za njegovu valjanost nije odlučno da li je inicijativa (prijedlog) za njegovo sklapanje došla od radnika ili od poslodavca, niti su za njegovu valjanost odlučni razlozi zbog kojih je sklopljen – pod uvjetom da nisu protivni ustavu, zakonu ili moralu. Dakle, sklapanje sporazuma o prestanku ugovora o radu moguće je i dopušteno, i na inicijativu poslodavca, pa i u situaciji smanjenja obima poslovanja, pri čemu radnik to može prihvatiti, ali i ne prihvatiti u kom slučaju poslodavcu ostaje mogućnost otkazivanja ugovora. Tako sklopljeni ugovor djeluje među strankama i proizvodi sve pravne učinke, jednako kao i svaki drugi ugovor obveznog prava, pa i prestaje samo suglasnošću volja obje ugovorne strane.

Nije sporno da je predmetni sporazum o prestanku ugovora o radu sklopljen dana 11. siječnja 2011. godine, da su ga toga dana svojom slobodnom voljom potpisale obje strane – i tužitelj kao radnik i tuženik kao poslodavac. Nije sporno da tužitelj tako zaključeni sporazum nije pobijao – tražio njegovo poništenje zbog zakonom predviđenih razloga za to, niti iz u postupku utvrđenih činjenica proizlazi da postoje neki razlozi koji bi ukazivali na njegovu ništetnost u smislu odredbi Zakona o obveznim odnosima (NN broj 35/05 i 41/08 – u daljnjem tekstu: ZOO/05).

Nakon sklapanja sporazuma o prestanku ugovora o radu, tuženik je dana 12. siječnja 2011. godine donio i odluku o otkazu ugovora o radu, no prema ocjeni ovoga suda drugog stupnja, navedena odluka nema nikakvog utjecaja na opstojnost sporazuma o prestanku ugovora o radu, niti na pravne učinke koje je on proizveo – prestanak ugovora o radu i prestanak radnog odnosa tužitelja sa danom 13. siječnja 2011. godine. Naime, moguće su situacije da se između dana sklapanja sporazuma o prestanku ugovora o radu, i dana sa kojim je sporazumno određen prestanak ugovora, steknu zakonski razlozi zbog kojih je poslodavac ovlašten otkazati ugovor i prije nego što bi ugovor trebao prestati prema ranije zaključenom sporazumu, u kom slučaju bi kasnije donesena odluka o otkazu, naravno ako ne bi bila pobijana, imala utjecaja na sklopljeni sporazum u smislu prestanka ugovora o radu. Međutim, u konkretnom slučaju nije riječ o takvom slučaju, jer donesenom odlukom od 12. siječnja 2011. godine tuženik ne otkazuje ugovor o radu zbog nekog zakonskog razloga koji je nastao nakon sklapanja sporazuma, niti je njome određeno da zbog tih drugih razloga ugovor prestaje prije onog dana koji je kao prestanak utvrđen sporazumom. S obzirom na to, prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, ugovor o radu tužitelja je prestao dana 13. siječnja 2011. godine, ali ne na temelju odluke o otkazu, nego na temelju već prethodno sklopljenog sporazuma radnika i poslodavca od 11. siječnja 2011. godine.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1367/13-2, od 13. VI. 2013.

OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA - ROKOVI

Početak tijeka rokova za sudsku zaštitu – kada je zahtjev za zaštitu prava dostavljan poslodavcu u više navrata

(čl. 129.st.2. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

U situaciji kada radnik u više navrata (tri puta) vrši dostavu poslodavcu svoga zahtjeva za zaštitu prava protiv odluke o otkazu ugovora o radu, za početak tijeka roka za odlučivanje o tom zahtjevu, odnosno za početak tijeka roka za sudsku zaštitu podnošenjem tužbe sudu mjerodavno je kada je zahtjev za zaštitu prvi puta predan na poštu preporučeno.

„Odredbom čl. 129. st. 1. Zakona o radu (Narodne novine br: 149/09 i 61/11 dalje: ZR) određeno je da radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa može u roku od 15 dana od dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od saznanja za povredu prava, zahtijevati od poslodavca ostvarenje tog prava. Stavkom 2. iste odredbe propisano je da ako poslodavac u roku od 15 dana od dostave zahtjeva radnika iz st. 1. ovog članka ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljnjem roku od 15 dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

Iz činjeničnih navoda tužbe, a iz iskaza tužiteljice proizlazi da je dana 26. srpnja 2011. godine poštom preporučeno zaprimila odluku o izvanrednom otkazu ugovora o radu, a nakon toga je putem pošte preporučenim putem uložila zahtjev za zaštitu prava prvi puta 29. srpnja 2011. godine, drugi puta 10. kolovoza 2011. godine, da bi ponovno to isto učinila i 23. kolovoza 2011. godine. Kao razloge zašto je više puta slala zahtjev za zaštitu prava tužiteljica navodi to što tuženik nije bio primio te zahtjeve.

Kao dan predaje zahtjeva poslodavcu smatra se dan predaje pošti preporučene pošiljke i od tog dana teče rok od 15 dana za odluku poslodavca o zahtjevu radnika u smislu odredbe čl. 129. st. 2. ZR-a i u pogledu tog roka za podnošenje zahtjeva primjenjuje se odredba čl. 113. st. 2. ZPP-a prema kojoj se, u slučaju da je podnesak upućen preko pošte preporučenom pošiljkom, taj dan predaje pošti smatra danom predaje podneska. Prema tome, kada je tužiteljica prvi put podnijela zahtjev za zaštitu prava dana 29. srpnja 2011. godine putem pošte preporučeno, od tada počinje teći rok za odgovor poslodavca na njen zahtjev za zaštitu prava, a potom se i dalje računa rok za podnošenje tužbe. To što je tužiteljica ponovno slala zahtjev za zaštitu prava 10. kolovoza 2011. godine, pa potom i 23. kolovoza 2011. godine ne utječe na tijek roka za podnošenje tužbe, jer su rokovi iz čl. 129. ZR-a prekluzivni, pa se ne mogu produljivati daljnjim radnjama tužitelja kao što je to ponovno slanje zahtjeva za zaštitu prava.

Stoga se rok za odgovor poslodavca na zahtjev za zaštitu prava počinje računati od 29. srpnja 2011. godine i istekao je 13. kolovoza 2011. godine (subota), no prema odredbi čl. 112. st. 4. ZPP-a taj rok za odgovor se prebacuje na prvi slijedeći radni dan a to je 16. kolovoza 2011. godine, budući da je prethodnog dana 15. kolovoza 2011. godine bio blagdan, a 14. kolovoza neradni dan (nedjelja). Nadalje, od 17. kolovoza 2011. godine je tekao rok za podnošenje tužbe tužiteljice i istekao je 31. kolovoza 2011. godine. S obzirom na to da je tužiteljica tužbu radi zaštite svog prava iz radnog odnosa podnijela 01. rujna 2011. godine, prekludirana je u svom zahtjevu za sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa, pa je iz tog razloga tužbu trebalo odbaciti.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-3095/12-2, od 14. II. 2013.

**OSTVARIVANJE PRAVA I OBVEZA IZ RADNOG ODNOSA – RJEŠAVANJE
RADNOG SPORA – SUDSKA NADLEŽNOST
Sadržaj tužbenog zahtjeva – poništenje odluke o otkazu**

(čl. 129. u svezi čl.116. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

U sudskom sporu u kojem radnik traži zaštitu protiv odluke o otkazu ugovora o radu sadržaj postavljenog zahtjeva, koji glasi na poništenje te odluke umjesto na utvrđenje njene nedopuštenosti, sam po sebi nije razlog za uskratu (odbijanje) zatražene sudske zaštite ako je sud utvrdio nepostojanje pretpostavki od kojih inače ovisi dopuštenost (zakonitost) otkaza.

„Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužiteljice da se poništi odluka tuženika o otkazu ugovora o radu te da mu se naloži da tužiteljicu vrati na raniji posao konobara i da joj isplati naknadu plaće u bruto iznosu od 29.000,00 kn. Prvostupanjski sud ocjenjuje da je neosnovan tužbeni zahtjev za poništenje nepostojeće odluke tuženika o otkazu ugovora o radu, te vraćanje tužiteljice na rad, jer tužiteljica nije tražila i utvrđenje nedopuštenosti otkaza ugovora o radu te utvrđenje da radni odnos nije prestao.

Ovakvo utvrđenje prvostupanjskog suda ne može se prihvatiti i tome osnovano u žalbi prigovara tužiteljica. Naime, u ovom predmetu tužiteljici je zaključen radni odnos i to odjavom osiguranja kod Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i to nakon što je tužiteljici priopćena usmena odluka tuženika o otkazu ugovora o radu. Takvim postupanjem tuženika tužiteljici je dat usmeni otkaz ugovora o radu, a kako se radi o odluci o otkazu ugovora o radu koja nije dana u propisanom pisanom obliku, takvim otkazom je povrijeđeno jedno od osnovnih prava tužiteljice iz radnog odnosa, a to je pravo na rad.

U svezi postavljenog zahtjeva tužiteljice kojim traži poništenje odluke tuženika o otkazu ugovora o radu i vraćanje na dosadašnje radno mjesto, takav zahtjev podoban je za raspravljanje u ovoj parnici radi zaštite prava iz radnog odnosa. Naime, iako u načelu treba težiti jasnoći pravnog izražavanja uporaba izraza "poništenje" u radnim je sporovima u službi utvrđenja nedopuštenosti odluke poslodavca o otkazivanju ugovora o radu. Prema odredbi čl. 129. Zakona o radu ("Narodne novine", br: 149/09, dalje: ZR) radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijeđio neko pravo iz radnog odnosa može u propisanom roku zahtijevati od poslodavca ostvarenje tog prava. U pogledu otkazivanja ugovora o radu sud, u smislu odredbe čl. 116. ZR-a, utvrđuje je li otkaz ugovora o radu dopušten ili je nedopušten. Odluka o takvom zahtjevu djeluje ex tunc, dakle ima značenje ništetnosti, a isti učinak ima i zahtjev za poništenje, pa izraz naveden u zahtjevu da se poništi odluka o otkazu ima značenje utvrđenja nedopuštenosti odluke poslodavca o otkazu, a prihvaćanjem takvog zahtjeva, pravni položaj radnika vraća se u ono stanje kao da otkaza nije bilo.

Iz iskaza tužiteljice i tuženika proizlazi da tuženik nije tužiteljici dao pisanu odluku o otkazu ugovora o radu. Odredbom čl. 112. ZR-a propisano je da otkaz mora imati pisani oblik. Poslodavac mora u pisanom obliku obrazložiti otkaz kao što to određuje čl. 112. st. 2. ZR-a, te se otkaz mora dostaviti osobi kojoj se otkazuje (st. 3. iste odredbe). Stoga, usmeni otkaz ugovora o radu nije dopušten, pa je valjalo prihvatiti tužbeni zahtjev tužiteljice koja traži poništenje odluke o otkazu i vraćanje na rad.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-458/13-2, od 7. III. 2013.

KOLEKTIVNI UGOVORI – UČINCI, TRAJANJE I PRESTANAK KOLEKTIVNOG UGOVORA

Razlozi za otkaz kolektivnog ugovora

(čl.263.st.3. Zakona o radu – "Narodne novine" br. 149/09 i 61/11)

Poslodavac nije ovlašten otkazati važeći kolektivni ugovor zbog negativnih promjena u svojem poslovanju (pad prometa, smanjena likvidnost, otežana naplata potraživanja, rast troškova poslovanja i sl.) pozivom na opće propisa obveznog prava o prestanku ugovora zbog promijenjenih okolnosti, ako te okolnosti u kolektivnom ugovoru koji se otkazuje nisu ugovorene kao otkazni razlog.

„Iz utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi da su stranke sklopile Kolektivni ugovor dana 29. travnja 2005. godine na neodređeno vrijeme, da čl. 94. st. 1. Kolektivnog ugovora sadrži uglavak o otkaznim razlozima i rokovima otkaza, da razlozi otkazivanja Kolektivnog ugovora navedeni u pobijanoj odluci su opće promjene u poslovanju tuženika u negativnom smislu, pad prihoda, smanjenje likvidnosti, otežana naplata potraživanja, zaduženja po znatno nepovoljnijim uvjetima, rast troškova poslovanja i smanjenje količine i vrijednosti ugovorene robe, a što proizlazi i iz odluke o otkazu Kolektivnog ugovora od 27. siječnja 2011. godine.

Na utvrđeno činjenično stanje pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je primjenom čl. 263. st. 1. i 3. Zakona o radu (Narodne novine br: 149/09 - dalje: ZR) i čl. 94. st. 1. Kolektivnog ugovora od 29. travnja 2005. godine utvrdio da je odluka tuženika nezakonita, jer tuženik nije bio ovlašten iz razloga navedenih u odluci o otkazu Kolektivnog ugovora isti otkazati, već je otkaz Kolektivnog ugovora bio dopušten samo iz razloga navedenih u čl. 94. st. 1. Kolektivnog ugovora, a to je kršenje obveza iz Kolektivnog ugovora. Naime, i prema ocjeni ovog drugostupanjskog suda, a u smislu čl. 263. st. 3. i 4. ZR-a, kolektivni ugovor može se otkazati samo iz razloga predviđenih tim ugovorom, a kako tuženik nije otkazao kolektivni ugovor iz razloga njime predviđenim, odluka o otkazu kolektivnog ugovora je nezakonita.

Ne mogu se prihvatiti navodi žalbe da je u konkretnom predmetu valjalo primijeniti i opće propise o prestanku ugovora uslijed promijenjenih izvanrednih okolnosti. Naime čl. 6. st. 4. ZR-a propisano je da se na sklapanje, valjanost, prestanak ili drugo pitanje u vezi s ugovorom o radu, kolektivnim ugovorom ili sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, a koje nije uređeno ovim ili drugim zakonom, primjenjuju u skladu s naravi toga ugovora opći propisi obveznog prava. Dakle, opći propisi obveznog prava primjenjuju se ako neko pitanje nije uređeno Zakonom o radu. Međutim Zakonom o radu uređeno je pitanje prestanka Kolektivnog ugovora na način da je propisano da se Kolektivni ugovor može otkazati samo ako je mogućnost otkazivanja predviđena ugovorom, kako je to propisano čl. 263. st. 2. ZR-a, dok je st. 3. istog čl. propisano da Kolektivni ugovor mora sadržavati uglavke o otkaznim razlozima i otkaznim rokovima. Slijedom navedenog ovdje nema mjesta primjeni općih propisa obveznog prava koja propisuju prestanak ugovora uslijed promijenjenih okolnosti ili iz nekih drugih razloga propisanih općim propisima obveznog prava.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2852/12-2, od 24. I. 2013.

V GRADANSKO PROCESNO PRAVO

PARNIČNI POSTUPAK

SUDOVI – NADLEŽNOST – STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Parnica radi proglašenja ovrhe nedopuštenom – kada su obje stranke pravne osobe

(čl.18.st.2. u svezi čl.20.st.1.t.5. Zakona o sudovima – "Narodne novine" br. 150/05, 16/07, 113/08, 153/09, 116/10, 122/10, 27/11 i 57/11)

Za suđenje u parnici radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, i onda kada su obje stranke pravne osobe, stvarno je nadležan općinski sud ako se ne radi o ovrsi odluke trgovačkog suda – odnosno ako se radi o ovrsi koju je odredio i koju provodi općinski sud.

„Prvostupanjski sud donio je rješenje kojim se odbija kao neosnovan tuženikov prigovor stvarne nenadležnosti Općinskog suda u D. – Stalne službe u P.. Predmet spora u ovoj pravnoj stvari predstavlja tužbeni zahtjev kojim se traži proglašenje nedopuštenosti ovrhe koja se vodi u Općinskom sudu u D. – Stalna služba u P., pod borjem Ovr-1592/11, i u kojem je tužitelj upućen da pokrene parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom na nekretninama tužitelja upisanim u zk.ul. 558 k.o. F.

Tuženik u žalbi ističe da se u konkretnom slučaju radi o parničnom postupku između dvije pravne osobe, pa da se stoga primjenjuje u ovom sporu odredba čl. 34 b. st. 1. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11 - dalje: ZPP), i da je za ovaj spor stvarno nadležan trgovački sud.

Pravilno je prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kada je odbio prigovor stvarne nenadležnosti podnesen od strane tuženika. Naime, odredbom čl. 20. st. 1. toč. 5. Zakona o sudovima (Narodne novine br: 150/05, 16/07, 113/08, 153/09, 116/10, 122/10, 27/11 i 57/11 – dalje: ZS), određeno je da trgovački sudovi u izvanparničnom postupku određuju i provode ovrhu odluka koje su donijeli, kao i sporove koji nastanu u tijeku i povodom ovrha tih odluka. Odredbom čl. 18. st. 2. ZS-a određeno je da općinski sudovi rješavaju u svim predmetima iz čl. 3. st. 2. ovoga Zakona koji nisu stavljeni u djelokrug nekog drugog suda ili javnog bilježnika.

Kako je u djelokrug trgovačkog suda stavljeno odlučivanje u predmetima koji nastanu u povodu određivanja i provedbe ovrha samo u odnosu na odluke koje su donijeli trgovački sudovi, a kako je u ovom predmetu spor nastao u povodu ovrhe koju provodi općinski sud, tada je za odlučivanje o nedopuštenosti ovrhe stvarno i mjesno nadležan Općinski sud u D., Stalna služba u P..“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1401/12-2, od 11. II. 2013.

MJESNA NADLEŽNOST – OPĆEMJESNA NADLEŽNOST – PRAVNIH OSOBA

U sporu za isplatu naknade iz ugovora o dopunskom „B“ osiguranju

(čl.48. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13)

Zahtjev za isplatu ugovorene naknade iz ugovora o dopunskom osiguranju vozača i putnika od posljedica (invalidnost, smrt) prometne nezgode (tzv. „B“ osiguranje) nije spor o izvanugovornoj odgovornosti za štetu već spor o ispunjenju ugovorne obveze, pa se mjesna nadležnost za suđenje o navedenom zahtjevu ne procjenjuje primjenom pravila o posebnoj mjesnoj nadležnosti iz čl.52. ZPP-a već primjenom pravila o općoj mjesnoj nadležnosti (čl.48 ZPP-a).

„Osnovano tvrdi žalitelj da tužitelj svoj tužbeni zahtjev temelji na činjenici da se u trenutku nastanka prometne nezgode nalazio u vozilu osiguranika tuženika, kao putnik te da se poziva na policu osiguranja broj 260068685 (list 112) kojom su putnici bili osigurani za slučaj invalidnosti na iznos od 80.000,00 kuna.

U konkretnom slučaju ugovoreno je dopunsko osiguranje vozača i putnika od posljedica nezgode te se navedena policu u tom dijelu ima smatrati ugovorom o osiguranju osoba (B), pa je tužitelj u odnosu na tuženika osiguranik koji potražuje naknadu iz osiguranja temeljem zaključenog ugovora o osiguranju, što znači da se u predmetnoj parnici ne radi o sporu o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, a onda se ni o prigovoru mjesne nenadležnosti nije moglo odlučiti primjenom odredbe čl. 52. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, dalje: ZPP).

Slijedom izloženog trebalo je uvažiti žalbu te ukinuti pobijano rješenje, time da prvostupanjski sud u daljnjem postupku o prigovoru mjesne nenadležnosti treba odlučiti primjenom odredbe čl. 48. st. 1. ZPP-a o općemjесnoj nadležnosti za suđenje u sporovima protiv pravnih osoba, prema kojoj odredbi je općemjesno nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo registrirano sjedište.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2713/12-2, od 13. IX. 2013.

MJESNA NADLEŽNOST – SPORAZUM O MJESNOJ NADLEŽNOSTI Pravni učinci prema cesionaru

(čl.70. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13)

Odredba o mjesno nadležnom sudu sadržana u osnovnom ugovoru nema pravnih učinaka prema trećoj osobi na koju je, kao na novog vjerovnika, cesijom prenesena novčana tražbina iz navedenog ugovora, niti se ta osoba može na nju pozvati prilikom izbora suda nadležnog za utuženja prenesene tražbine – jer se cesijom ne stupa u tuđi ugovor ni u njemu ugovorena prava i obveze.

„Iz stanja spisa proizlazi da je ovršenica s T. d.o.o., dana 2. kolovoza 2011. godine sklopila ugovor o zasnivanju pretplatničkog odnosa za korištenje mobilnog interneta. Dakle, ugovorne strane su ovršenica kao korisnik usluge mobilnog interneta i T. d.o.o. kao davatelj te

usluge. Iz Ugovora o cesiji priloženog spisu također proizlazi da je T. d.o.o. kao ustupitelj prenio na ovdje ovrhovoditelja I. d.o.o. kao primatelja svoje nenaplaćene tražbine prema dužnicima.

Cesija je ugovor kojim ustupitelj na primatelja prenosi svoju otuđivu tražbinu (čl. 80. Zakona o obveznim odnosima, NN 35/05, 41/08). To je dakle ugovor kojim se samo prenosi tražbina, ali ne i prava i obveze iz temeljnog pravnog posla, odnosno ne i ugovor o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti. Ovrhovoditelj dakle cesijom nije stupio u prava i obveze ugovaratelja kao davatelja usluga, cesijom je došlo samo do prijenosa tražbine, pa iz tih razloga ovrhovoditelj se ne može pozivati na ugovorenu mjesnu nadležnost pozivom na Opće uvjete ustupitelja.

Dakle, prvostupanjski sud nije pravilno primijenio odredbe Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13) koje uređuju mjesnu nadležnost kada je primjenom čl. 70. ZPP-a odlučio da će se postupak nastaviti kao u povodu prigovora protiv platnog naloga pred Općinskim sudom u Z., već je primjenom čl. 47. st. 1. ZPP-a mjesno nadležan Općinski sud u B. pred kojim će se nastaviti parnični postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2675/12-4, od 18. X. 2013.

STRANKE – STANAČKA SPOSOBNOST – FIZIČKE I PRAVNE OSOBE Nepoznati nasljednici umrle osobe

(Čl.77.st.1 Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13 i čl.128.st.1. Zakon o nasljeđivanju – "Narodne novine" br.48/03 i 163/03)

Nepoznati nasljednici nisu osobe čiji identitet je određen njihovim osobnim imenom i prezimenom (ili drugim osobnim identifikacijskim podacima) pa stoga ne mogu biti ni stranka u postupku – već je to umjesto njih privremeni skrbnik (staratelj) ostavine umrle osobe, koji je ovlašten u njihovo ime tužiti i za njih biti tužen.

„Osnovano se u žalbi iznosi žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 8. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br: 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11 i 148/11 – pročišćeni tekst i 25/13 - dalje ZPP), jer su kao tuženici bili označeni nepoznati nasljednici iza pok. M.M., pok. A.G., pok. V.M., i pok.Lj.Š., a tako označeni tuženici ne mogu biti stranke u postupku, jer je člankom 77. st. 1. ZPP-a propisano da stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba, time da stranačku sposobnost u smislu citirane zakonske odredbe ima fizička osoba čiji identitet je određen, a nepoznati nasljednici su osobe čiji identitet nije određen i ne mogu biti stranke u postupku.

Kada su nasljednici nepoznati sud u takovom slučaju, u skladu sa čl. 128. st. 1. Zakona o nasljeđivanju ("NN" 48/03 i 163/03) u posebnom postupku postavlja privremenog skrbnika ostavine, koji je ovlašten da u ime nasljednika tuži i bude tužen, dakle, sudjeluje kao stranka u postupku u ime nepoznatih nasljednika, a sadržajno identičnu odredbu sadržavao je i Zakon o nasljeđivanju ("Narodne novine", br: 52/71, 47/78 i 56/00 – dalje: ZN) u čl. 134. st. 1., pa ovisno o smrti osoba koje su upisane u zemljišne knjige kao suvlasnici predmetne nekretnine bilo je potrebno prethodno provesti postupak u kojem će sud postaviti privremenog skrbnika ostavine, odnosno privremenog staratelja ostavine, te tu osobu označiti kao tuženika u ime

nepoznatih nasljednika, time da je prvostupanjski sud bio dužan pozivom na odredbu čl. 109. st. 1. ZPP-a, a u vezi čl. 83. ZPP-a pozvati tužitelja da ispravi tužbu, odnosno otkloni navedeni nedostatak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-3027/12-2, od 28. VIII. 2013.

ZASTUPNICI STRANAKA – ZAKONSKI ZASTUPNICI – PRIVREMENI ZASTUPNIK

Naknada troškova privremenog zastupnika - odvjetnika

(čl.85. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/88, 57/11 i 25/13)

Po sudu postavljeni privremeni zastupnik u osobi odvjetnika ima sva prava i dužnosti kao i posebni skrbnik kojeg imenuje centar za socijalnu skrb - i u pogledu prava na naknadu troškova zastupanja (stvarnih izdataka zastupanja, nagrade za zastupanja), pa o tom pitanju ne odlučuje parnični sud primjenom pravila parničnog postupka već nadležni centar za socijalnu skrb primjenom odredbi Obiteljskog zakona.

„Iz stanja spisa proizlazi da je tuženima J.I. i B.G., temeljem odredbe čl. 84. st. 1. i st. 2. točka 4. Zakona o parničnom postupku (NN br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/88, 57/11 – dalje:ZPP) od strane suda postavljen privremeni zastupnik u osobi odvjetnice N.R. rješenjem od 23. svibnja 2011. godine (list broj 23 spisa).

Privremeni zastupnik kojeg postavi sud ima sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika, a kako je to propisano odredbom čl. 85. st. 1. ZPP-a.

Pitanje snašanja troškova privremenog zastupnika nije posebno propisano odredbama Zakona o parničnom postupku već se glede snašanja troškova primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona ("Narodne novine" br. 116/03, 17/04, 136/04, 107/07 i 61/11, dalje – ObZ) i to čl. 188. ObZ-a, i odredbe Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika ("Narodne novine", br. 32/05), a iz kojih odredbi proizlazi da o troškovima postupka privremenog zastupnika ne odlučuje sud već o njegovim troškovima odlučuje centar za socijalnu skrb.

Pravilno je stoga sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo kada je odbio zahtjev privremene zastupnice tuženika J.I. i B.G., odvjetnice N.R. za naknadu parničnog troška za iznos od 5.414,07 kn.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1560/12-2, od 15. V. 2013.

PARNIČNI TROŠKOVI – NAKNADA PARNIČNI TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Troškovi zastupanja stranke korisnika besplatne pravne pomoći

(čl.154.st.1. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11 i 25/13, i čl.37.st.1. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći - "Narodne novine" br. 62/08 i 81/11)

Stranka – korisnik besplatne pravne pomoći, koja uspije u parnici, ima pravo na dosudu troškova za poduzete radnje zastupanja po odvjetniku – pružatelju pravne pomoći unatoč tome što navedeni izdatak (trošak zastupanja) nije imala tijekom postupka, i to kako s osnova nagrade tako i s osnova stvarnih izdataka u skladu sa odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

„Protiv odluke o parničnom trošku (točka III. izreke presude) žali se tužitelj navodeći da je prvostupanjska odluka u pobijanom dijelu nezakonita, a predlaže da se odluka o troškovima postupka preinači i tužitelju dosude parnični troškovi.

Osnovano tužitelj pobija odluku o troškovima postupka te se pravilno poziva na odredbu čl. 37. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći ("Narodne novine" 62/08 i 81/11- dalje: ZBPP).

Odredbom čl. 37. st. 1. ZBPP-a propisano je da kada korisnik pravne pomoći, kojeg je kao stranku u postupku zastupao odvjetnik kao pružatelj pravne pomoći, uspije u sporu, ima pravo na naknadu troškova postupka s osnove nagrade i naknade stvarnih izdataka za rad odvjetnika, kao punomoćnika u postupku, u skladu s mjerodavnim postupovnim propisima, kao da ga je zastupao odvjetnik koji nije pružatelj pravne pomoći.

Stoga je tužitelju valjalo priznati troškove postupka u ukupnom iznosu od 4.173,75 kn temeljem odredbi čl. 154. st. 1. i čl. 155. ZPP-a, i zbog navedenog temeljem odredbe čl. 380. t. 3. ZPP-a uvažena je žalba tužitelja te je preinačena odluka o troškovima postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2752/12-2, od 18. IV. 2013.

PARNIČNI TROŠKOVI – OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Kod priznanja tužbenog zahtjeva – povod za tužbu

(čl.157. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/88, 57/11 i 25/13)

Kada je na tuženika (koji je u odgovoru na tužbu priznao tužbeni zahtjev) do upisa vlasništva predmetne nekretnine došlo zbog pasivnosti tužitelja – nije ishodio uknjižbu sa prednika tuženika na svoje ime iako je to bio u mogućnosti jer je za to posjedovao valjanu zemljišnoknjižnu ispravu, tada on svojim postupanjem nije dao povoda za tužbu pa mu pripada pravo na parnični trošak.

„Prvostupanjski sud ocjenjuje da je tužitelj prije utuženja pozvao tuženu da mu prizna pravo vlasništva, a na što da se ista u razumnom roku oglasila, pa da je stoga ona dala povoda

za tužbu, iako je već u odgovoru na tužbu priznala tužbeni zahtjev, a budući da tužitelj, iako je uspio u parnici troškove postupka nije tražio, odlučio je da svaka stranka snosi svoje troškove.

Osnovano tužena u žalbi ukazuje da je ovakav zaključak prvostupanjskog suda pogrešan i da je povod za tužbu dao tužitelj. Naime, iz spisa predmeta proizlazi, a što je i sam tužitelj u tužbi naveo, da je predmetnu nekretninu kupio 28. 06. 1985. godine od I.P., ali da ugovor o kupoprodaji nije proveo u zemljišnim knjigama, te da je i predmetna nekretnina ušla u ugovor o doživotnom uzdržavanju, te se temeljem istog, a nakon smrti I.P., kao vlasnik nekretnina uknjižio F.K. te da je još 2004. godine podnio tužbu za ostvarivanje prava vlasništva protiv pravnog prednika tužene, njenog supruga F.K. koji mu je priznao pravo vlasništva na predmetnoj nekretnini, ali da on tu presudu nije proveo u zemljišnim knjigama, te je nakon smrti F.K. tužena naslijedila predmetne nekretnine.

Iz svega naprijed navedenog proizlazi da je upravo pasivno držanje tužitelja povod ove parnice, jer da je tužitelj u razumnom roku ishodio uknjižbu svog prava vlasništva u zemljišnim knjigama na temelju isprava kojima je raspolagao, ne bi došlo niti do stjecanja prava vlasništva tužene na predmetnim nekretninama, a tada ne bi bilo povoda za ovu parnicu, to tim više što je tužena pokušavala riješiti problem i prije podnošenja tužbe na poziv tužitelja. Radi navedenog, temeljem odredbe čl. 157. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" 148/11- pročišćeni tekst i 25/13 - dalje: ZPP) tuženoj se priznaju zatraženi troškovi postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-986/12-2, od 4. VI. 2013.

TUŽBA – POSTUPAK PRIJE PODNOŠENJA TUŽBE KAD JE STRANKA U POSTUPKU REPUBLIKA HRVATSKA

Tužba za ispravak upisa – kojoj je prethodio pojedinačni ispravni postupak

(čl.186.a st.8. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11)

Svrha je podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora izbjegavanje vođenja spornog (parničnog) sudskog postupka, pa stoga kada je pokrenutoj parnici (za ispravak upisa) između istih stranaka prethodio izvanparnični zemljišnoknjižni (pojedinačni ispravni) postupak, u kojem su stranke bile u mogućnosti mirno (nagodbom) riješiti konkretno sporno pitanje, tada za dopustivost podnesene tužbe nije bilo potrebno protivnoj stranci podnositi zahtjev za mirno rješenje spora.

„Prvostupanjski sud je utvrdio da je tužiteljica podnijela tužbu protiv tuženika radi ispravka upisa u zemljišnim knjigama i da nije prema odredbi čl. 186.a st. 8. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08 i 57/11 – dalje: ZPP) prije podnošenja tužbe podnijela zahtjev za mirno rješenje spora.

Odredbom čl. 186.a st. 1. ZPP-a određeno je da osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna se prije podnošenja tužbe obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora Državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Prema st. 8. tog članka ta se

odredba na odgovarajući način primjenjuje i u slučajevima u kojima Republika Hrvatska namjerava tužiti neku osobu s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj. Prethodno obraćanje tužitelja drugoj strani u smislu ovih zakonskih odredbi ima značenje procesne pretpostavke za dopustivost podnošenja tužbe i svrha je tih odredbi da se prije podnošenja tužbe zaključi nagodba između stranaka čime bi se spor riješio i prije podnošenja tužbe sudu.

U ovoj pravnoj stvari tužba radi ispravka upisa je podnesena nakon što je u izvanparničnom, zemljišnoknjižnom postupku broj Z-6745/07 odbijen prijedlog predlagateljice Republike Hrvatske za uknjižbu prava vlasništva i u tom zemljišnoknjižnom postupku radi pojedinačnog ispravnog postupka protiv odluke kojom se odbija prijava upisa nije dopuštena žalba, već je zaštita subjektivnog prava stranke čija je prijava upisa odbijena osigurana podnošenjem tužbe za ispravak kao što je to određeno čl. 194. st. 3. i čl. 197. st. 1. Zakona o zemljišnim knjigama ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07 i 152/08 – dalje: ZZK). U tom zemljišnoknjižnom postupku prema odredbi čl. 193. st. 1. i 2. ZZK zemljišnoknjižni sud daje priliku nazočnim strankama da obrazlože svoje pravodobno podnesene prijave i prigovore, i daje mogućnost strankama da se na raspravi za ispravak sporazumiju o svim prijavama i prigovorima i da nakon toga postignute sporazume uzme na zapisnik, u čemu takav sporazum ima značenje sudske nagodbe.

Prema tome, stranke u ovoj parnici su već u prethodno vođenom izvanparničnom postupku na raspravi pred zemljišnoknjižnim sudom mogle zaključiti nagodbu o ispravku upisa i time im je pružena mogućnost da svoj spor riješe tom nagodbom, pa stoga sada nema više svrhe da se prije podnošenja tužbe radi ispravka upisa ponovno nalaže tužiteljici da podnosi zahtjev za mirno rješenje spora, jer je svrha tog zahtjeva već ispunjena u prethodnom postupku u kojem nije došlo do nagodbe između stranaka. Iz navedenih razloga uvažena je žalba tužiteljice i ukinuto je pobijano rješenje zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 1. ZPP-a u svezi čl. 186.a ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1364/12-3, od 28. I. 2013.

**POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM – PRIPREMANJE
GLAVNE RASPRAVE – PRIPREMNO ROČIŠTE
Odlučivanje o procesnim smetnjama – nedostatak pravnog interesa**

(čl.288.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13)

Zbog nedostatka pravnog interesa za traženje pravne zaštite određenog sadržaja sud nije ovlašten tužbu odbaciti nakon prethodnog ispitivanja tužbe, već to može učiniti tek na pripremnom ročištu.

„Sud prvog stupnja odbacio je kao nedopuštenu tužbu tužitelja za utvrđenje bračne stečevine zbog nedostatka pravnog interesa.

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud je ovlašten donositi rješenja iz članka 278. Zakona o parničnom postupku (Narodne novine br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13 dalje: ZPP) ako nije riječ o pitanjima o kojima se po prirodi stvari ili prema odredbama ovog Zakona odluka može donijeti tek u daljnjem tijeku postupka – a kako je to propisano čl. 280. ZPP-a.

Odredbom čl. 278. st. 1. ZPP-a propisano je da je u tijeku pripremanja glavne rasprave do ročišta za glavnu raspravu sud ovlašten odlučivati: o stupanju prethodnika u parnicu, o sudjelovanju umješača, o osiguranju dokaza, o preinaci tužbe, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o prekidu ili mirovanju postupka, o privremenim mjerama osiguranja, o spajanju parnica, o razdvajanju postupka, o određivanju sudskih rokova ili njihovu produljenju, o zakazivanju ročišta ili njihovoj odgodi, o povratu u prijašnje stanje zbog propuštanja roka ili ročišta, o oslobođenju stranke od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o postavljanju privremenog zastupnika, o dostavi sudskih pismena, o mjerama za ispravljanje podnesaka, o urednosti punomoći te o svim pitanjima koja se tiču upravljanja postupkom. Sukladno čl. 282. st. 1. ZPP-a nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost (članak 16.) ili da je tužba podnesena nepravovremeno, ako je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe.

Prema odredbi čl. 288. st. 2. ZPP-a osim rješenja koja je ovlašten donositi nakon prethodnog ispitivanja tužbe na pripremnom ročištu predsjednik vijeća donosi i rješenje o odbacivanju tužbe, ako utvrdi da o tužbenom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena, da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba ili da ne postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe za utvrđenje. Dakle iz naprijed citiranih zakonskih odredbi proizlazi da u postupku prethodnog ispitivanja tužbe sud, a iz razloga navedenih u pobijanom rješenju, nije mogao donijeti rješenje kojim odbacuje kao nedopuštenu tužbu tužitelja, jer zbog nedostatka pravnog interesa odluka se može donijeti na pripremnom ročištu a ne ranije. Radi navedenog uvažena je žalba tužitelja, ukinuto je prvostupanjsko pobijano rješenje sukladno odredbi čl. 380. točka 3. ZPP-a i predmet je vraćen prvostupanjskom sudu na ponovan postupak.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2426/12-2, od 30. IX. 2013.

**POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA – RAZLOZI ZA ŽALBU –
APSOLUTNO BITNE POVREDE – PROTUZAKONITO DONOŠENJE
PRESUDE NA TEMELJU PRIZNANJA**

Priznanje zahtjeva za utvrđenje vlasništva na tuđoj nekretnini – u vlasništvu RH

(čl.354.st.2.t.5. u svezi čl.331.st.2. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11-pročišćeni tekst, i 25/13)

Tuženikovo priznanje tužiteljevog zahtjeva za utvrđenje stjecanja prava vlasništva nekretnine (poljoprivrednog zemljišta) dosjelošću – a na kojoj nekretnini je, prema navodima njegova odgovora na tužbu, pravo vlasništvo stekla druga osoba - Republika Hrvatska – temeljem izričite zakonske odredbe, predstavlja nedopušteno raspolaganje pa ako sud temeljem njega donese presudu na temelju priznanja čini apsolutno bitnu povredu postupka.

„Predmet spora je zahtjev za utvrđenje prava vlasništva na nekretninama stjecanjem istih dosjelošću, a tužena je u zemljišnim knjigama upisana kao vlasnica nekretnina koje su predmet parnice.

U odgovoru na tužbu tužena je navela da je krajem 1980. godine njezina majka, kao vlasnica predmetnih nekretnina, iste pod prisilom prodala PIK I., da joj je majka dala punomoć kod odvjetnika tako da je u PIK-u I. potpisala ugovor da zemlja prelazi u vlasništvo PIK I., a da je tužitelj slijednik PIK I. Na ročištu za glavnu raspravu koje je održano 1. listopada 2012. godine tužena je izjavila da priznaje tužbeni zahtjev.

Tijekom postupka umješač na strani tužene, Republika Hrvatska, navodi da su nekretnine koje su predmet ove parnice, od 1980. godine, a kada ih je kupio PIK I. bile u režimu društvenog vlasništva, da su iste izvanknjižno vlasništvo Republike Hrvatske, da ih je tužitelj posjedovao na temelju ugovora o zakupu i ugovora o koncesiji pa da su stoga ove nekretnine upisane u posjedovnom listu 470 k.o. K. na tužitelja, da tužitelj temeljem odredbi Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća nije stekao pravo vlasništva na nekretninama koje je imao na korištenju i da iste kao poljoprivredno zemljište nisu ušle u temeljni kapital društva.

Dakle, iz odgovora na tužbu tužene i navoda umješača na strani tužene proizlazi da je prednica tužene prodala nekretnine koje su predmet ove parnice PIK-u I., o čemu da je sačinjen pisani kupoprodajni ugovor, da se iste, a kako to tvrdi umješač na strani tužene, nalaze u bloku poljoprivrednog zemljišta i da ih je tužitelj posjedovao temeljem ugovora o zakupu, odnosno ugovora o koncesiji, te da su se ove nekretnine po kupnji kupca PIK I. prema tada važećim propisima nalazile u režimu društvenog vlasništva.

Odredbom čl. 331. st. 1. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine" br. 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13, dalje: ZPP) propisano je da ako tuženik do zaključenja glavne rasprave prizna tužbeni zahtjev, da će sud bez daljnjeg raspravljanja donijeti presudu kojom prihvaća tužbeni zahtjev (presuda na temelju priznanja), dok u smislu st. 2. čl. 331. citiranog Zakona sud neće donijeti presudu na temelju priznanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima ako nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.). U skladu sa čl. 3. st. 3. ZPP-a sud neće uvažiti raspolaganje stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.

Prema ocijeni ovoga suda, a s obzirom na činjenicu da je tužena odnosno njena pravna prednica još 1980. godine prodala nekretnine koje su predmet ove parnice PIK-u I., ali da na istima na temelju tog ugovora o prodaji nije izvršen upis prava vlasništva na kupca – nedopušteno je raspolagala tužena priznanjem tužbenog zahtjeva jer takvo raspolaganje predstavlja nedopuštenu dispoziciju tužene koja je u suprotnosti s prisilnim propisima materijalnog prava.

Radi navedenog osnovano žaliteljica u žalbi navodi da je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 5. ZPP-a.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2802/12-2, od 19. IX. 2013.

POSEBNI POSTUPCI – POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI – POJAM SPORA MALE VRIJEDNOSTI

Radi proglašenja ovrhe nedopuštenom – kada ovršna tražbina ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna

(čl.458. Zakona o parničnom postupku – "Narodne novine" br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/88, 57/11 i 25/13)

Parnica radi proglašenja ovrhe nedopuštenom nije spor male vrijednosti neovisno o naznačenoj vrijednosti te neovisno o visini novčane tražbine radi čijeg ostvarenja se vodi ovrha – ni onda kada ovršna tražbina ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

„Prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja navodi da tužitelj na prvo ročište za glavnu raspravu dana 12. siječnja 2012. godine iako uredno pozvan nije pristupio, pa kako se radi o sporu male vrijednosti iz čl. 458. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", br. 148/11- pročišćeni tekst – dalje: ZPP) to je pozivom na odredbu čl. 465. st. 1. ZPP-a utvrdio da se tužba smatra povučenom, pa da je radi toga, a temeljem čl. 158. st. 1. ZPP-a tužitelj dužan tuženiku nadoknaditi parnični trošak.

Osnovano žalitelj ističe da se ne radi o sporu male vrijednosti. Naime, sporovi male vrijednosti su sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koji ne prelazi svotu od 10.000,00 kn (čl. 458. st. 1. ZPP-a) kao i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenja određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu od 10.000,00 kn (čl. 458. st. 2. ZPP-a). Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi 10.000,00 kn (čl. 458. st. 3. ZPP-a).

Predmet spora u ovom predmetu je zahtjev tužitelja za utvrđenje da je ovrha nedopuštena, pa se dakle ne radi o tužbenim zahtjevima koji se prema čl. 458. ZPP-a smatraju sporovima male vrijednosti. Sama naznaka vrijednosti predmeta spora nije odlučna za procjenu da li se radi o sporu male vrijednosti, već da li se radi o tužbenom zahtjevu koji se odnosi na potraživanja propisana čl. 458. ZPP-a. Prema tome, pogrešno je prvostupanjski sud primijenio odredbe čl. 458. i čl. 465. st. 1. ZPP-a kada je utvrdio da je tužba povučena, a posljedično tome pogrešno je primijenio i odredbu čl. 158. st. 1. ZPP-a kada je naložio tužitelju da tuženiku nadoknadi troškove parničnog postupka.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2091/12-2, od 24. V. 2013.

POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE – PRISTOJBE - SUDSKE

Povrat u slučaju dvostruke naplate pristojbe

(čl.43.st.1. Zakona o sudskim pristojbama – "Narodne novine" br. 74/95, 57/96, 137/02, 26/03 – pročišćeni tekst, 125/11 i 112/12)

Pristojbeni obveznik, koji je propustio obavijestiti sud o plaćanju pristojbe pa je ista pristojba naplaćena i u prisilnom postupku od strane Financijske agencije, ne gubi

zbog toga pravo na povrat više plaćene pristojbe, jer plaćanje pristojbe „u iznosu većem o propisanog“ podrazumijeva i slučajeve dvostrukog plaćanja iste pristojbe.

„Prvostupanjski sud je predlagatelju osiguranja naložio plaćanje sudskih pristojbi u iznosu od 300,00 kuna, te je po proteku roka ostavljenog za plaćanje pristojbe, rješenje o obvezi plaćanja pristojbe dostavio Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe, što je i učinjeno.

Ovo unatoč tome što je predlagatelj osiguranja prije toga platio sudsku pristojbu u skladu sa dostavljenim mu rješenjem.

Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odbio zahtjev za povrat dvostruko plaćene pristojbe s pozivom na odredbu čl. 40. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama ("Narodne novine", br: 74/95, 57/96, 137/02 i 125/11), koja glasi: "Kada stranka ne plati pristojbu u propisano roku ili o tome bez odgađanja ne obavijesti sud, sud će u daljnjem roku od osam dana na rješenje o pristojbi, odnosno na rješenje o prigovoru, staviti potvrdu o ovršnosti, te dostaviti Financijskoj agenciji radi provedbe ovrhe na novčanim sredstvima stranke u skladu s odredbama zakona koji uređuje provedbu ovrhe na novčanim sredstvima." Pri tome obrazlaže da upravo temeljem navedene odredbe žalitelj ne ostvaruje pravo na povrat dvostruko plaćene pristojbe, budući da o izvršenom plaćanju nije bez odgađanja obavijestio sud.

Neosnovana je žalbena tvrdnja da se u konkretnom slučaju nisu ostvarile pretpostavke iz odredbe čl. 40. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama za prisilnu naplatu pristojbe. Navedenom je odredbom, naime, propisano da će sud inicirati postupak za prisilnu naplatu pristojbe i ukoliko ga obveznik plaćanja pristojbe ne obavijesti da je to učinio. Dakle, uvijek kada nema saznanja da je po proteku ostavljenog roka pristojba plaćena. Međutim, iz navedene odredbe ne proizlazi pravo Republike Hrvatske na dvostruku naplatu sudskih pristojbi, već u konkretnom slučaju žalitelj ostvaruje pravo na povrat sudskih pristojbi temeljem odredbe čl. 43. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama koja glasi: "Pravo na vraćanje pristojbe ima osoba koja je platila pristojbu koju uopće nije morala platiti ili je pristojbu platila u iznosu većem od propisanoga, kao i osoba koja je platila pristojbu za određenu sudsku radnju, a ta radnja nije obavljena".

Ocjena je ovoga drugostupanjskog suda da navedenu odredbu treba tumačiti u skladu sa općim pravilom o vraćanju za slučaj dvostruke isplate duga iz čl. 1113. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", br: 35/05 i 41/08 – dalje: ZOO), prema kojemu onaj tko je dva puta platio isti dug, pa makar jednom i po osnovi ovršne isprave, ima pravo zahtijevati povrat preplaćenog. Stoga citiranu odredbu čl. 43. st. 1. Zakona o sudskim pristojbama valja tumačiti na način da je pristojba plaćena u iznosu većem od propisanog i onda kada je dvostruko naplaćena.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-592/13-2, od 21. XI. 2013.

OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA – ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA – TROŠKOVI POSTUPKA

Trošak ovrhovoditelja kod naplate dijelova iste tražbine u više istovremeno pokrenutih postupaka

(čl. 14.st.4. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 67/08)

Kada ovrhovoditelj naplatu jednog dijela svoje tražbine (zakonskog uzdržavanja) bez opravdanog razloga nije tražio u postupku ovrhe već pokrenutom radi naplate drugog dijela te iste tražbine, već je to zatražio pokretanjem novog ovršnog postupka, takvo njegovo postupanje predstavlja zloupotrebu procesnih ovlasti zbog čega se i trošak tog postupka – trošak sastava prijedloga za ovrhu – ne može smatrati potrebnim troškom koji je dužan naknaditi ovršenik.

„Osnovana je žalbena tvrdnja o tome da trošak prisilnog namirenja predmetne tražbine ne bi nastao kao poseban trošak u iznosu od dosuđenih 1.000,00 kuna, da ovrhovoditelj pri pokretanju ovršnih postupaka temeljem presude Općinskog suda u G.P. broj: P-180/10-26 od 28. listopada 2010. godine, nije zloupotrebjavao procesna ovlaštenja.

Iz očitovanja prvostupanjskog suda koji je povodom ovakve žalbene tvrdnje proveo zatražene izvide, proizlazi da je radi namirenja dospjele nepodmirene tražbine po ovršnoj ispravi ovrhovoditelj prije pokretanja ovoga ovršnog postupka (30. ožujka 2012. godine) prethodno kod prvostupanjskog suda pokrenuo tri ovršna postupka, i to dana 13. ožujka 2012. godine, pod brojem: Ovr-398/12, radi namirenja iznosa uzdržavanja dospjelih u srpnju, kolovozu i rujnu 2010. godine, dana 19. ožujka 2012. godine, pod brojem: Ovr-451/12, radi namirenja iznosa uzdržavanja dospjelih u siječnju, veljači i ožujku 2011. godine, te dana 20. ožujka 2012. godine, pod brojem: Ovr-466/12, radi namirenja iznosa uzdržavanja dospjelih u travnju, svibnju i lipnju 2011. godine.

Navedeni ovršni postupci su pokrenuti u vrijeme kada je već dospjela i tada nepodmirena tražbina iznosa uzdržavanja za siječanj i veljaču 2012. godine, pa nije bilo opravdanog razloga u isto vrijeme, tj. jednim ovršnim prijedlogom, ne obuhvatiti cjelokupnu dospjelu tražbinu s navedene osnove, pa i tražbinu na ime iznosa uzdržavanja za siječanj i veljaču 2012. godine, sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom za razdoblje od dospijeca do namirenja. Da je ovrhovoditelj postupio na navedeni način, ne bi niti nastao poseban trošak radi sastavljanja ovršnog prijedloga u odnosu na predmetnu tražbinu. Ovo stoga što se sukladno Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, nagrada odvjetniku izračunava s obzirom na iznos glavne tražbine, a ne i s obzirom na iznos zakonske zatezne kamate čije namirenje se traži uz glavnu tražbinu. Ovo i stoga što bi obračun nagrade za sastav jednog ovršnog prijedloga, neovisno od veće vrijednosti potraživanja koje bi bilo obuhvaćeno jednim ovršnim prijedlogom, u konačnici imao za posljedicu manji iznos troška s navedene osnove. Iz navedenog proizlazi da trošak podnošenja ovršnog prijedloga u ovome ovršnom postupku nije bio potreban. Budući da je, u skladu s odredbom čl. 14. st. 4. OZ-a, ovršenik u obvezi nadoknaditi ovrhovoditelju trošak koji je bio potreban za ovrhu, to se zahtjev za naknadu troškova nastalih povodom sastava ovršnog prijedloga ukazuje neosnovanim.“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-2424/12-2, od 9.V. 2013.

**OVRAHA – OPĆENITO – PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZE
Ovrha protiv dužnikova nasljednika utvrđenog rješenjem o nasljeđivanju**

(čl.29. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08)

Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju predstavlja ispravu na temelju koje će ovršni sud odrediti ovrhu protiv nasljednika dužnika iz ovršne isprave, a nasljednik kao ovršenik može se protiviti navedenoj ovrhi izjavljivanjem žalbe protiv rješenja o ovrhi te isticanjem tvrdnje u njoj da ne odgovara za dugove dužnika (ostavitelja), što suštinski čini žalbeni razlog iz odredbe čl.46.st.1.t.7. OZ/08.

„Ovrhovoditelj je podnio ovršni prijedlog protiv I.(E.) M. i to na temelju pravomoćnog rješenja o ovrhi na temelju vjerodostojne isprave Općinskog suda u Z. broj Ovr-32357/2000 od 25. siječnja 2001. godine u kojem je kao ovršenik naznačen P.E.-E.

Ovrhovoditelj je podnio prijedlog protiv navedene ovršenice kao nasljednice iza pok. P.E.-E., a kojeg je naslijedila temeljem rješenja o nasljeđivanju javnog bilježnika M.B. iz Zagreba broj O-5095/09 od 3. svibnja 2010. godine.

Suprotno pravnom stanovištu suda prvog stupnja, pravomoćno rješenje o nasljeđivanju predstavlja ispravu iz čl. 29. Ovršnog zakona (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje:OZ/08) na temelju koje će ovršni sud odrediti ovrhu protiv nasljednika dužnika iz ovršne isprave, a koji je umro prije pokretanja ovrhe.

Nasljednik kao ovršenik može se protiviti navedenoj ovrhi između ostalog i pozivom na odredbu čl. 139. Zakona o nasljeđivanju, što u suštini čini žalbeni razlog iz odredbe čl. 46. st. 1. toč. 7. OZ/08 povodom kojeg će ga ovršni sud uputiti na parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom (čl. 48. OZ-a).“

Županijski sud u Bjelovaru, GŽ-1131/13-2, od 14. XI. 2013.

**OVRAHA NA NEKRETNINI – ODREĐIVANJE VRIJEDNOSTI NEKRETNINE
– NAČIN UTVRĐIVANJA VRIJEDNOSTI
Utvrđivanje vrijednosti vještačenjem**

(čl.87. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br.57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Ovršni zakon ne zabranjuje utvrđivanje vrijednosti ovršenikove nekretnine vještačenjem, pa će ga ovršni sud i odrediti ako to jedna od stranaka predloži te ako ocjeni da je to i potrebno zbog toga što se stranke ne mogu izjasniti o stvarnoj vrijednosti nekretnine niti se njena vrijednosti može valjano utvrditi na temelju podataka porezne uprave.

„U pravu je ovrhovoditelj koji u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe Ovršnog zakona ("Narodne novine", br: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03,

194/03, 151/04, 88/05 i 67/08 – dalje: OZ) kada je odbacio prijedlog ovrhovoditelja za utvrđenje vrijednosti nekretnina kao nedopušten.

Naime, iako Ovršni zakon u članku 87. propisuje način utvrđivanja vrijednosti nekretnine, ne postoji zakonska zabrana utvrđivanja vrijednosti nekretnine vještačenjem, a samo u tom slučaju prijedlog za utvrđenje vrijednosti nekretnine vještačenjem bio bi nedopušten.

Nadalje, prema ocjeni ovoga suda vrijednost nekretnine potrebno je utvrditi vještačenjem, iako tu mogućnost ne predviđa odredba iz čl. 87. OZ-a u slučaju kada se stranke ne mogu izjasniti o vrijednosti nekretnine, a niti se vrijednost može utvrditi na osnovu podataka Porezne uprave, kao što je to u konkretnom slučaju. Naime, ovršenik je izjavio da se on ne može izjasniti koliko vrijedi predmetna nekretnina, jer je za njega neprocjenjiva, obzirom da druge nema i istu koristi za stanovanje, a niti je ovrhovoditelj mogao konkretno navesti vrijednost nekretnine, pa je po prijedlogu ovrhovoditelja sud zatražio podatke od Porezne uprave Ispostava B. tržišnoj vrijednosti nekretnina upisanih u zk. ul. br. 19. k.o. K., a na koji je Porezna uprava Ispostava B. odgovorila na način da je navela cijene objekata u rasponu od 1.200,00 kn do 2.500,00 kn po metru kvadratnom za stambene prostore, te vrijednost građevinskog zemljišta i oranice, koje se također kreću u određenim rasponima. Prema tome niti na temelju podataka Porezne uprave nije moguće utvrditi tržišnu vrijednost nekretnine, pogotovo što nema podataka niti o veličini objekta, niti o starosti objekta, a sve to utječe na tržišnu vrijednost nekretnine.

Zbog navedenog uvažena je žalba ovrhovoditelja, ukinuto rješenje prvostupanjskog suda i predmet vraćen na ponovni postupak, a u kojem će prvostupanjski sud sukladno prijedlogu ovrhovoditelja utvrditi vrijednost nekretnine vještačenjem.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1395/12-2, od 11. IV. 2013.

OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE – OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA

Naplata tražbine iz radnog odnosa utvrđene u bruto iznosu – namirenje kamate na iznos dužnog poreza i prireza

(čl.127. Ovršnog zakona – "Narodne novine" br. 139/10, 150/11, 154/11, 12/12, 70/12 i 80/12)

U postupku prisilnog ostvarenja tražbine (plaće) iz radnog odnosa dosuđene u bruto iznosu zajedno sa zateznom kamatom na cijeli taj iznos, dio zaplijenjenih novčanih sredstava ovršenika potreban za namirenje dijela ovršne tražbine – zatezne kamate na iznos dužnog poreza i prireza – ovršni sud nije ovlašten rješenjem o namirenju ni vratiti ovršeniku ni isplatiti ovrhovoditelju, već je taj iznos dužan isplatiti na račun Ministarstva financija – Porezne uprave, koja je ovlaštena tim iznosom raspolagati – ili zadržati ga u državnom proračunu ili ga vratiti ovršeniku ako smatra da na dužni porez i prirez ne treba obračunati zateznu kamatu.

„Osnovano ovršenik u žalbi ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava, jer je pobijano rješenje djelomično u protivnosti sa odredbom čl.127. Ovršnog zakona (NN broj 139/10, 150/11 i 154/11 – u daljnjem tekstu: OZ/10), i u suprotnosti sa pravomoćnim rješenjem o ovrsi. Naime, odredbom čl.127. OZ/10, na koju se je pozvao i prvostupanjski sud

u pobijanom rješenju, propisan je način na koji se provodi ovrha radi naplate novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koja je utvrđena u bruto iznosu, a kakva tražbina se i namiruje u predmetnom ovršnom postupku.

Iz predmetnog spisa jasno proizlazi da je u njemu doneseno rješenje o ovrsi (list 1-3), kojim je pravomoćno određena ovrha radi prisilnog ostvarenja novčane tražbine ovrhovoditelja, i to glavne tražbine s osnova radnog odnosa u bruto iznosu od 24.745,35 kuna, sporedne tražbine – zatezne kamate na navedeni bruto iznos tekućom od dospijeća svakog pojedinog mjesečnog bruto iznosa i tražbine troškova ovršnog postupka u iznosu od 1.230,00 kuna zajedno sa pripadajućom zateznom kamatom. Navedeno rješenje o ovrsi je dostavljeno Financijskoj agenciji radi provedbe, i nije sporno da je radi naplate naprijed navedene tražbine sa računa ovršenika skinut ukupan iznos od 51.443,64 kuna, i to na ime glavnice 24.745,25 kuna, i na ime kamate 26.698,29 kuna (list 20). Nadalje, iz predmetnog spisa proizlazi da je ovršni sud, nakon što je Financijska agencija iznos od 51.443,64 doznačila na račun suda, u skladu sa odredbom čl.127.st.2. OZ/10 zatražio od Porezne uprave da utvrdi koji iznos se odnosi na doprinose za mirovinsko osiguranje, koji iznos se odnosi na porez i prirez na dohodak. Tom obračunu je u bitnom prigovarao ovršenik na način da je isticao da nije utvrđeno koliki bi iznos predstavljao kamatu na utvrđeni iznos predujma na porez na dohodak i prirez, iako je nesporno da je i takav iznos sadržan u ukupno prenesenom iznosu.

Nije sporno da je nakon namirenja tražbina koja predstavljaju davanja iz bruto plaće preostao iznos od 33.375,48 kuna, no imajući u vidu pravomoćno rješenje o ovrsi taj iznos ne pripada u cijelosti ovrhovoditelju. Od navedenog iznosa ovrhovoditelju pripada neto iznos utvrđene glavnice od 12.016,85 kuna i zakonska zatezna kamata na taj iznos, dok je ovrhovoditelju dosuđen i preostali iznos od 16.778,58 kn, a to je iznos obračunate zatezne kamate na iznos glavnog duga i to neto plaće i poreza i prireza, dok ovrhovoditelju pripada samo onaj dio zatezne kamate koji predstavlja obračunatu zateznu kamatu na neto iznos glavnog duga.

Prvostupanjski sud se u pobijanom rješenju poziva na odredbu čl.45. st.2. Zakona o porezu na dohodak (»Narodne novine«, br. 177/04., 73/08. i 80/10.) prema kojoj predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada se obračunava, obustavlja i uplaćuje prilikom svake isplate prema propisima koji važe na dan isplate, pa zaključuje da ne postoji obveza plaćanja kamate na porez i prirez, a da prigovor ovršenika suštinski predstavlja žalbeni razlog na rješenje o ovrsi, a koji da nije moguće postaviti u ovoj fazi postupka. Ovakav zaključak suda je pogrešan, jer je prvostupanjski sud povodom prigovora ovršenika trebao zatražiti od Porezne uprave da izračuna kamatu na neto iznos plaće, a ostatak bi bio kamata na obračunati porez i prirez. Kamate su u ovršnoj ispravi suđene na mjesečne iznose bruto plaće koju čini i porez na dohodak i prirez, pa niti ovrhovoditelju po ovršnoj ispravi ne pripadaju kamate na porez i prirez, već taj iznos pripada poreznoj upravi koja, ako smatra da ovršenik nije dužan plaćati zakonsku zateznu kamatu, može s tim ovršenim iznosom raspolagati po svojoj volji (ili će taj iznos zadržati ili će ga vratiti ovršeniku).

Obzirom da prvostupanjski sud zbog pogrešnog pristupa u primjeni naprijed navedene odredbe čl.127. OZ/10 još za sada nije utvrdio koji dio obračunate zatezne kamate treba isplatiti ovrhovoditelju na ruke, to je onda temeljem odredbe čl. 380.t. 3. ZPP-a valjalo ukinuti pobijano rješenje u pobijanoj točki 3. i 4. izreke.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-1499/13-2, od 14. IX. 2013.

IZVANPARNIČNI POSTUPCI

POJEDINI IZVANPARNIČNI POSTUPCI – UREĐENJE MEĐA Aktivna legitimacija posjednika

(čl. 103.st.1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – "Narodne novine" br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12)

Uređenje međe ovlašten je zahtijevati svaki od susjeda dviju međusobno susjednih nekretnina – a to nije samo vlasnik već i posjednik susjedne nekretnine koju posjeduje na valjanom pravnom temelju.

„Osnovano predlagatelji u žalbi ističu da je prvostupanjski sud pogrešno zaključio da predlagatelji nisu aktivno legitimirani za pokretanje i vođenje postupka uređenja međe.

Svaki od susjeda ima pravo zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku (postupku uređenja međa) obnovi ili ispravi među ako su međašni znakovi između dvije nekretnine zbog bilo kakvih okolnosti toliko oštećeni da bi se moglo dogoditi da se međe neće moći raspoznati ili ako se međe više ne raspoznaju ili su sporne kako je to i propisano čl. 103. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", br: 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09 i 143/12 – dalje: ZVDSP).

Predlagatelji u prijedlogu za uređenje međe, kao i na zapisniku od 27. kolovoza 2012. godine, tvrde da su oni posjednici nekretnine čkb. 879 koja je susjedna sa nekretninom protustranke, da su predmetne nekretnine dobili u najam od Republike Hrvatske, te da u kući stanuju i koriste tu nekretninu, a međa do susjedne nekretnine protustranke da je sporna. Iz priložene suglasnosti za stambeno zbrinjavanje davanjem u najam oštećene obiteljske kuće u državnom vlasništvu na području posebne državne skrbi i darovanja osnovnog građevinskog materijala koju je izdalo Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Uprava za prognanike, povratnike i izbjeglice od 6. veljače 2007. godine proizlazi da je predmetna nekretnina čkb. 849. dana u najam predlagateljima, a da im je uz to i darovan osnovni građevinski materijal za obnovu kuće. Prema tome, predlagatelji su posjednici predmetne nekretnine u smislu čl. 10. ZVDSP-a.

Uređenje međe može tražiti svaki susjed koji ne mora biti vlasnik već to može i posjednik ili držalac ili svatko tko ima neko stvarno pravo, a pritom nije niti odlučno tko je upisan kao posjednik, pa kako su predlagatelji doista susjedi sa nekretninom protustranke, jer posjeduju ovu predmetnu nekretninu, obzirom da su je od vlasnice RH dobili u najam, to su isti i aktivno legitimirani za podnošenje prijedloga za uređenje međe.“

Županijski sud u Bjelovaru, Gž-2490/12-2, od 19. XII. 2013.